

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΝΕΡΝΗΣΗ , ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ
ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Εμπειρική ανάλυση του κινδύνου του ελληνικού τραπεζικού συστήματος έχοντας ως
ενδεικτική μεταβλητή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια .

Διπλωματική Εργασία

Της

Αισώπου Σταυρούλα

Διπλωματική εργασία υποβληθείσα στο τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου
Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στην Οικονομική κι Επιχειρησιακή Στρατηγική

Πειραιάς ,2020

Επιβλέπουσα καθηγήτρια – Ι. Κοκορέ

MASTER PROGRAM
IN ECONOMY AND BUSINESS STRATEGY
CORPORATE GOVERNANCE, FINANCIAL RISKS AND MACROPRUDENTIAL
POLICIES

By

Aisopou Stavroula

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in
partial

Fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business
Strategy

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	8
Κεφάλαιο 1^ο	11
Εταιρική διακυβέρνηση	11
1.1 Γενικά και Ιστορικά στοιχεία.....	11
1.2 Ορισμοί και σκοπός Εταιρικής Διακυβέρνησης	12
1.3 Βασικές Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης	14
1.4 Βασικές Θεωρίες Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	15
1.5 Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης	19
1.5 Μοντέλα Εταιρικής Διακυβέρνησης	21
1.6 Νόμος 3016/2002 και άλλες Νομοθετικές Πράξεις	22
1.7 Σημαντικά Πλεονεκτήματα από την Εφαρμογή της Εταιρικής διακυβέρνησης.....	23
1.8 Ρόλος και αρμοδιότητες του Δ.Σ στην Εταιρική Διακυβέρνηση	23
Κεφάλαιο 2^ο	25
Εσωτερικός Έλεγχος	25
2.1 Εισαγωγή και Ιστορικά στοιχεία.....	25
2.2 Λίγα Λόγια για Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελέγχων Ελλάδας	26
2.2.1 Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (ΕΙΕΕ)	26
2.2.2 Η πολιτική του ελληνικού ινστιτούτου εσωτερικών ελέγχων (ειεε).....	26
2.3 Ο ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου και ο σκοπός	27
2.3.1 Ορισμός και ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή	27
2.4 Αρμοδιότητες Εσωτερικού Ελέγχου	30
2.5 Κώδικας Δεοντολογίας	32
2.6 Διαχείριση κινδύνων έναντι εσωτερικού ελέγχου.....	33
Κεφάλαιο 3^ο	35
Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι και η διαχείρισή τους	35
3.1 Γενικά	35
3.2 Κίνδυνος και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	35
3.3 Τι είναι ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος;	36
3.4 Τα βασικά χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού κινδύνου	36
3.4.1 Κίνδυνος Αγοράς (Market Risk)	36
3.4.2 Μέτρηση του κινδύνου αγοράς.....	37
3.5 Πιστωτικός κίνδυνος	37
3.5.1 Μέτρηση πιστωτικού κινδύνου	38

3.5.2 Προσεγγίσεις για τον υπολογισμό πιστωτικού κινδύνου	38
3.6 Απλή σχηματική προσέγγιση IRB.....	40
3.7 Πιστωτικός κίνδυνος έναντι επιτοκίων	42
3.8 Κίνδυνος ρευστότητας στις επενδύσεις.....	44
3.8.1 Μέτρηση κινδύνου ρευστότητας.....	45
3.9 Λειτουργικός κίνδυνος	45
Κεφάλαιο 4^ο	
Βασιλεία.....	46
4.1 Ορισμός και ζητήματα.....	46
4.2 Μέτρηση του λειτουργικού κινδύνου.....	47
4.2.1 Λειτουργικός κίνδυνος στη Βασιλεία II	47
4.3 Διαχείριση Χρηματοοικονομικών κινδύνων.....	48
4.4 Εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας.....	49
4.5 Το Σύμφωνο της Βασιλείας 1	50
4.6 Η σημασία της αναλογίας κεφαλαιακής επάρκειας	52
4.7 Το σύμφωνο της Βασιλείας II.....	52
4.8 Το Σύμφωνο της Βασιλείας III	53
4.8.1 Κατανόηση της Βασιλείας III	54
4.8.2 Μέτρα μόχλευσης και ρευστότητας	55
4.8.3 Λόγοι εφαρμογής των προτύπων της Βασιλείας.....	55
4.9 Δομή της Βασιλείας III.....	56
Κεφάλαιο 5^ο	57
Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Εποπτεία.....	57
5.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	57
5.1.1 Η αποστολή της ΕΚΤ	58
5.2 Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός.....	58
5.2.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συστημικού κινδύνου (ΕΣΣΚ)	60
5.3 Μικρο προληπτική και Μακροπροληπτική εποπτεία.....	60
5.3.1 Μικρο-προληπτική Εποπτεία.....	61
5.3.2 Μακροπροληπτική εποπτεία	62
5.3.3 Η ιστορία της μακροπροληπτικής ρύθμισης.....	62
5.4 Μικρο-έναντι μακροπροληπτικής εποπτείας: πιθανές διαφορές, εντάσεις και συμπληρωματικότητα.....	65

Κεφάλαιο 6ο	66
NPL	
6.1 Τι είναι NPL.....	66
6.2 Τράπεζες και NPLS.....	67
6.2.1 Πότε ένα δάνειο γίνεται μη εξυπηρετούμενο;.....	67
6.2.2 Το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η επίδραση τους στην κοινωνία.....	68
6.3 Εμπειρική ανάλυση του κινδύνου του ελληνικού τραπεζικού συστήματος έχοντας ως ενδεικτική μεταβλητή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια	69
6.3.1 Δεδομένα και Μεθοδολογία.....	69
6.3.2 Αποτελέσματα Παλινδρόμησης	71
6.4 Συμπεράσματα	75
<i>Βιβλιογραφία</i>	79

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερωσ την επιβλέπουσα καθηγήτρια Κοκορέ Ιωάννα για την αμέριστη καθοδήγηση και υποστήριξη που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια της συγγραφής της μεταπτυχιακής διατριβής . Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, η οποία με στήριξε με το δικό της τρόπο, σε όλο αυτό το ιδιαίτερο χρονικό διάστημα της φοίτησής μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τις συμφοιτήτριες μου, Γεωργία και Ελίνα για τη στήριξη τους με τις γνώσεις και τη φιλική τους διάθεση , τις οποίες παρείχαν απλόχερα .

Συντομογραφίες :

Ε.Δ.: Εταιρική Διακυβέρνηση

Ε.Κ.Τ.: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

PD: Πιθανότητα Αθέτησης

Η Τυποποιημένη μέθοδος (Standardized Approach-STA),

LGD: Ζημία σε περίπτωση αθέτησης

EAD: Η έκθεση σε περίπτωση αθέτησης

PD: Probability of Default

LGD: Loss given Default

EAD: Exposure at Default ψΖΩχδψφωγηζκ

ESRB: European Systemic Risk Board

BCBS : Basel Committee on Banking Supervision

Περίληψη

Είναι γεγονός ότι το διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα λειτουργεί μέσα σε ένα ευμετάβλητο περιβάλλον, το οποίο δυσχεραίνει το εποπτικό έργο των εθνικών αρχών.

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθούν οι θεσμοί και οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις, όπου προλαμβάνουν, ελέγχουν και διαχειρίζονται τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η παρούσα εργασία εξετάζει την εταιρική διακυβέρνηση, τους τραπεζικούς κινδύνους καθώς και συστήματα αξιολόγησης των τραπεζών. Στο πρώτο μέρος, στόχος είναι η αποτύπωση του ρόλου της εταιρικής διακυβέρνησης μέσα από μια επισκόπηση της τραπεζικής εταιρικής διακυβέρνησης. Στη συνέχεια εξετάζονται οι υγιείς αρχές εταιρικής διακυβέρνησης για τις τράπεζες και ο ρόλος των εποπτικών αρχών. Έπειτα μελετάται το πώς να προωθήσει ένα περιβάλλον υποστήριξης για καλύτερη διακυβέρνηση.

Στη συνέχεια γίνεται μια αναφορά στο θεσμό που αφορά τον εσωτερικό έλεγχο. Αρχικά, γίνεται αναφορά σε κάποιες βασικές έννοιες και στη συνέχεια παρουσιάζονται ο εσωτερικός ελεγκτής, οι αρμοδιότητες του καθώς επίσης και ο ρόλος των μετόχων σχετικά με το εξεταζόμενο αντικείμενο. Επιπρόσθετα, γίνεται μια σύντομη περιγραφή στην Επιτροπή της Βασιλείας καθώς και στους θεσμούς που θέσπισε για την προστασία του τραπεζικού συστήματος. Έπειτα αναλύονται βασικές συνέπειες των κινδύνων που διατρέχουν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και σχετικές τεχνικές διαχείρισης και αντιμετώπισης τους για την αποφυγή δυσάρεστων καταστάσεων. Στο προτελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζεται η αποστολή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η μακροπροληπτική ρυθμιστική παρέμβαση, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει καθώς και οι διαφορές της έναντι της μικρο-προληπτικής παρέμβασης. Στο 6^ο και τελευταίο κεφάλαιο, δίνεται ο ορισμός των NPL και ποιος είναι ο ρόλος των τραπεζών. Ολοκληρώνεται το κεφάλαιο με μια εμπειρική ανάλυση του κινδύνου του ελληνικού τραπεζικού συστήματος έχοντας ως ενδεικτική μεταβλητή τα «μη εξυπηρετούμενα δάνεια».

Λέξεις κλειδιά : Εταιρική διακυβέρνηση, εσωτερικός έλεγχος, τραπεζική κίνδυνοι, Βασιλεία I, II, III, Μακροπροληπτική και Μικροπροληπτική εποπτεία, NPL – μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μέθοδος Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Ratings-based Approach-IRB).

Abstract

It is a fact that the international financial system operates in a volatile environment, which complicates the supervisory work of national authorities. The main purpose of this paper is to study the institutions and regulatory interventions, where they prevent, control and manage the risks faced by financial institutions. This paper examines corporate governance, banking risks as well as bank rating systems. In the first part, the aim is to capture the role of corporate governance through an overview of corporate banking. Next, sound corporate governance principles for banks and the role of supervisors are examined. It then explores how to promote a supportive environment for better governance. Then a reference is made to the institution concerning internal control. First, some basic concepts are mentioned and then the internal auditor, his responsibilities as well as the role of the shareholders in relation to the examined object are presented.

In addition, a brief description is given to the Basel Committee and the institutions it has set up to protect the banking system. Then, the main consequences of the risks faced by all credit institutions are analyzed, as well as relevant techniques for managing and dealing with them in order to avoid unpleasant situations. The penultimate chapter presents the mission of the European Central Bank, macro-prudential regulatory intervention, the challenges it faces and its differences over micro-preventive intervention.

In the 6th and last chapter, the definition of NPLs is given and what is the role of banks. The chapter concludes with an empirical analysis of the risk of the Greek banking system having as an indicative variable the "non-performing loans».

Keywords: Corporate governance, internal control. Banking Risks, Basel I, II, III, Macro-prudential and Micro-prudential supervision, NPL - non-performing loans.

Κεφάλαιο 1

Εταιρική διακυβέρνηση

1.1 Γενικά και Ιστορικά στοιχεία

Στη σύγχρονη κοινωνία που διανύουμε, με τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες να εντείνονται συνεχώς σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, οι επιχειρήσεις καλούνται να εξαλείψουν πιθανές ενέργειες που λειτουργούν αντίστροφα στην διαφάνεια του τραπεζικού συστήματος . Η αυξανόμενη πορεία της παγκοσμιοποίησης αλλά και του ανταγωνισμού, οδήγησε τις επιχειρήσεις να συνεργαστούν με σκοπό την ενοποίηση τους απέναντι στη φθορά και την αδιαφάνεια.

Ο ορισμός της εταιρικής διακυβέρνησης, εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις αγγλοσαξονικές χώρες περίπου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, παράλληλα με την είσοδο του καπιταλισμού. Η σημασία της , σύντομα συνδέθηκε με την οργάνωση και τον έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της έννοιας του όρου μανάτζμεντ, με σκοπό να χρησιμοποιείται με ωφέλιμο τρόπο. Κατά τα έτη που ιδρύθηκαν οι Ανώνυμες Εταιρείες και οι εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης, παρουσιάστηκε εντονότερα το θέμα της Εταιρικής διακυβέρνησης . **(Μουζούλας 2003).**

Ο πρώτος ορισμός που δόθηκε για το θεσμό της Εταιρικής Διακυβέρνησης, προήλθε από την διατύπωση του Milton Friedman (1970), ενός εκ των μεγαλύτερων οικονομολόγων του περασμένου αιώνα . Σύμφωνα, λοιπόν με τον ορισμό του η εταιρική διακυβέρνηση υφίσταται όταν η διοίκηση των οργανισμών ικανοποιεί προσδοκίες των ιδιοκτητών ή των μετόχων προσαρμοσμένη όμως στους βασικούς κανόνες βάσει νόμων και τοπικών εθίμων που ισχύουν.

Υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί και απόψεις για το τι είναι Εταιρική Διακυβέρνηση (ΕΔ). Οι ορισμοί που παρατίθενται στην παράγραφο αυτή είναι ενδεικτικοί. Η πληθώρα των ορισμών που είναι διαθέσιμοι για την ΕΔ είναι ενδεικτικό στοιχείο της πολυπλοκότητας και της δυναμικής του ζητήματος. Η κάθε ομάδα ερευνητών έχει προσεγγίσει το ζήτημα με την οπτική της εξειδίκευσής της ή της ιδιαίτερης αντίληψης που έχει για τον τρόπο που θα πρέπει να δομούνται και να λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Ο Tricker αναφέρει ότι «εάν η διοίκηση (management) σχετίζεται με τη λειτουργία της επιχείρησης, η εταιρική διακυβέρνηση σχετίζεται με το εάν λειτουργεί σωστά» (Tricker, 1984). Ο Monks δηλώνει ότι η ΕΔ είναι μία

διαδικασία αποτελεσματικής λογοδοσίας της διοίκησης σε ενημερωμένους και ενεργούς ιδιοκτήτες (Monks, 2002). Οι Gillan and Starks ορίζουν την ΕΔ ως ένα σύστημα νόμων, κανόνων και παραγόντων που ελέγχουν τις λειτουργίες μίας εταιρείας (Gillan & Starks, 1998). Η Aguilera (2005) ορίζει την Εταιρική Διακυβέρνηση ως τη μελέτη της κατανομής των δικαιωμάτων και των ευθυνών μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων στην εταιρεία. Οι συμμετέχοντες είναι τα στελέχη, οι μέτοχοι, το Διοικητικό Συμβούλιο και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. εργαζόμενοι, προμηθευτές και πελάτες). Οι Shleifer και Vishny υιοθετούν μία χρηματοοικονομική οπτική και διατυπώνουν την άποψη ότι «η ΕΔ αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι προμηθευτές του κεφαλαίου (ιδιοκτήτες ή κύριοι) εξασφαλίζουν για τον εαυτό τους απόδοση για την επένδυσή τους» (Shleifer & Vishny, 1997). Σύμφωνα με τη θεωρία της αντιπροσώπευσης (agency theory) το κεντρικό πρόβλημα της ΕΔ είναι το πώς οι μέτοχοι διασφαλίζουν ότι τα ιδιοτελή διοικητικά επαγγελματικά εκτελεστικά στελέχη (agents) δρουν για την προστασία των συμφερόντων των μετόχων και όχι των δικών τους (Hendry, 2005).

Μια καθοριστική δεκαετία ήταν αυτή του 1970, καθώς γνωστοποιήθηκαν αρκετά οικονομικά σκάνδαλα και πολλές επιχειρήσεις χρεοκόπησαν. Αυτά τα γεγονότα συνέβαλαν στη άμεση ενεργοποίηση των μετόχων για την εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης σε κάθε επιχειρησιακό κλάδο. Το πρώτο εγχείρημα για την εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης επήλθε με την ενσωμάτωση σημαντικών κανόνων διαφάνειας και εξάλειψης της διαφθοράς.

Η κινητήριος δύναμη για τη δημιουργία και εφαρμογή μιας μορφής εταιρικής διακυβέρνησης αποτέλεσε ο διαχωρισμός της κυριότητας και ο έλεγχος της οντότητας. Η διάκριση αυτή αναπτύχθηκε πλήρως από τους **Berle και Means 1932**. Η θεωρία αυτή υποστηρίζει πως υπήρχε σαφής διαχώριση των καθηκόντων και ιδιοκτητών της εταιρείας, που είναι οι μέτοχοι της και των φορέων που ασκούν τον έλεγχο, δηλαδή το διοικητικό συμβούλιο.

1.2 Ορισμοί και σκοπός Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η εταιρική διακυβέρνηση υπήρξε κυρίαρχο ζήτημα πολιτικής στις ανεπτυγμένες οικονομίες της αγοράς περισσότερο από μια δεκαετία, πρόσφατα ιδιαίτερα στην Ηπειρωτική Ευρώπη και την Ιαπωνία. Στη μετάβαση στις οικονομίες χρειάστηκε αρκετός χρόνος ώστε η εταιρική διακυβέρνηση να ανέβει στην κλίμακα των προτεραιοτήτων πολιτικής, αλλά από τα μέσα της δεκαετίας του '90 υπήρξε ένα από τα πιο έντονα αμφισβητούμενα θέματα. Μετά από το Ασιατική Κρίση, η εταιρική διακυβέρνηση έχει γίνει επίσης μια ενδιαφέρουσα πρόταση στην

αναπτυξιακή συζήτηση .Οι χώρες και τα χρηματιστήρια ανταγωνίζονται για την παραγωγή κατευθυντήριων γραμμών εταιρικής διακυβέρνησης ,και ο ΟΟΣΑ πρόκειται να δημοσιεύσει τις δικές του αρχές .

Η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο κυβερνάται μια εταιρεία. Είναι η τεχνική με την οποία κατευθύνονται και διαχειρίζονται οι εταιρείες. Σημαίνει τη διεξαγωγή της επιχείρησης σύμφωνα με τις επιθυμίες των ενδιαφερομένων. Διενεργείται στην πραγματικότητα από το διοικητικό συμβούλιο και τις ενδιαφερόμενες επιτροπές προς όφελος των ενδιαφερομένων. Πρόκειται για την εξισορρόπηση των επιμέρους και κοινωνικών στόχων, καθώς και των οικονομικών και κοινωνικών στόχων .

Η έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης δε μπορεί να θεωρηθεί ως μια μονοδιάστατη έννοια και ο στόχος της ποικίλλει αναλόγως του συστήματος που έχει υιοθετηθεί , δηλαδή με τη φιλοσοφία την οποία θα εκφράζει η εταιρική διακυβέρνηση ως έννοια. Μια μεγάλη γκάμα ορισμών δείχνει ότι μέχρι και σήμερα δεν έχει γίνει αποδοχή ενός μόνο ορισμού . Δεν είναι λίγοι οι ερευνητές που συγκρούονται οι απόψεις περί του ορισμού της εταιρικής διακυβέρνησης.

Η εταιρική διακυβέρνηση είναι το σύστημα με το οποίο οι εταιρείες κατευθύνονται και ελέγχονται. Τα διοικητικά συμβούλια είναι υπεύθυνα για τη διακυβέρνηση των εταιρειών τους. Ο ρόλος των μετόχων στη διακυβέρνηση είναι να διορίζονται οι διευθυντές και οι ελεγκτές και να βεβαιώνεται ότι υπάρχει κατάλληλη δομή διακυβέρνησης. Η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο διοικείται μια εταιρεία. Αποτελεί μια τεχνική κατά την οποία κυβερνώνται οι εταιρείες . Ο θεσμός αυτός καλείται να συμμορφώνεται ανάλογα με τις επιθυμίες των ενδιαφερομένων. Στην πραγματικότητα , η διαδικασία αυτή διενεργείται από το διοικητικό συμβούλιο και τις ενδιαφερόμενες επιτροπές προς όφελος των ενδιαφερομένων για τη διαμόρφωση ενός κλίματος εξισορρόπησης των επιμέρους και κοινωνικών στόχων, καθώς και των οικονομικών .

Η εταιρική διακυβέρνηση είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων συμμετεχόντων όπως είναι αυτή των μετόχων, των διοικητικών συμβουλίων και της διοίκησης της εταιρείας) στη διαμόρφωση της απόδοσης της εταιρείας και τον τρόπο με τον οποίο προχωράει. Η σχέση μεταξύ ιδιοκτητών και διαχειριστών σε έναν οργανισμό πρέπει να είναι υγιής και δεν πρέπει να υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των δύο.

Οι σκοποί της εταιρικής διακυβέρνησης επεκτείνονται σε επτά στάδια, τα οποία είναι η πειθαρχία ,η διαφάνεια, η ανεξαρτησία, η λογοδοσία, η ευθύνη, η αμεροληψία και η κοινωνική συνειδητοποίηση . Σε όλα τα στάδια διατυπώνονται μια σειρά από προτάσεις που θα πρέπει να ακολουθηθούν , ώστε το καθένα από αυτό να εφαρμοστεί στο ακέραιο.

1.3 Βασικές Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το 1999 ο Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας (ΟΟΣΑ) με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης , δημοσίευσε τις βασικές αρχές , οι οποίες πρέπει να διέπουν κάθε ρύθμιση Εταιρικής Διακυβέρνησης . Στην προσπάθεια εφαρμογής αυτών των αρχών παγκοσμίως , υπογραμμίζουν το ρόλο της εταιρικής διακυβέρνησης κατά τη διαδικασία προώθησης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που αφορά την εσωτερική οργάνωση και σαφώς το χαμηλό κόστος κεφαλαίου .

Κατά το έτος 2004 , σε μια περίοδο έντονων εξελίξεων στον επιχειρησιακό κόσμο , ο Ο.Ο.Σ.Α δημοσίευσε τις αναθεωρημένες αρχές εταιρικής διακυβέρνησης οι οποίες περιελάμβαναν τα παρακάτω :

- I. Τα δικαιώματα των μετόχων και οι βασικές λειτουργίες ιδιοκτησίας
- II. Η διασφάλισης ισότιμης μεταχείρισης των μετόχων
- III. Ο ρόλος των ενδιαφερόμενων μερών στην εταιρική διακυβέρνηση
- IV. Αποκάλυψη και Διαφάνεια
- V. Οι ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου

Όμως μετά την αναθεώρηση του 2013 , οι Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι οι εξής (Παλαιολόγος 2013) :

- i. Η επιτυχής γνωστοποίηση όλων των θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση της εταιρείας, τα οποία αφορούν τα οικονομικά μεγέθη, την επιχειρηματική δράση, ενημέρωση για τη διοίκηση , ενέργειες της εταιρείας και τις μεθόδους εξάλειψης των κινδύνων .
- ii. Είναι αναγκαία η ισότιμη μεταχείριση των μετόχων , καθώς είναι πιθανό να προκύψει καταπάτηση συμφερόντων των μετόχων , με αποτέλεσμα όλοι οι μέτοχοι να προσφύγουν στα αρμόδια όργανα για να προστατευτούν . Επιπλέον , οι μέτοχοι με μικρό μερίδιο μετοχών θα πρέπει να προστατεύονται λαμβάνοντας απαραίτητα μέτρα , σε περίπτωση καταπάτησης δικαιωμάτων.

- iii. Ο καθορισμός του ρόλου του Διοικητικού Συμβουλίου επιβεβαιώνει της στρατηγική της εταιρείας καθώς και τον έλεγχο της διοίκησης.
- iv. Τήρηση των δικαιωμάτων των συμμετεχόντων.
- v. Διασφάλιση δικαιωμάτων των μετόχων καθώς και κατάρτιση των υποχρεώσεων της διοίκησης.

1.4 Βασικές Θεωρίες Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι βασικές θεωρίες της εταιρικής διακυβέρνησης είναι τέσσερις. Αυτές είναι η *θεωρία αντιπροσώπευσης (agency theory)*, η *θεωρία ενδιαφερόμενων μερών (stakeholder theory)*, η *θεωρία της επιτροπείας- επιμελητείας (stewardship theory)* και η *θεωρία της ηγεμονίας της διοίκησης (managerial hegemony theory)*. Όπως είναι γνωστό, οι πιο σημαντικές είναι οι δύο πρώτες, καθώς δεν έχουν όλες την ίδια βαρύτητα. (Λαζαρίδης και Δρυμπέτας 2001).

Η πιο σημαντική είναι η *θεωρία της Αντιπροσώπευσης*, η οποία δημιουργήθηκε το 1932 από τους Berle and Means. Ο Berle and Means (1932) εισήγαγε τη θεωρία στο πλαίσιο της σύγχρονης επιχείρησης, όπου η ιδιοκτησία και η διαχείριση διαχωρίζονται. Η θεωρία αναπτύχθηκε σημαντικά από τη δεκαετία του 1960 και του 1970 (Eisenhardt, 1989) και ασχολήθηκε κεντρικά με τη σχέση μεταξύ δύο συμβαλλόμενων μερών. Ο Jensen και ο Mickling (1976) ορίζουν μια σχέση αντιπροσωπείας ως "σύμβαση βάσει της οποίας ένα ή περισσότερα πρόσωπα (ο κύριος υπόχρεος) αναθέτουν σε άλλο πρόσωπο (τον αντιπρόσωπο) να εκτελεί κάποια υπηρεσία για λογαριασμό του, η οποία περιλαμβάνει την ανάθεση κάποιας εξουσιοδότησης λήψης αποφάσεων ο πράκτορας". Η θεωρία προϋποθέτει ότι τόσο ο κύριος όσο και ο πράκτορας είναι μεγιστοποιητές χρησιμότητας με διαφορετικά συμφέροντα και ότι λόγω της ασυμμετρίας της πληροφορίας ο πράκτορας δεν θα ενεργεί πάντα προς το συμφέρον του κύριου υπόχρεου. Ο κύριος υπόχρεος μπορεί να περιορίσει την απόκλιση των συμφερόντων, δημιουργώντας κατάλληλα κίνητρα για τον αντιπρόσωπο και επιβαρύνοντας με κόστος το κόστος των πρακτορειών (Jensen and Mickling, 1976).

Κύριο σημείο λοιπόν αυτής της θεωρίας είναι η σχέση που υπάρχει μεταξύ δύο μερών μιας επιχείρησης, αφενός του κυρίου η αλλιώς εντολέα και αφετέρου του αντιπροσώπου η αλλιώς εντολοδόχου. Με τη θεωρία αντιπροσώπευσης προσδιορίζεται η σχέση όπου ο εντολέας αναθέτει συγκεκριμένες αρμοδιότητες και εξουσίας στα πλαίσια δράσης μιας οικονομικής οντότητας, στον αντιπρόσωπο.

Στην επιχείρηση υπάρχουν αρκετοί συμμετέχοντες (μέτοχοι, διοίκηση, κράτος, προμηθευτές, καταναλωτές κ.ά) τα συμφέροντα των οποίων είναι συχνά συγκρουόμενα λόγω μη-πλήρους (ασύμμετρης) πληροφόρησης. Η σύγκρουση συμφερόντων γεννά επιπλέον κόστη για την παρακολούθηση της δράσης της διοίκησης όπως είναι (κόστος συλλογής πληροφοριών, κόστος παρακολούθησης και, κόστος εφαρμογής ελεγκτικών διαδικασιών) από τους συμμετέχοντες (agency costs). Το πρόβλημα εντολέα εντολοδόχου (agency problem) δημιουργείται όταν ο εντολοδόχος (διοίκηση) ενεργεί για λογαριασμό του εντολέα (μέτοχοι) και πράττει με τρόπο που δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του εντολέα του.

Η ασύμμετρη πληροφόρηση είναι ένας βασικός λόγος ύπαρξης του προβλήματος. Υπάρχουν δύο κατηγορίες προβλημάτων λόγω ασυμμετρίας πληροφορίας:

1. Το πρόβλημα ηθικής ζημίας (moral hazard), δημιουργείται όταν ο εντολοδόχος έχει τη δυνατότητα να πράξει υπέρ των συμφερόντων του εντολέα αλλά δεν το κάνει είτε επειδή υπεκφεύγει είτε επειδή πράττει υπέρ δικών του συμφερόντων. Σ' αυτή την περίπτωση η ασυμμετρία πληροφορίας εμφανίζεται μετά την επιλογή εντολοδόχου, ο εντολέας έκανε τη σωστή επιλογή, ο οποίος όμως αναλαμβάνει επικινδυνότερες επενδύσεις από ότι θα δεχόταν ο εντολέας (γενικά, δεν ήταν διατεθειμένος να συνεργαστεί κάτι που δεν γνώριζε εξ αρχής ο εντολέας)
2. Το πρόβλημα δυσμενούς επιλογής (adverse selection), δημιουργείται όταν ο εντολοδόχος δεν καλύπτει τις απαραίτητες χαρακτηριστικές ικανότητες ώστε να υπερασπιστεί τα συμφέροντα του εντολέα του. Σ' αυτή την περίπτωση η ασυμμετρία υπάρχει πριν την επιλογή, αλλά ο εντολέας διαλέγει λάθος άτομο, είτε εξαιτίας της μη ικανότητας του να επιλέξει σωστά είτε εξαιτίας απόκρυψης στοιχείων είτε λόγω παραπληροφόρησης.

Λύση στο πρόβλημα εντολέα εντολοδόχου έρχεται να δώσει η **εταιρική διακυβέρνηση**, η οποία αποτελεί ένα σύνολο κανόνων το οποίο εξειδικεύει τη διάρθρωση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων σε μια επιχείρηση.

Σύμφωνα με τους Λαζαρίδη Θ.- Δρυμπετά Ε. (2011), ο οι ιδιοκτήτες και οι αντιπρόσωποι υιοθετούν τη καιροσκοπική συμπεριφορά με την έννοια ότι μπορεί να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους ανάλογα με τις συνθήκες του περιβάλλοντος και με γνώμονα , σαφώς , το ίδιο συμφέρον τους και όχι αυτά που έχουν κληθεί να προασπίσουν.

Λόγω των δυο προβλημάτων , τα οποία αναφέρθηκαν παραπάνω , δηλαδή η ασυμμετρία πληροφόρησης και ο κίνδυνος δυσμενούς επιλογής , ο κύριος η αλλιώς εντολέας έχει διαφορετική πληροφόρησης , συχνά σε ζητήματα που αφορούν την επιχείρηση . Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τη δυνατότητα του αντιπροσώπου , να γνωρίζει περισσότερες πληροφορίες. Οι αντιπρόσωποι φαίνεται να έχουν τα ηνία της διοίκησης και αφού ο μόνος τρόπος να ενημερωθούν οι μέτοχοι είναι μέσω του αντιπροσώπου , ο τελευταίος περιορίζει σημαντικά τις πληροφορίες που θα δοθούν.

Υπάρχουν αρκετές θεωρίες σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Η πιο διαδεδομένη και απλή είναι η **θεωρία των ενδιαφερόμενων μερών** ή εμπλεκόμενων μερών (οι όροι ακόμα δεν έχουν παγιωθεί στην Ελλάδα). Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν το περιβάλλον (άμεσο και έμμεσο) το οποίο αλληλεπιδρά με την επιχείρηση και έχει ενδιαφέρον από τις δραστηριότητες της. Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι σε μία επιχείρηση είναι οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι, οι δανειστές-πιστωτές (τράπεζες). Έμμεσα ενδιαφερόμενοι είναι το Κράτος, οι τοπικές κοινωνίες στις οποίες δραστηριοποιείται μία επιχείρηση, οι ομάδες πίεσης (pressure groups) π.χ. ακτιβιστές, διαδηλωτές, κ.α. Η Θεωρία των ενδιαφερόμενων μερών βοηθάει την επιχείρηση να λάβει υπόψη της όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (τόσο άμεσα όσο και έμμεσα) και να ξεκινήσει μία ουσιαστική διαδικασία διαλόγου πριν καθορίσει το πρόγραμμα δράσης της όσον αφορά την εταιρική κοινωνική της ευθύνη.

Η Θεωρία των Ενδιαφερομένων είναι μια θεωρία της διοίκησης που ασχολείται με ζητήματα που σχετίζονται με την ηθική και την ηθική στη λειτουργία μιας επιχείρησης. Ο Ian Mitroff, στο βιβλίο του 1983 "Ενδιαφερόμενοι του Οργανωτικού Νου", ξεκίνησε αρχικά την ιδέα. Το βιβλίο του R. Edward Freeman με τίτλο "Στρατηγική διαχείριση: Μια προσέγγιση των ενδιαφερομένων" επισημαίνει τις ομάδες που είναι οι ενδιαφερόμενοι φορείς ενός οργανισμού. Η θεωρία των ενδιαφερόμενων φορέων υποδεικνύει ότι μια επιχείρηση πρέπει να επιδιώξει να μεγιστοποιήσει την αξία των ενδιαφερομένων.

Πολλοί έχουν υποστηρίξει ότι ο επιχειρηματικός κόσμος του εικοστού πρώτου αιώνα έχει αλλάξει δραματικά. Η άνοδος της παγκοσμιοποίησης, η κυριαρχία της τεχνολογίας της πληροφορίας, η απελευθέρωση των κρατών, καθώς και κρατική ιδιοκτησία της βιομηχανίας και η αυξημένη κοινωνική ευαισθητοποίηση για τον αντίκτυπο της επιχειρηματικότητας των κοινοτήτων και των εθνών έχουν προταθεί ως λόγοι αναθεώρησης της κατανόησης της επιχειρησιακής συνεργασίας.

Σχετικά με τη θεωρία των ενδιαφερομένων

Η θεωρία υποστηρίζει ότι μια επιχείρηση πρέπει να δημιουργήσει αξία σε όλους τους ενδιαφερόμενους, όχι μόνο στους μετόχους. Το 1984, ο R. Edward Freeman περιέγραψε αρχικά τη Θεματολογία των Ενδιαφερομένων μερών για την οργανωτική διαχείριση και την επιχειρησιακή ηθική που στρέφει την ηθική και τις αξίες στη διαχείριση ενός οργανισμού.

Τονίζει τις διασυνδέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και όλων εκείνων που συμμετέχουν σε αυτήν, δηλαδή πελάτες, εργαζόμενοι, προμηθευτές, επενδυτές και κοινότητα. Η επιχείρηση εξυπηρετεί τις ανάγκες των ενδιαφερομένων και όχι μόνο των μετόχων. Το Freeman μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων. Δεδομένου ότι η αύξηση του πλούτου των μετόχων δεν αποτελεί βιώσιμο στόχο για τις επιχειρήσεις εν γένει, πολλοί θεωρητικοί έχουν ενδιαφερθεί για τη θεωρία των ενδιαφερομένων από την άνοδό τους στη δεκαετία του 1980 ».

Όπως όρισαν οι Frank και οι Mayer (1994) ,τα εσωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν οι μεγαλομέτοχοι και οι συγγενείς τους , ενώ τα εξωτερικά είναι όλα τα στελέχη της επιχείρησης.

Η Θεωρία της Επιτροπής – Επιμελητείας συγκρούεται με τη Θεωρία της αντιπροσώπευσης. Η κύρια διαφωνία του είναι ότι δεν εμφανίζεται σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ αντιπροσώπων και μετόχων. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, ο έλεγχος πρέπει να διενεργείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Προτείνει ότι δεν υπάρχει σύγκρουση τα συμφέροντα των στελεχών - πράκτορες και ιδιοκτήτες - πράκτορες και αυτό . Για να έχετε μια επιτυχημένη οργάνωση απαιτεί μια δομή όπου υπάρχει συντονισμός έχει τη δυνατότητα να γίνει πιο αποτελεσματική .Ακόμη, θεωρεί ότι το ΔΣ πρέπει να αποτελείται μόνο από εκτελεστικό και άμεσο συσχετισμένα μέλη παρά με μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα πρόσωπα.

Η θεωρία της ηγεμονίας της διοίκησης θεωρεί τις εξουσίες εποπτείας και ελέγχου έχουν αποδυναμωθεί σημαντικά και, ως εκ τούτου, τα στελέχη πρέπει να κυβερνούν με ηγεμονικό τρόπο. Ένα παράδειγμα που μπορεί να παρουσιαστεί είναι διάφορες περιπτώσεις παραπλάνησης του επενδυτικού κοινού προκειμένου να γίνει εκκαθάριση μεγάλων ποσοτήτων μετοχών από ανώτερα στελέχη λίγο πριν την πτώχευσή τους. Όλα τα παραπάνω συμβαίνουν εξαιτίας της ασύμμετρης τις πληροφορίες και την απουσία ελέγχου. Έτσι από τις διάφορες συγκρούσεις συμφέροντα, δημιουργούνται οι ηγεμονικές ομάδες που κυριαρχούν

στην εταιρεία ,ο οποίος διαθέτει όλα τα εργαλεία διαχείρισης. Λαζαρίδης Θ. & Δρυμπέτας Ε., 2011, σελ. 79-80, «Εταιρική διακυβέρνηση» .

Θεωρία διαχειριστικής ηγεμονίας: Η θεωρία της ηγετικής διαχείρισης αναφέρει ότι οι διευθύνοντες σύμβουλοι και η Διοίκηση κυριαρχεί στα διοικητικά συμβούλια με αποτέλεσμα παθητικούς ρόλους για το NED και ανεξάρτητοι διευθυντές (Mallete & Fowler, 1992). Αυτό συμβαίνει επειδή κυριαρχούν οι διευθύνοντες σύμβουλοι τη διαδικασία επιλογής του διευθυντή και επομένως τον έλεγχο του συμβουλίου (Mace, 1986). Ο Βανσίλ (1987) είναι επίσης σκεπτικιστή σχετικά με την ικανότητα των εξωτερικών διευθυντών να γίνουν ανεξάρτητες κρίσεις σχετικά με την απόδοση της επιχείρησης λόγω του κυρίαρχου ρόλου που διαδραματίζουν οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην επιλογή από εξωτερικούς διευθυντές. Οι Stiles και Taylor (1993) ανέφεραν το απόσπασμα του Sir Adrian Cadbury ότι επάνω . Το 80% των εξωτερικών διορισμών στα διοικητικά συμβούλια των μεγάλων βρετανικών εταιρειών πραγματοποιήθηκαν το δίκτυο των παλιών αγοριών. Όλα αυτά μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την συνοχή του σκάφους καθώς οι μη εκτελεστικοί και ανεξάρτητοι διευθυντές συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων τη διαδικασία της επιχείρησης και, ταυτόχρονα, να ενεργεί ως παρατηρητές διαχείρισης. Αυτή η σύγκρουση συμφερόντων θα επηρεάσει αρνητικά την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης παρά την κυριαρχία της εξωτερικούς διευθυντές.

1.5 Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι διαπληκτισμοί μεταξύ των ιδιοκτητών-μετόχων και των αντιπροσώπων σε μια εταιρεία για την επίτευξη των συμφερόντων , καθιστούν επιτακτική την ανάγκη εφαρμογής συστημάτων διακυβέρνησης , τα οποία θα προστατεύουν τους μετόχους και θα ενδιαφέρονται για το κοινό καλό. Οι Weimer και Pape διατύπωσαν το 1999 τέσσερα συστήματα : Αγγλοσαξονικό , Γερμανικό, Λατινικό και Ιαπωνικό .Εξαιτίας του γεγονότος ότι το Λατινικό με το Αγγλοσαξονικό έχουν αρκετές ομοιότητες , υπήρξε συγχώνευση των δύο σε Ευρωπαϊκό -Ηπειρωτικό σύστημα (Παλαιολόγος 2013).

Αγγλοσαξονικό σύστημα

Βασικό χαρακτηριστικό του Αγγλοσαξονικού συστήματος , είναι ότι το μετοχικό κεφάλαιο κατακερματίζεται και αυτό έχει ως συνέπεια τα μικρά πακέτα μετοχών που αναλογούν σε κάθε μέτοχο. Εξαιτίας αυτού ,οι μέτοχοι δεν επιδιώκουν τον έλεγχο της διοίκησης. Παρόλα αυτά , έχουν καθοριστικό ρόλο στην εκλογή του διοικητικού συμβουλίου αλλά και στη

ψήφιση εταιρικών ζητημάτων. Στο συγκεκριμένο σύστημα, ενισχύεται ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου με την προσθήκη ανεξάρτητων μελών και συμβούλων στις επιχειρήσεις. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναλαμβάνει την εποπτεία της εταιρείας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ισορροπία των συμφερόντων ανάμεσα στα μέλη. (Λαζαρίδης & Δρυμπέτας, 2011).

Είναι γενικώς αποδεκτό ότι το σημαντικότερο ενδιαφέρον για τις αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των εταιρειών το έχουν οι ιδιοκτήτες τους (μέτοχοι). Βασικό δικαίωμα και υποχρέωση των μετόχων αποτελεί η συμμετοχή τους στις Γενικές Συνελεύσεις προκειμένου να λαμβάνουν ενημέρωση ως προς τις δραστηριότητες των εταιρειών που έχουν επενδύσει και να θέτουν διά μέσου της συμμετοχής τους είτε στην Γενική Συνέλευση, είτε στο Διοικητικό Συμβούλιο τυχόν ερωτήματα τους προς τα διευθυντικά στελέχη αυτών.

B. Εσωτερικό σύστημα

Οι κεφαλαιαγορές είναι συνήθως μικρές και χαμηλής ρευστότητας, υπάρχει υψηλή συγκέντρωση της μετοχικής ιδιοκτησίας ή των δικαιωμάτων ψήφου ενώ το πρόβλημα «εντολέα-εντολοδόχου» εμφανίζεται ως η συγκρουσιακή σχέση μεταξύ ισχυρών μεγαλομετόχων με μετόχους μειοψηφίας. Οι μεγαλομέτοχοι αναπτύσσουν συνήθως και άλλες σχέσεις με την εταιρεία έχοντας τη δυνατότητα να επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους και να συναποφασίζουν για τον τρόπο παρακολούθησης και ελέγχου της εκτελεστικής διοίκησης. Οι περιπτώσεις επιθετικών εξαγορών είναι περιορισμένες. Η ύπαρξη μακροχρόνιων και συναινετικών σχέσεων στο εσωτερικό σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης ενθαρρύνει την ανάπτυξη μεγαλύτερης εμπιστοσύνης, αφοσίωσης και δέσμευσης μεταξύ της εκτελεστικής διοίκησης και των διαφόρων εταιρειών. Ωστόσο, η υποβαθμισμένη παρουσία της χρηματιστηριακής αγοράς και του θεσμού του venture capital, μειώνουν τις δυνητικές πηγές κεφαλαίων για τις καινοτόμες νεοϊδρυθείσες επιχειρήσεις. (Μ. Ξανθάκης, Λ. Τσιττούρη, Λ. Σπανός, ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, Έννοια και Μέθοδοι Αξιολόγησης, Αθήνα, Παπαζήσης, 2003).

Υπάρχουν μεγάλα πακέτα πλειοψηφίας στο *ευρωπαϊκό ηπειρωτικό σύστημα* μετοχές που ανήκουν στα ιδρυτικά μέλη. Ως αποτέλεσμα, οι ιδρυτές-μέλη να μεταφέρουν την πλειοψηφία των μετοχών στις επόμενες γενιές τους. Επιπλέον, η διεύθυνση και η γενική εποπτεία της εταιρείας αναλάβει τους μεγαλύτερους μετόχους. Ως εκ τούτου, οι μεγαλύτεροι μέτοχοι αποκτούν την ικανότητα να διορίζει άτομα, εσωτερικά ή εξωτερικά, για σκοπούς ελέγχου του

Διοικητικού Συμβουλίου .Τέλος, τα τραπεζικά ιδρύματα, λόγω των εξαιρετικών σχέσεων που έχουν μαζί τους στελέχη της εταιρείας, έχουν αποκτήσει πακέτα αποθεμάτων και παίζουν σημαντικό ρόλο στην εταιρική διακυβέρνηση .

1.5 Μοντέλα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Ανάλογα με τις επιχειρηματικές πρακτικές, τα έθιμα και τον πολιτισμό, τη διαδικασία της Εταιρείας η διακυβέρνηση διαφέρει από χώρα σε χώρα. Εξάλλου, η ποικιλία του καπιταλισμού είναι: με ποιες χώρες ενσωματώνονται, εξηγεί τις σημαντικές διαφορές στην Εταιρεία Διακυβέρνηση μοντέλα σε όλο τον κόσμο. Ενώ υπάρχουν διαφορετικά μοντέλα, πολλά από αυτά μπορεί να συγκεντρωθούν στις ακόλουθες ευρείες ομάδες και κάθε μοντέλο έχει τα δικά του ξεχωριστά χαρακτηριστικά.

Το ιαπωνικό μοντέλο (J-Form): Πολλές εταιρείες της Ιαπωνίας αποτελούν μέρος των περίπλοκων μετοχικές δομές που ονομάζονται keiretsus. Ένα ιαπωνικό Keiretsu είναι ένα δίκτυο διαφορετικών επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται ο ένας για τον άλλο για να σχηματίσουν έναν τύπο κουβέρτα ασφαλείας. Σε ένα οι οριζόντιες επιχειρήσεις keiretsu χρηματοδοτούνται από μια κύρια τράπεζα με ένα σύστημα cross-share εκμετάλλευση και οριζόντιο δίκτυο διασυνδεδεμένων εταιρειών (Ojo, 2009). Ενώ το κεντρική φιγούρα σε ένα οριζόντιο Keiretsu είναι μια κεντρική τράπεζα, σε μια κάθετη Keiretsu θα να είναι μια μεγάλη κατασκευαστική εταιρεία όπως η Toyota. Οι διευθυντές δεν έχουν ευθύνη μόνο στους μετόχους αλλά και στους ενδιαφερόμενους. Στην πράξη, το οι διευθυντές αναμένεται να επιδιώξουν και τα συμφέροντα ευρύτερου συνόλου ενδιαφερομένων οι εργαζόμενοι, οι πελάτες και οι μέτοχοι που θεωρούνται μέρος της (Allen & Gale, 1999).

Γερμανικό πρότυπο: Στο γερμανικό πρότυπο εταιρικής διακυβέρνησης, παρόλο που τοι μέτοχοι κατέχουν την εταιρεία, δεν ελέγχουν άμεσα τη διακυβέρνηση μηχανισμός. Στην πραγματικότητα στη Γερμανία το νομικό σύστημα είναι σαφές ότι οι επιχειρήσεις δεν το κάνουν έχουν το μοναδικό καθήκον να ασκούν τα συμφέροντα των μετόχων λόγω του συστήματος προσδιορισμός. Σε μεγάλες εταιρείες οι εργαζόμενοι έχουν ίσο αριθμό θέσεων το εποπτικό συμβούλιο της εταιρείας που είναι τελικά υπεύθυνο για το στρατηγικό αποφάσεων της εταιρείας (Hopt & Leyens, 2004). Το ήμισυ του εποπτικού συμβουλίου είναι που εκλέγονται από τα εργατικά συνδικάτα που εξασφαλίζουν ότι η συμμετοχή των εργαζομένων ο μηχανισμός διακυβέρνησης. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι υπάρχει μια βαριά παρουσία τράπεζες στη δομή μετοχών των γερμανικών επιχειρήσεων. Chaebols της Νότιας Κορέας: Chaebol αναφέρεται σε μια νοτιοκορεατική μορφή των επιχειρήσεων γίνονται μια μάζα. Είναι ισχυρές παγκόσμιες πολυεθνικές που κατέχουν πολυάριθμες διεθνείς επιχειρήσεις. Η παραδοσιακή δομή του κορεατικού chaebol μπορεί να εξηγηθείμε δύο από τα χαρακτηριστικά τους. την απόλυτα κλειστή συγκέντρωση ιδιοκτησίας στο πλαίσιο της οικογένεια του ιδρυτή και την πολύ διαφοροποιημένη δομή των επιχειρήσεων. Η ίδρυση η οικογένεια κατέχει το μεγαλύτερο μέρος των μετοχών και κατέχει το δικαίωμα λήψης

αποφάσεων ως κορυφαίο διαχείριση. Οι Chaebols υποφέρουν από αρκετά προβλήματα όπως η κατολισθήσεις, οι συγκρούσεις πρακτόρων, οι σήραγγες κλπ. (Kim & Nam 2004)

Αγγλο-αμερικανικό μοντέλο: Το παραδοσιακό μοντέλο Berle-Means (1932) της Εταιρείας Η διακυβέρνηση χαρακτηρίζεται από έναν διαχωρισμό ιδιοκτησίας και διαχείρισης θεωρείται ως ένα φιλελεύθερο μοντέλο που είναι κοινό στις αγγλοαμερικανικές χώρες, το οποίο τείνει να δίνει προτεραιότητα στα συμφέροντα των μετόχων. Ο διευθύνων σύμβουλος έχει ευρείες εξουσίες διαχειρίζεται την εταιρεία σε καθημερινή βάση, αλλά χρειάζεται να πάρει την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου για ορισμένες σημαντικές δράσεις, όπως η πρόσληψη άμεσων υφισταμένων, η συγκέντρωση χρημάτων, την απόκτηση άλλης εταιρείας, μεγάλων επεκτάσεων κεφαλαίου ή άλλων δαπανηρών έργων. Άλλα καθήκοντα του συμβουλίου ενδέχεται να περιλαμβάνουν τη χάραξη πολιτικής, τη λήψη αποφάσεων, την παρακολούθηση τις επιδόσεις της διοίκησης ή τον εταιρικό έλεγχο (Clarke & Dela Rama, 2009).

Ινδικό μοντέλο : Το ινδικό μοντέλο εταιρικής διακυβέρνησης είναι κάπως παρόμοιο με το Anglo American Model. Εδώ, στις περισσότερες περιπτώσεις, το διοικητικό συμβούλιο κυριαρχείται από τα μέλη της οικογένειας / ιδρυτές. «Δεν υπάρχουν περιπτώσεις εταιρικών αποτυχιών στις ινδικές εταιρείες που οφείλονται

στη συστηματική διαχείριση από οικογενειακούς υποστηρικτές οι οποίοι, παρά τα μεγάλα μερίδιά τους στις εταιρείες τους, θεωρούσαν πάντα τους θεματοφύλακες δημόσιου πλούτου (TN Kumar, 2006) ». Η απάτη της Satyam Computer Services Ltd αποτελεί εξαίρεση σε αυτό. Στο ινδικό μοντέλο εταιρικής διακυβέρνησης, οι μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Ο πρωταρχικός ρόλος των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι η διαμόρφωση όλων των πολιτικών και στρατηγικών για την ανώτατη διοίκηση και την παρακολούθηση της απόδοσής τους. Κυβέρνηση, ρυθμιστικοί οργανισμοί και χρηματιστήρια ελέγχουν τις εταιρείες μέσω διαφόρων κωδίκων, κανονισμών και πολιτικών κ.λπ. Για μια αειφόρο ανάπτυξη, μια εταιρεία φροντίζει τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εταιρεία.

1.6 Νόμος 3016/2002 και άλλες Νομοθετικές Πράξεις

1.7 Νόμος 3016/2002 και άλλες νομοθετικές πράξεις Στην Ελλάδα, το πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης αναπτύχθηκε κατά κύριο λόγο μέσα από την υιοθέτηση ορισμένων υποχρεωτικών κανόνων, όπως ο Νόμος 3016/2002, ο οποίος επιβάλλει:

- Τη συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών στα Διοικητικά Συμβούλια των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών.
- Τη θέσπιση και τη λειτουργία μια μονάδας εσωτερικού ελέγχου.
- Την υιοθέτηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας. Επίσης, ένα πλήθος από άλλες νομοθετικές πράξεις ενσωμάτωσαν στο νομοθετικό πλαίσιο της Ελλάδας τις ευρωπαϊκές οδηγίες του εταιρικού δικαίου, συμβάλλοντας στην δημιουργία νέων κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης, όπως ο Νόμος 3693/2008, ο οποίος καθιστά υποχρεωτική τη σύσταση επιτροπών ελέγχου,

αλλά και βασικές υποχρεώσεις γνωστοποίησης, σε σχέση με το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη διακυβέρνηση μιας εταιρείας.

1.7 Σημαντικά Πλεονεκτήματα από την Εφαρμογή της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι καλές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης απαιτούν από τους οργανισμούς να μεταχειρίζονται ισότιμα τους μετόχους τους και να μην προβαίνουν σε διακρίσεις βάσει του όγκου των μετοχών που έχει το κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο (θεσμικός επενδυτής ή μη) στην κατοχή του. Για κάθε κατηγορία μετοχών (κοινές ή προνομιούχες), οι μέτοχοι θα πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα ψήφου. Στις περιπτώσεις ψηφοφορίας με αντιπρόσωπο θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι ο τελευταίος ενεργεί βάσει συνεννόησης με τον νόμιμο κάτοχο των μετοχικών τίτλων. Επίσης, θα πρέπει να απαγορεύονται οι συναλλαγές και οι ενέργειες που στηρίζονται στην εσωτερική πληροφόρηση. Τέλος, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη θα πρέπει να γνωστοποιούν έγκαιρα μελλοντικές ενέργειες τους που μπορεί να επηρεάσουν τον οργανισμό. Πολλές φορές οι σχετικές με την Εταιρική Διακυβέρνηση αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των οργανισμών επηρεάζονται από τον ενδεχόμενο αντίκτυπο που μπορεί να προκαλέσουν είτε στους συνεργαζόμενους με αυτές (π.χ. εργαζόμενους, προμηθευτές, πελάτες, κ.λπ.), είτε στους φορείς με νόμιμα συμφέροντα σε αυτές (π.χ. πιστωτές, κυβέρνηση κ.λπ.). Οι καλές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης απαιτούν από τους οργανισμούς να εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα των συνεργαζόμενων με αυτούς (εργαζομένων, πελατών, προμηθευτών κ.λπ.) γίνονται σεβαστά. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα αξίωσης αποζημιώσεως σε αυτούς. Οι συνεργαζόμενοι με τον οργανισμό, καθώς και οι φορείς με νόμιμα συμφέροντα στον οργανισμό θα πρέπει να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

1.8 Ρόλος και αρμοδιότητες του Δ.Σ στην Εταιρική Διακυβέρνηση

Τα Διοικητικά Συμβούλια είναι αυτά που καθορίζουν τη διακυβέρνηση των οργανισμών πάντοτε μέσα στα πλαίσια των νόμων και κανονισμών των χωρών που δραστηριοποιούνται οι οργανισμοί που διοικούν. Είναι υπεύθυνα για την διαχείριση των κινδύνων που χαρακτηρίζουν τον οργανισμό, καθώς επίσης και για την ανάληψη ή την αποφυγή τους. Κάθε τους ενέργεια θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από εντιμότητα και διαφάνεια προς τους μετόχους και τους άλλους ενδιαφερόμενους για τον οργανισμό.

Ορισμένα από τα καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διοικητικών Συμβουλίων

είναι τα ακόλουθα:

- Ο καθορισμός της επιχειρησιακής πολιτικής και στρατηγικής.
- Η πρόσληψη και τον έλεγχο των εκτελεστικών διευθυντικών στελεχών του οργανισμού.
- Η επισκόπηση της προόδου του οργανισμού σε σχέση με τους στόχους
- που τίθενται.

- Η υπευθυνότητα προς τους μετόχους και άλλους ενδιαφερόμενους για
- τον οργανισμό ως προς τις δραστηριότητες αυτού.
- Συμβουλευτικό ρόλο στη Διοίκηση.

Η επιτυχία ή όχι ενός Διοικητικού Συμβουλίου κρίνεται εν πολλοίς από την ικανότητα του να επιτυγχάνει τα επιθυμητά οικονομικά αποτελέσματα λειτουργώντας τίμια και ακέραια. Πολλά Διοικητικά Συμβούλια αποτυγχάνουν στο διττό αυτό ρόλο τους καθώς πολλές φορές η ευκολία παραγωγής κέρδους μέσα από μη νόμιμες διαδικασίες καθίσταται ελκυστική.

Κεφάλαιο 2^ο

Εσωτερικός Έλεγχος

2.1 Εισαγωγή και Ιστορικά στοιχεία

Το επάγγελμα του Εσωτερικού Ελέγχου εξελίχθηκε σταθερά με την πρόοδο της επιστήμης διαχείρισης μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι εννοιολογικά παρόμοιος με πολλούς τρόπους με τον οικονομικό έλεγχο από δημόσιες εταιρείες λογιστικής, διασφάλισης της ποιότητας και δραστηριότητες τραπεζικής συμμόρφωσης. Ενώ ορισμένες από τις τεχνικές ελέγχου που διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο προέρχονται από συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης και δημόσια λογιστικά επαγγέλματα, η θεωρία του εσωτερικού ελέγχου σχεδιάστηκε κυρίως από τον Lawrence Sawyer (1911-2002), που συχνά αναφέρεται ως "ο πατέρας του σύγχρονου εσωτερικού ελέγχου" και η τρέχουσα φιλοσοφία, η θεωρία και η πρακτική του σύγχρονου εσωτερικού ελέγχου, όπως ορίζεται από το Διεθνές Πλαίσιο Επαγγελματικών Πρακτικών (IPPF) του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, οφείλει πολύ στο όραμα του Sawyer.

Με την εφαρμογή του νόμου Sarbanes-Oxley του 2002 στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενισχύθηκε η έκθεση και η αξία του επαγγέλματος, καθώς πολλοί εσωτερικοί ελεγκτές διέθεταν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να βοηθήσουν τις εταιρείες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του νόμου. Ωστόσο, η εστίαση από τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο σχετικά με τη χρηματοοικονομική πολιτική και τις διαδικασίες που σχετίζονται με το SOX αποδόθηκε στην πρόοδο που σημείωσε το επάγγελμα στα τέλη του 20ου αιώνα στο όραμα του Larry Sawyer για εσωτερικό έλεγχο. Ξεκινώντας περίπου το 2010, η ΔΣ άρχισε και πάλι να υποστηρίζει τον ευρύτερο ρόλο που θα έπρεπε να διαδραματίσει ο εσωτερικός έλεγχος στην εταιρική σκηνή, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του IPPF.

Οι ρίζες του ελέγχου, γενικά, περιγράφονται διαισθητικά από τον ιστορικό λογιστή Richard Brown (1905, που αναφέρεται στο Mautz & Sharaf, 1961) ως εξής:

"Η προέλευση του ελέγχου πηγαίνει πίσω σε χρόνους ελάχιστα απομακρυσμένους από εκείνους του λογιστή ... Όποτε η πρόοδος του πολιτισμού έφερε την αναγκαιότητα ένας

άνθρωπου ο οποίος εμπιστευόταν σε κάποιο βαθμό με την ιδιότητα άλλου, τη σκοπιμότητα κάποιος έλεγχος της πιστότητας του πρώτου θα γίνει εμφανής. "

2.2 Λίγα Λόγια για Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελέγχων Ελλάδας

2.2.1 Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (ΕΙΕΕ)

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών ιδρύθηκε το 1985 στην Αθήνα και σήμερα είναι ο μοναδικός διαπιστευμένος επαγγελματικός φορέας στην Ελλάδα, του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών των Η.Π.Α. καθώς και συνδεδεμένο μέλος αυτού.

Σήμερα αριθμεί περισσότερα από 650 ενεργά μέλη σε όλη την Ελλάδα, ενώ πολλά από αυτά έχουν πιστοποιηθεί επίσημα ως Εσωτερικοί Ελεγκτές και απασχολούνται σε επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

2.2.2 Η πολιτική του ελληνικού ινστιτούτου εσωτερικών ελέγχων (eiee)

Πολιτική του ΕΙΕΕ είναι να υποστηρίζει αποτελεσματικά τα μέλη του παρέχοντας κάθε βοήθεια και πληροφορίες σχετικά με την ανάπτυξη του επαγγέλματος, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και την επαγγελματική αναγνώριση, μέσω των πιστοποιητικών που παρέχει ο Διεθνής Οργανισμός Εσωτερικών Υποθέσεων (IIA).

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Το ΕΙΕΕ είναι ο επαγγελματικός φορέας που προωθεί την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Επιπροσθέτως, παρακολουθεί τις εξελίξεις του επαγγέλματος, ούτως ώστε να υποβάλλει λεπτομερείς και έγκαιρες προτάσεις στα αρμόδια όργανα που θα ενισχύσουν σημαντικά τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου και το ρόλο των Εσωτερικών Ελεγκτών στις επιχειρήσεις.

ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ

Τα οφέλη που δημιουργούνται για τα κεφάλαια του ΕΙΕΕ, με διάκριση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους, είναι πολλά:

Στηρίζονται στην εμπειρία, τη γνώση και την επαγγελματική πρακτική άλλων μελών του ΕΙΕΕ. Έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στις εξετάσεις για την απόκτηση επαγγελματικής πιστοποίησης από το Διοικητικό Συμβούλιο. Απολαμβάνουν ειδικές τιμές για συμμετοχή σε σεμινάρια για θέματα εσωτερικού ελέγχου, με διακεκριμένους Έλληνες και ξένους συμβούλους, καθώς και σε άλλες εκδηλώσεις ΕΙΕΕ (παρουσιάσεις, κοινωνικές εκδηλώσεις). Λαμβάνουν έγκαιρες πληροφορίες για κρίσιμα ζητήματα, τεχνικές και τάσεις του εσωτερικού ελέγχου.

ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Τέλος, υπάρχουν οφέλη για εταιρείες που μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους για το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου με μέλη του ΕΙΕΕ που έχουν την κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση και ακολουθούν στην πράξη τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου.

2.3 Ο ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου και ο σκοπός

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου είναι να παρέχει ανεξάρτητη διαβεβαίωση ότι οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου, διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου ενός οργανισμού λειτουργούν αποτελεσματικά.

Σύμφωνα , λοιπόν, με το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, ο ορισμός που δίνεται είναι ο εξής :

"Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη και αντικειμενική διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία, να συμβάλλει και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Με αυτόν τον τρόπο βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μία συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης".

2.3.1 Ορισμός και ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή

Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι εξερευνητές, αναλυτές, όσοι είναι σε θέση να προβλημάτων, δημοσιογράφοι και αξιόπιστοι σύμβουλοι. Φέρνουν αντικειμενικότητα και ποικιλία δεξιοτήτων και εμπειρογνωμοσύνης στην οργάνωση. Προέρχονται από διάφορους τομείς όπως η χρηματοδότηση, οι επιχειρήσεις, η πληροφορική και η μηχανική. Η αξία της σημερινής ιδιότητας του επαγγέλματος του εσωτερικού ελεγκτή διακρίνεται για την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες επικοινωνίας τους, καθώς και για το γενικό τους ΙΤ και επιχειρηματικές γνώσεις που σχετίζονται με τη βιομηχανία. Ωστόσο, οι άνθρωποι συχνά συγχέουν τους εσωτερικούς ελεγκτές με λογιστές ή εξωτερικούς ελεγκτές (φορείς που αναλαμβάνει η οργάνωση να υποβάλλει ετήσια επισκόπηση της οικονομικές καταστάσεις).

Παρακάτω αναφέρονται οι σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε εξωτερικούς και εσωτερικούς ελεγκτές :

Αρχικά , ο εσωτερικός ελεγκτής συνήθως απασχολείται από τον οργανισμό αν και είναι ανεξάρτητος των δραστηριοτήτων που ελέγχουν , σε αντίθεση με τον εξωτερικό ο οποίος προσλαμβάνεται από τον οργανισμό για την παροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας . Έπειτα , το αντικείμενο του εσωτερικού ελεγκτή εστιάζει σε ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων όπως είναι:

- Διαχείριση κινδύνου
- Εταιρική διακυβέρνηση
- Οργανωτικοί στόχοι

- Λειτουργική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα
- Συμμόρφωση με τους νόμους και τις πολιτικές
- Ακριβείς οικονομικές καταστάσεις

Από την άλλη πλευρά, ο εξωτερικός ελεγκτής ασχολείται εξ ολοκλήρου με ακριβείς οικονομικές καταστάσεις .

Ο εξωτερικός ελεγκτής υποστηρίζει διάφορα υπόβαθρα και σύνολα δεξιοτήτων, όπως είναι:

- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Πληροφορική
- Εξόρυξη δεδομένων & ανάλυση
- Γνώση συγκεκριμένων επιχειρήσεων και κλάδων
- Λογιστικές δεξιότητες

Επιπλέον , υποστηρίζει νέες ιδέες και αντιλήψεις σχετικά με το αντικείμενο του και δεν περιορίζεται μόνο σε οπισθοδρομικές αντιλήψεις .Αντιθέτως ,ο εξωτερικός ελεγκτής έχει ως κύριο λογιστικό υπόβαθρο & δεξιότητες οι οποίες πολλές φορές χαρακτηρίζονται παρωχημένες.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι, σε μεγάλο βαθμό, κλειδί για την επιτυχία ενός οργανισμού. Ελέγχουν τις διαδικασίες, τις λειτουργίες και τους στόχους του οργανισμού. Αυτοί παρέχουν αντικειμενικές, επαγγελματικές συμβουλές σε όλα τα επίπεδα διαχείρισης και ανοίξτε το δρόμο προς τη συνεχή βελτίωση.

Οι αρμόδιοι εσωτερικοί ελεγκτές παρακολουθούν το διεθνώς αποδεκτό επάγγελμα του κώδικα δεοντολογίας και τα πρότυπα επαγγελματικής πρακτικής. Προσδιορίζουν τους μεγαλύτερους κινδύνους του οργανισμού και σχεδιάζουν ανάλογα την κάλυψη του ελέγχου. Με στόχο να αποδεικνύουν τον επαγγελματισμό και την ικανότητά τους, κάποιοι άλλοι ασκούμενοι εσωτερικοί ελεγκτές , επιλέγουν να αποκτήσουν επαγγελματικές πιστοποιήσεις, όπως το παγκοσμίως αναγνωρισμένος πιστοποιημένος εσωτερικός ελεγκτής ή πιστοποίηση σε κίνδυνο Διαχείριση Διασφάλισης .

Οι πιο πολύτιμοι και αποτελεσματικοί εσωτερικοί ελεγκτές παρακολουθούν τις δραστηριότητές και τις τάσεις, στρεφόμενοι διαρκώς με τα μάτια τους στον ορίζοντα για να ανιχνεύουν σημάδια προβλημάτων, και είναι σε θέση να προβλέψουν μελλοντικές προκλήσεις και κινδύνους.

Με παρόμοιο τρόπο, ο Moeller & Witt (1999, σελ. 14-15) απαριθμεί τα ακόλουθα απαραίτητα προσωπικά χαρακτηριστικά να είναι επιτυχής εσωτερικός ελεγκτής:

1. βασική δικαιοσύνη και ακεραιότητα .
2. αφοσίωση στην οργάνωση

3. τα ενδιαφέροντα
4. λογική ταπεινότητα
5. επαγγελματική ασφάλεια
6. εν-συναίσθηση
7. συνέπεια των ρόλων
8. περιέργεια
9. κρίσιμη στάση
10. Εγρήγορση.
11. Επιμονή
12. Ενέργεια
13. αυτοπεποίθηση
14. θάρρος και
15. την ικανότητα να κάνουν σωστές κρίσεις

Ο νέος ορισμός του εσωτερικού ελέγχου έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει την επέκταση του επαγγέλματος ρόλος και ευθύνες:

"Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διασφάλιση και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένο να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθά ένα οργάνωση επιτυγχάνει τους στόχους του, φέρνοντας μια συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση - να αξιολογεί και να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης κινδύνων, του ελέγχου και - διαδικασίες διακυβέρνησης».

Ο Charman & Anderson (2002) εξηγούν ότι αυτός ο νέος ορισμός του εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει μια νέα εικόνα του επαγγέλματος με έξι σημαντικούς τρόπους:

1. Ως αντικειμενική δραστηριότητα, η οποία δεν είναι κατ 'ανάγκη εγκατεστημένη στον οργανισμό, ο αναθεωρημένος ορισμός επιτρέπει να παρέχονται υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου από τους «ξένους», στο γεγονός που αναγνωρίζει ότι οι υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου ποιότητας μπορούν τώρα να αποκτηθούν μέσω εξωτερική ανάθεση.
2. Τονίζοντας ότι το πεδίο εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει τη διασφάλιση και συμβουλευτικών δραστηριοτήτων, ο νέος ορισμός προβλέπει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι ενεργός και αποτελεσματικός επικεντρώνεται στον πελάτη και ασχολείται με βασικά ζητήματα στον έλεγχο, τη διαχείριση κινδύνου και διακυβέρνηση.
3. Διευκρινίζοντας ρητά ότι ο εσωτερικός έλεγχος έχει σχεδιαστεί για να προσθέτει αξία και να βελτιώνει έναν οργανισμό, ο νέος ορισμός υπογραμμίζει τη σημαντική συμβολή ότι ο εσωτερικός έλεγχος γίνεται για οποιονδήποτε οργανισμό.
4. Με την εξέταση ολόκληρης της οργάνωσης, ο νέος ορισμός αντιλαμβάνεται την εσωτερική ελεγκτική εντολή πολύ ευρύτερα, χρεώνοντάς την με τη βοήθεια της οργάνωσης επίτευξη των γενικών στόχων.

5. Ο νέος ορισμός υποθέτει ότι υπάρχουν έλεγχοι μόνο για να βοηθήσουν τον οργανισμό να διαχειριστεί του κινδύνου και την προώθηση αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Μια τέτοια προοπτική διευρύνεται σημαντικά τους ορίζοντες του εσωτερικού ελέγχου και επεκτείνει τον τομέα εργασίας του ώστε να περιλαμβάνει τον κίνδυνο διαχείρισης, ελέγχου και διακυβέρνησης.

6. Ο νέος ορισμός δέχεται ότι η κληρονομιά του επαγγέλματος του εσωτερικού ελεγκτή, που συνίσταται του μοναδικού δικαιώματός του να είναι ένα επάγγελμα με βάση τα πρότυπα, μπορεί να είναι το πιο σημαντικό.

2.4 Αρμοδιότητες Εσωτερικού Ελέγχου

Ανάλογα με τη δομή, την ωριμότητα και τους πόρους της συνάρτησης, οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορούν να εκτελούν μερικές ή όλες τις ακόλουθες εργασίες :

Υπάρχουν στιγμές όπου οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν την απαραίτητη τεχνογνωσία, τη γνώση των ελέγχων και την ευρεία προοπτική του οργανισμού. Κάντε τους ιδανικούς υποψήφιους για διαβούλευση για ένα έργο για να το διασφαλίσετε λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι και οι έλεγχοι ενσωματώνονται σε μια διαδικασία στο front-end (π.χ. συγχωνεύσεις και εξαγορές, εφαρμογή νέων τεχνολογιών).

Οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορούν να προσφέρουν πληροφορίες σχετικά με στρατηγικούς κινδύνους και συμβουλές, αν και η διοίκηση πρέπει να διατηρήσει την τελική ευθύνη για τις διαδικασίες στην περιοχή τους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι κίνδυνοι είναι παντού (φυσικές καταστροφές, απώλεια κλειδιών προμηθευτές, ζημιά φήμης, αναποτελεσματικές ενέργειες, απάτη, αγωγές, πολιτική παραβιάσεις, κανονιστική συμμόρφωση, κλοπή κ.λπ.). Είναι αρμοδιότητα του εσωτερικού ελεγκτή για να εκτιμήσει τη σημασία των πολλών κινδύνων του οργανισμού και την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών διαχείρισης κινδύνων, να επικοινωνήσει με τη διεύθυνση και το διοικητικό συμβούλιο, και να αναπτύξει συστάσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων.

ΕΛΕΓΧΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου και αποτελεσματικότητα και παρέχει τη διαχείριση και το διοικητικό συμβούλιο διαβεβαίωση ότι το οι υφιστάμενοι έλεγχοι είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν οργάνωση.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

Οι εσωτερικοί ελεγκτές εξασφαλίζουν τη δημοσιονομική δήλωση με ακρίβεια. Εξετάζουν την αξιοπιστία και την ακεραιότητα των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών επιχειρησιακές πληροφορίες.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

Με μια σταθερή κατανόηση του οργανισμού στόχους, οι εσωτερικοί ελεγκτές εξετάζουν τις πράξεις για να προσδιορίσουν εάν αυτές είναι αποτελεσματικές ή αναποτελεσματικές.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Οι επαγγελματίες εσωτερικοί ελεγκτές συμφωνούν με τη συμμόρφωση προς έναν Κώδικα Δεοντολογίας που υποστηρίζει τις αρχές της ακεραιότητας, της αντικειμενικότητας, εμπιστευτικότητας και ικανότητας. Ανυψώνουν κόκκινες σημαίες όταν ανακαλύπτουν ακατάλληλη συμπεριφορά.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ

Αναθεώρηση των εσωτερικών ελεγκτών και να αξιολογήσει κατά πόσον οι υφιστάμενες διαδικασίες είναι καλά σχεδιασμένες για να βοηθήσει τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του.

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν την οργάνωση συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και συμβάσεις για να διασφαλιστεί αυτό η διοίκηση αντιμετωπίζει επαρκώς αυτές τις απαιτήσεις. Προσφέρουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο που θα έχει η μη συμμόρφωση σε έναν οργανισμό και ενημερώνει το ανώτερο διοικητικό συμβούλιο και το συμβούλιο μη συμμόρφωσης.

ASSURE SAFEGUARDS

Η απτή ιδιοκτησία του οργανισμού, ανθρώπινη πόροι και η πνευματική ιδιοκτησία είναι πολύτιμα και πρέπει να φυλάσσονται από πιθανή ζημιά. Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν τις χρησιμοποιούμενες διαδικασίες για την προστασία περιουσιακών στοιχείων από κλοπή, πυρκαγιά, παράνομες δραστηριότητες ή άλλες απώλειες . Φέρνουν στο φως ελαττώματα και κάνουν συστάσεις για βελτιωμένη προστασία.

ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΑΤΗΣ

Επειδή η απάτη μπορεί να επηρεάσει οποιοδήποτε επίπεδο του οργάνωση, είναι σημαντικό το διοικητικό συμβούλιο να χορηγεί το εσωτερικό- πρόσβαση στο σύνολο των αρχείων και εξουσιοδότηση για τη διεξαγωγή ελέγχων και - διερευνήσει πιθανή δόλια συμπεριφορά σε ολόκληρο τον οργανισμό.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μετά τον έλεγχο μιας συγκεκριμένης περιοχής, εσωτερικής οι ελεγκτές αναφέρουν τα ευρήματά τους και προτείνουν κατάλληλες ενέργειες.

2.5 Κώδικας Δεοντολογίας

Ο Κώδικας Δεοντολογίας ορίζει τις αρχές και τις προσδοκίες που διέπουν τη συμπεριφορά των ατόμων και των οργανώσεων στη διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου. Περιγράφει τις ελάχιστες απαιτήσεις για συμπεριφορά και προσδοκίες συμπεριφοράς και όχι συγκεκριμένες δραστηριότητες

Σκοπός του Κώδικα Δεοντολογίας του Ινστιτούτου είναι η προώθηση μιας δεοντολογικής νοοτροπίας στο επάγγελμα του εσωτερικού ελέγχου.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διαδικασία διασφάλισης και παροχής συμβουλών που αποσκοπεί στην προσθήκη αξίας και τη βελτίωση των λειτουργιών ενός οργανισμού. Βοηθάει έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του θέτοντας μια συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, ελέγχου και διακυβέρνησης. Ένας κώδικας δεοντολογίας είναι απαραίτητος και κατάλληλος για το επάγγελμα του εσωτερικού ελέγχου, ο οποίος βασίζεται στην εμπιστοσύνη που έχει τεθεί στην αντικειμενική διαβεβαίωσή του σχετικά με τη διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων και τον έλεγχο. Ο κώδικας δεοντολογίας του Ινστιτούτου εκτείνεται πέραν του ορισμού του εσωτερικού ελέγχου, ο οποίος περιλαμβάνει δύο βασικά στοιχεία:

- Αρχές που σχετίζονται με το επάγγελμα και την πρακτική του εσωτερικού ελέγχου.
- Κανόνες δεοντολογίας που περιγράφουν τους κανόνες συμπεριφοράς που αναμένονται από εσωτερικούς ελεγκτές.

Αυτοί οι κανόνες βοηθούν στην ερμηνεία των Αρχών σε πρακτικές εφαρμογές και αποσκοπούν στην καθοδήγηση της ηθικής συμπεριφοράς των εσωτερικών ελεγκτών.

Ο "εσωτερικός ελεγκτής" αναφέρεται σε μέλη του Ινστιτούτου, στους αποδέκτες ή στους υποψηφίους για επαγγελματικές πιστοποιήσεις ΠΑ και σε εκείνους που εκτελούν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο του ορισμού του εσωτερικού ελέγχου.

2.6 Διαχείριση κινδύνων έναντι εσωτερικού ελέγχου

Η διαχείριση κινδύνων και ο εσωτερικός έλεγχος είναι δύο διαδικασίες που λειτουργούν μαζί. Η διαχείριση κινδύνου προορίζεται για την αναγνώριση κινδύνων · 2) Αξιολογεί την τράπεζα και την έκθεση σε κινδύνους · 3) παρακολουθεί την έκθεση και τη συμπεριφορά του επακόλουθου κεφαλαιακού σχεδιασμού 4) παρακολουθεί και αξιολογεί τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά τον κίνδυνο, ιδίως , εάν οι αποφάσεις κινδύνου είναι σύμφωνες με εγκεκριμένες από το διοικητικό συμβούλιο την ανοχή και την πολιτική κινδύνου · και 5) αναφορά σε ηλικιωμένους τη διοίκηση και το διοικητικό συμβούλιο.

Ο εσωτερικός έλεγχος , από την άλλη πλευρά, το διασφαλίζει κάθε βασικός κίνδυνος έχει μια σχετική πολιτική και έλεγχο μηχανισμό και ότι κάθε πολιτική ελέγχου και ο μηχανισμός εφαρμόζεται αποτελεσματικά. Εσωτερικοί έλεγχοι παρέχουν μια ποικιλία εγγυήσεων για τη διαχείριση, όπως την αξιοπιστία των πληροφοριών, τη συμμόρφωση με το νόμο, συμμόρφωση με τα συστήματα διακυβέρνησης, πρόληψη του υπερβολική διαχειριστική διακριτική ευχέρεια ή απάτη και ούτω καθεξής. Είναι βασική ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου να διασφαλίσει ότι είναι αποτελεσματικό στο υπάρχον σύστημα διαχείρισης και ελέγχου κινδύνων.

Μια επιτροπή βέλτιστων πρακτικών θα πρέπει κατά κανόνα να βασιστεί σε έναν εσωτερικό ελεγκτή για να παρέχει το διοικητικό συμβούλιο, μέσω της επιτροπή ελέγχου, με διαβεβαιώσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων της τράπεζας και τους εσωτερικούς ελέγχους και διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης. Ο εσωτερικός ελεγκτής αναφέρει παραδοσιακά στη διοίκηση διοικητικά και στο διοικητικό συμβούλιο λειτουργικά, με τον επικεφαλής του εσωτερικού ελέγχου να αναφέρει απευθείας στον πρόεδρο του επιτροπή ελέγχου ή σε ανεξάρτητο επικεφαλής μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να απολαμβάνουν ουσιαστικά ανεξαρτησία από τη διοίκηση και έχουν άμεση πρόσβαση στο διοικητικό συμβούλιο .Οι επόπτες και οι τραπεζίτες μπορούν να χρησιμοποιούν τον όρο εσωτερικός έλεγχος για να αναφέρονται σε διάφορες πτυχές του

ελέγχου περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνων, του εσωτερικού ελέγχου, των ελέγχων και της συμμόρφωσης. Ανεξάρτητα από το πώς ονομάζονται λειτουργίες του περιβάλλοντος ελέγχου, κάθε μία είναι απαραίτητη και πρέπει να εκτελείται αποτελεσματικά. Επιπλέον, ένας γενικός σύμβουλος ή νομική λειτουργία μιας τράπεζας συμβάλλει σημαντικά στον έλεγχο των κινδύνων. Πολλά τα προβλήματα στις ανεπτυγμένες αγορές κατά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση προέκυψαν από νομικές αποτυχίες κινδύνου .

Κεφάλαιο 3^ο

Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι και η διαχείρισή τους

3.1 Γενικά

Μια σημαντική τομή στη λειτουργία της διοίκησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι η αύξηση των αποδόσεων τους και κατά συνέπεια οι αποδόσεις των μετόχων τους, οπού πριν την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση αυτό ήταν εφικτό, με την ανάληψη αυξημένου πιστωτικού κινδύνου. Σε αυτό το κεφάλαιο θα δοθεί ένας ορισμός για την έννοια του κινδύνου και θα παρουσιαστούν συνοπτικά οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν τα ιδρύματα. Όπως γίνεται αντιληπτό, λόγω της πληθώρας των διαφόρων κινδύνων, με τους οποίους έρχεται αντιμέτωπο ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, η αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία στοχεύει στην εξάλειψη του ενδεχόμενου της αποτυχίας και στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας χρεοκοπίας με συνέπεια την αποσταθεροποίηση του οικονομικού περιβάλλοντος.

3.2 Κίνδυνος και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Ο κίνδυνος ορίζεται σε οικονομικούς όρους ως η πιθανότητα ότι ένα αποτέλεσμα ή τα πραγματικά κέρδη της επένδυσης θα διαφέρουν από το αναμενόμενο αποτέλεσμα ή την απόδοση. Ο κίνδυνος περιλαμβάνει την πιθανότητα απώλειας μερικής ή όλης της αρχικής επένδυσης.

Ποσοτικά, ο κίνδυνος εκτιμάται συνήθως λαμβάνοντας υπόψη ιστορικές συμπεριφορές και αποτελέσματα. Στα χρηματοοικονομικά, η τυπική απόκλιση είναι μια κοινή μέτρηση που σχετίζεται με τον κίνδυνο. Η τυπική απόκλιση παρέχει ένα μέτρο της μεταβλητότητας των τιμών των περιουσιακών στοιχείων σε σύγκριση με τους ιστορικούς μέσους όρους τους σε ένα δεδομένο χρονικό πλαίσιο.

Συνολικά, είναι δυνατό και συνετό να διαχειριστείτε τους επενδυτικούς κινδύνους κατανοώντας τα βασικά του κινδύνου και πώς μετράται. Η εκμάθηση των κινδύνων που μπορούν να εφαρμοστούν σε διαφορετικά σενάρια και ορισμένους από τους τρόπους διαχείρισης τους ολιστικά θα βοηθήσει όλους τους τύπους επενδυτών και διαχειριστών επιχειρήσεων να αποφύγουν περιττές και δαπανηρές απώλειες.

Ένα πιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς, υπάρχει πιθανότητα να υποστεί οικονομικές ζημιές εξαιτίας της πραγμάτωσης ενός μη αναμενόμενου γεγονότος. Αυτή η πιθανότητα, προσδιορίζει τον κίνδυνο στα χρηματοοικονομικά.

Οι κίνδυνοι που διατρέχει ένα πιστωτικό ίδρυμα αποτελούν άμεση συνέπεια των μετασχηματισμών στους οποίους προβαίνουν στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής τους μεσολάβησης και προκύπτουν από την παροχή εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων των διάφορων εργασιών εμπορικής και επενδυτικής τραπεζικής. (Διαφάνειες Ψυλλάκη Μαρία)

3.3 Τι είναι ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος;

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα απώλειας χρημάτων για μια επένδυση ή μια επιχείρηση. Μερικοί πιο συνηθισμένοι και διακριτοί χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας και τον λειτουργικό κίνδυνο.

3.4 Τα βασικά χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού κινδύνου

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι ένας τύπος κινδύνου που μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια κεφαλαίου για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για τις κυβερνήσεις, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι δεν είναι σε θέση να ελέγξουν τη νομισματική πολιτική και την αθέτηση χρεογράφων ή άλλων εκδόσεων χρέους.

Οι εταιρείες αντιμετωπίζουν επίσης τη δυνατότητα αθέτησης υποχρεώσεων στο χρέος που αναλαμβάνουν, αλλά ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίσουν αποτυχία σε μια επιχείρηση που προκαλεί οικονομική επιβάρυνση για την επιχείρηση. Τα άτομα αντιμετωπίζουν οικονομικό κίνδυνο όταν λαμβάνουν αποφάσεις που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο το εισόδημά τους ή την ικανότητα να πληρώσουν ένα χρέος που έχουν αναλάβει. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές αντιμετωπίζουν χρηματοοικονομικό κίνδυνο λόγω διαφόρων μακροοικονομικών δυνάμεων, μεταβολών στο επιτόκιο της αγοράς και της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων από τομείς ή μεγάλες εταιρείες.

Οι οικονομικοί κίνδυνοι είναι παντού και έρχονται σε πολλά διαφορετικά μεγέθη, επηρεάζοντας όλους. Θα πρέπει να γνωρίζετε όλους τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Η γνώση των κινδύνων και ο τρόπος προστασίας σας δεν θα εξαλείψει τον κίνδυνο, αλλά θα μετριάσει τη ζημιά τους.

Οι κύριες κατηγορίες κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, σε συνδυασμό με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας , είναι :

- Κίνδυνος Αγοράς
- Πιστωτικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Ρευστότητας
- Λειτουργικός Κίνδυνος.

3.4.1 Κίνδυνος Αγοράς (Market Risk)

Ο κίνδυνος αγοράς είναι η πιθανότητα ενός επενδυτή να αντιμετωπίσει ζημίες λόγω παραγόντων που επηρεάζουν τη συνολική απόδοση των χρηματοπιστωτικών αγορών στις

οποίες εμπλέκεται. Ο κίνδυνος αγοράς, που ονομάζεται επίσης «συστηματικός κίνδυνος», δεν μπορεί να εξαλειφθεί μέσω της διαφοροποίησης, αν και μπορεί να αντισταθμιστεί με άλλους τρόπους. Οι πηγές κινδύνου αγοράς περιλαμβάνουν ύφεση, πολιτική αναταραχή, αλλαγές στα επιτόκια, φυσικές καταστροφές και τρομοκρατικές επιθέσεις. Ο συστηματικός ή ο κίνδυνος αγοράς τείνει να επηρεάζει ταυτόχρονα ολόκληρη την αγορά.

Αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί με μη συστηματικό κίνδυνο, ο οποίος είναι μοναδικός για μια συγκεκριμένη εταιρεία ή κλάδο. Επίσης γνωστός ως «μη συστηματικός κίνδυνος», «ειδικός κίνδυνος», «διαφοροποιημένος κίνδυνος» ή «υπολειπόμενος κίνδυνος», στο πλαίσιο ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου, ο μη συστηματικός κίνδυνος μπορεί να μειωθεί μέσω της διαφοροποίησης.

Ο κίνδυνος αγοράς, ή ο συστηματικός κίνδυνος, επηρεάζει ταυτόχρονα την απόδοση ολόκληρης της αγοράς.

Επειδή επηρεάζει ολόκληρη την αγορά, είναι δύσκολο να αντισταθμιστεί, καθώς η διαφοροποίηση δεν θα βοηθήσει.

Ο κίνδυνος αγοράς μπορεί να περιλαμβάνει αλλαγές στα επιτόκια, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα γεωπολιτικά γεγονότα ή την ύφεση.

3.4.2 Μέτρηση του κινδύνου αγοράς

Για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι επενδυτές και οι αναλυτές χρησιμοποιούν τη μέθοδο value-at-risk (VaR). Η μοντελοποίηση VaR είναι μια στατιστική μέθοδος διαχείρισης κινδύνου που ποσοτικοποιεί την πιθανή απώλεια ενός αποθέματος ή χαρτοφυλακίου, καθώς και την πιθανότητα εμφάνισης αυτής της πιθανής ζημίας. Αν και είναι γνωστή και χρησιμοποιείται ευρέως, η μέθοδος VaR απαιτεί ορισμένες παραδοχές που περιορίζουν την ακρίβειά της. Για παράδειγμα, υποθέτει ότι η σύνθεση και το περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου που μετρώνται είναι αμετάβλητα για μια καθορισμένη περίοδο. Αν και αυτό μπορεί να είναι αποδεκτό για βραχυπρόθεσμους ορίζοντες, μπορεί να παρέχει λιγότερο ακριβείς μετρήσεις για μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Το Beta είναι μια άλλη σχετική μέτρηση κινδύνου, καθώς μετρά την αστάθεια ή τον κίνδυνο αγοράς ενός τίτλου ή χαρτοφυλακίου σε σύγκριση με την αγορά στο σύνολό της. Χρησιμοποιείται στο μοντέλο τιμολόγησης κεφαλαίου (CAPM) για τον υπολογισμό της αναμενόμενης απόδοσης ενός περιουσιακού στοιχείου.

3.5 Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα απώλειας που οφείλεται στην αποτυχία του δανειολήπτη να αποπληρώσει ένα δάνειο ή να εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις. Παραδοσιακά, αναφέρεται στον κίνδυνο ο δανειστής να μην λάβει το οφειλόμενο κεφάλαιο και τον τόκο, ο οποίος οδηγεί σε διακοπή των ταμειακών ροών και σε αυξημένο κόστος είσπραξης. Υπερβολικές ταμειακές ροές μπορεί να γράφονται για να παρέχουν επιπλέον κάλυψη για πιστωτικό κίνδυνο.

Παραδοσιακά, αναφέρεται στον κίνδυνο , όπου , ο δανειστής να μην λάβει το οφειλόμενο κεφάλαιο και τον τόκο, ο οποίος οδηγεί σε διακοπή των ταμειακών ροών και αυξημένο κόστος είσπραξης. Όταν ένας δανειστής αντιμετωπίζει αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο, μπορεί να μετριαστεί μέσω υψηλότερου επιτοκίου του κουπονιού, το οποίο παρέχει μεγαλύτερες ταμειακές ροές.

Παρόλο που είναι αδύνατο να γνωρίζουμε ακριβώς ποιος θα αθετήσει τις υποχρεώσεις του, η σωστή αξιολόγηση και διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου μπορεί να μειώσει τη σοβαρότητα μιας ζημίας. Οι πληρωμές τόκων από τον δανειολήπτη ή τον εκδότη υποχρέωσης χρέους αποτελούν ανταμοιβή δανειστή ή επενδυτή για την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου.

Πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ως η πιθανότητα απώλειας ενός δανειστή λόγω της πιθανότητας ενός δανειολήπτη να μην επιστρέψει ένα δάνειο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τους καταναλωτές μπορεί να μετρηθεί με τους πέντε Cs:

- πιστωτικό ιστορικό,
- ικανότητα αποπληρωμής,
- κεφάλαιο,
- όρους του δανείου και
- σχετική ασφάλεια.

Οι καταναλωτές που παρουσιάζουν υψηλότερους πιστωτικούς κινδύνους καταλήγουν συνήθως να πληρώνουν υψηλότερα επιτόκια δανείων.

3.5.1 Μέτρηση πιστωτικού κινδύνου

Η μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς από την μία είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και από την άλλη θα πρέπει σύμφωνα με τον κίνδυνο που έχει ο κάθε δανειολήπτης τα ιδρύματα να αποφασίζουν ποιον θα χρηματοδοτήσουν, έτσι ώστε να μην αυξάνεται ο κίνδυνος αυτός. Τα δύο στάδια μέτρησης είναι τα εξής :

- α) αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, και
- β) οι παράμετροι που χρησιμοποιούνται για την μέτρηση.

Το στοιχείο πιστωτικού κινδύνου μπορεί να υπολογιστεί με τρεις διαφορετικούς τρόπους διαφορετικού βαθμού πολυπλοκότητας, δηλαδή τυποποιημένη προσέγγιση, Foundation IRB, Advanced IRB. Το IRB σημαίνει "Εσωτερική προσέγγιση βάσει αξιολόγησης".

3.5.2 Προσεγγίσεις για τον υπολογισμό πιστωτικού κινδύνου

Οι δύο κύριες προσεγγίσεις για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου τις οποίες έχει διατυπώσει η Επιτροπή της Βασιλείας II, κοινά αποδεκτές από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι αρκετά πολύπλοκες και είναι:

(α) Η Τυποποιημένη μέθοδος (Standardized Approach-STA), όπου οι συντελεστές στάθμισης προσδιορίζονται από εξωτερικούς εγκεκριμένους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης (Moody's, S&P κλπ) που αξιολογούν κεντρικές κυβερνήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και επιχειρήσεις, η οποία ουσιαστικά είναι συνέχεια της Βασιλείας I.

Φαίνεται πως διατηρεί τη λογική της υφιστάμενης μεθόδου, με την απόδοση των προκαθορισμένων συντελεστών στάθμισης κινδύνου. Η απλή προσέγγιση, που αναπτύχθηκε για τράπεζες που εμπλέκονται μόνο σε περιορισμένο βαθμό σε εξασφαλισμένες συναλλαγές, διατηρεί την προσέγγιση υποκατάστασης της παρούσας Συμφωνίας, σύμφωνα με την οποία ο συντελεστής στάθμισης του εκδότη ασφαλειών αντικαθίσταται από αυτόν του υποκείμενου οφειλέτη.

Η μερική εξασφάλιση θα αναγνωριστεί επίσης με την απλή προσέγγιση. Συνολικά, η απλή προσέγγιση θα δημιουργήσει υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε εξασφαλισμένες συναλλαγές από αυτές παράγεται από την ολοκληρωμένη προσέγγιση. Επιπλέον, για να αναγνωριστεί η ασφάλεια στην απλή προσέγγιση, πρέπει να δεσμευτεί για τη διάρκεια ζωής της έκθεσης - δηλ. Δεν πρέπει να υπάρχει αναντιστοιχία ωριμότητας - και πρέπει να επισημαίνεται στην αγορά με ελάχιστη συχνότητα έξι μηνών. Οι τράπεζες θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν είτε τις απλές είτε τις ολοκληρωμένες εναλλακτικές λύσεις για τις εξασφαλίσεις συναλλαγών, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούν την επιλεγμένη εναλλακτική λύση με συνέπεια για ολόκληρο το χαρτοφυλάκιό τους.

(β) Ένας από τους στόχους της επιτροπής για την προώθηση μιας προσέγγισης IRB είναι να ευθυγραμμίσει με μεγαλύτερη ακρίβεια τις κεφαλαιακές απαιτήσεις με το εγγενές πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται μια τράπεζα. Ο προσανατολισμός της προσέγγισης IRB συνάδει με το πλαίσιο που χρησιμοποιείται σήμερα από πολλές τράπεζες με καλά αναπτυγμένα συστήματα διαχείρισης κινδύνων για την εσωτερική αξιολόγηση τόσο του προφίλ πιστωτικού κινδύνου όσο και της κεφαλαιακής τους επάρκειας.

Τα εσωτερικά μέτρα πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών βασίζονται σε εκτιμήσεις των χαρακτηριστικών κινδύνου τόσο του δανειολήπτη όσο και του συγκεκριμένου τύπου συναλλαγής. Οι περισσότερες τράπεζες προσανατολίζουν τις μεθοδολογίες αξιολόγησης δανειολήπτη και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου στον κίνδυνο αθέτησης δανειοδοτήσεων. Η **πιθανότητα αθέτησης (PD)** ενός δανειολήπτη ή ομάδας δανειστών είναι η κεντρική μετρήσιμη ιδέα στην οποία βασίζεται η προσέγγιση IRB. Το PD του δανειολήπτη, ωστόσο, δεν παρέχει την πλήρη εικόνα της πιθανής απώλειας πίστωσης. Οι τράπεζες επιδιώκουν επίσης να μετρήσουν το ποσό που θα χάσουν σε περίπτωση που ο οφειλέτης αθετήσει την υποχρέωση.

Αυτό εξαρτάται από δύο στοιχεία.

Πρώτον, το μέγεθος της πιθανής απώλειας στην έκθεση: αυτό ονομάζεται Προκαθορισμένη Απώλεια Απώλειας (LGD) και εκφράζεται ως ποσοστό της έκθεσης. Δεύτερον, η ζημία εξαρτάται από το ποσό στο οποίο εκτέθηκε η τράπεζα στο

δανειολήπτη κατά τη στιγμή της προεπιλογής, συνήθως εκφράζεται ως Έκθεση σε προεπιλογή (EAD).

Αυτά τα τρία συστατικά (PD, LGD, EAD) συνδυάζονται για να παρέχουν ένα μέτρο της αναμενόμενης εγγενής ή οικονομικής απώλειας. Η προσέγγιση IRB λαμβάνει επίσης υπόψη τη λήξη (M) των ανοιγμάτων. Έτσι, η παραγωγή των σταθμών κινδύνου εξαρτάται από τις εκτιμήσεις των PD, LGD και, σε ορισμένες περιπτώσεις, M. Όταν δεν υπάρχει ρητή προσαρμογή για τη λήξη, παρουσιάζεται μια τυπική εποπτική προσέγγιση για τη σύνδεση της πραγματικής συμβατικής λήξης με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Αυτά τα στοιχεία (PD, LGD, EAD, M) αποτελούν τις βασικές εισόδους στην προσέγγιση IRB, και κατά συνέπεια τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που απορρέουν από αυτήν. Ως εκ τούτου, οι περισσότερες πτυχές του πλαισίου IRB έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν εμπιστοσύνη ότι αυτά τα στοιχεία είναι ξεχωριστά αναγνωρίσιμα, μετρήσιμα και ικανά να επαληθευτούν τόσο από τις τράπεζες όσο και από τις εποπτικές αρχές.

3.6 Απλή σχηματική προσέγγιση IRB

Αυτή η ενότητα παρέχει μια επισκόπηση του τρόπου λειτουργίας της εποπτικής προσέγγισης IRB στην πράξη. Υπάρχουν πέντε βασικά στοιχεία :

- Ταξινόμηση των ανοιγμάτων ανά τύπο ευρείας έκθεσης.
- Για κάθε κατηγορία έκθεσης, ορισμένα στοιχεία κινδύνου που πρέπει να παρέχει μια τράπεζα, χρησιμοποιώντας τυποποιημένες παραμέτρους ή τις εσωτερικές εκτιμήσεις της.
- Λειτουργία στάθμισης κινδύνου που παρέχει βάρη κινδύνου (και επομένως κεφαλαιακές απαιτήσεις) για συγκεκριμένα σύνολα αυτών των συστατικών.
- Ένα σύνολο ελάχιστων απαιτήσεων που πρέπει να πληροί μια τράπεζα για να είναι επιλέξιμη για θεραπεία IRB για αυτό το άνοιγμα και
- Σε όλες τις τάξεις έκθεσης, εποπτικός έλεγχος της συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις.

Η μέθοδος Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Ratings-based Approach-IRB), όπου τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τη χρήση μοντέλων αξιολόγησης, που τα ίδια έχουν αναπτύξει, με βάση εσωτερικές εκτιμήσεις πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων τους, εκτιμούν τον πιστωτικό κίνδυνο τον οποίο αναλαμβάνουν. Στην προηγμένη προσέγγιση IRB, επιτρέπεται στις τράπεζες να εκτιμήσουν μεγαλύτερο αριθμό παραμέτρων κινδύνου, αλλά οι έννοιες στις οποίες βασίζεται το πλαίσιο είναι οι ίδιες .

Στο πλαίσιο IRB για εταιρικά, κυρίαρχα και τραπεζικά ανοίγματα, αυτά τα στοιχεία παρέχονται είτε μέσω της εφαρμογής τυποποιημένων εποπτικών κανόνων (μεθοδολογία ίδρυσης) είτε εσωτερικών αξιολογήσεων (προηγμένη μεθοδολογία), με την επιφύλαξη ελάχιστων εποπτικών απαιτήσεων.

Ο γενικός κανόνας για αυτή τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων (Internal rating-based approach IRBA) είναι ότι το σταθμισμένο στον κίνδυνο ενεργητικό είναι συνάρτηση των παρακάτω παραμέτρων :

- PD: Πιθανότητα Χρεοκοπίας (Probability of default)
- EAD: Έκθεση στον Κίνδυνο Χρεοκοπίας (Exposure at default)
- LGD: Ζημία Δεδομένης της Χρεοκοπίας (Loss Given Default)
- M: Ωρίμανση Υποχρέωσης (Maturity)

Η κάθε ομάδα ενεργητικού έχει διαφορετικό τύπο για τον υπολογισμό του σταθμισμένου στον κίνδυνο ενεργητικού. Για κάθε ομάδα ενεργητικού η επιτροπή της Βασιλείας επιτρέπει τον υπολογισμό με δυο διαφορετικές προσεγγίσεις, την βασική προσέγγιση των εσωτερικών διαβαθμίσεων (foundation internal rating based approach) και την προχωρημένη προσέγγιση (advanced internal rating based approach).

Παρακάτω εξηγούνται αναλυτικά οι παράμετροι :

- Πιθανότητα αθέτησης
Όλες οι τράπεζες, είτε χρησιμοποιούν το ίδρυμα είτε προηγμένες μεθοδολογίες, πρέπει να παρέχουν στους επόπτες μια εσωτερική εκτίμηση του PD που σχετίζεται με τους δανειολήπτες σε κάθε βαθμό δανειολήπτη. Κάθε εκτίμηση του PD πρέπει να αντιπροσωπεύει μια συντηρητική άποψη ενός μακροπρόθεσμου μέσου PD για τον εν λόγω βαθμό, και ως εκ τούτου πρέπει να στηρίζεται σε ιστορική εμπειρία και εμπειρικά στοιχεία. Η προετοιμασία των εκτιμήσεων, καθώς και οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου και οι εκθέσεις αξιολόγησης που βρίσκονται πίσω από αυτές, πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πλήρη συμμόρφωση με τις ελάχιστες εποπτικές απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων εσωτερικής χρήσης και γνωστοποίησης που σχετίζονται με τις εκτιμήσεις) για να πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση IRB.
- Απώλεια δεδομένης απώλειας
Ενώ το PD που σχετίζεται με έναν δεδομένο δανειολήπτη δεν εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης συναλλαγής, η LGD είναι ειδική για τη διευκόλυνση, επειδή αυτές οι απώλειες εν γένει θεωρείται ότι επηρεάζονται από βασικά χαρακτηριστικά συναλλαγών όπως η παρουσία ασφάλειας και ο βαθμός υπαγωγής. Το LGD καθορίζεται με έναν από τους δύο τρόπους. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία θεμελίωσης, το LGD εκτιμάται μέσω της εφαρμογής τυποποιημένων εποπτικών κανόνων, οι οποίοι διαφοροποιούν το επίπεδο LGD με βάση τα χαρακτηριστικά της υποκείμενης συναλλαγής, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίας και του τύπου της ασφάλειας. Οι εποπτικοί κανόνες και θεραπείες επιλέχθηκαν για να είναι συντηρητικοί.
Το σημείο εκκίνησης που προτείνει η Επιτροπή είναι η χρήση μιας αξίας LGD 50% για τις περισσότερες μη ασφαλείς συναλλαγές, με υψηλότερο LGD (75%) να εφαρμόζεται σε μειωμένα ανοίγματα. Για συναλλαγές με χρηματοοικονομική ασφάλεια που πληροί τις προϋποθέσεις, το LGD κλιμακώνεται στον βαθμό στον οποίο διασφαλίζεται η συναλλαγή, χρησιμοποιώντας μια μεθοδολογία <<κουρέματος>> προσαρμοσμένη από αυτήν που περιγράφεται για την τυποποιημένη προσέγγιση. Για συναλλαγές με ειδική εγγύηση εμπορικών ή οικιακών ακινήτων,

εφαρμόζεται ξεχωριστό σύνολο εποπτικών αξιών LGD και κανόνων αναγνώρισης. Όλες οι άλλες συναλλαγές θεωρούνται μη ασφαλείς για αυτόν τον κανονιστικό σκοπό. Στην προηγμένη μεθοδολογία, η ίδια η τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο LGD που θα εφαρμοστεί σε κάθε έκθεση, βάσει ισχυρών δεδομένων και αναλύσεων που μπορούν να επικυρωθούν τόσο εσωτερικά όσο και από εποπτικές αρχές. Έτσι, μια τράπεζα που χρησιμοποιεί εσωτερικές εκτιμήσεις LGD για κεφαλαιακούς σκοπούς ενδέχεται να είναι σε θέση να διαφοροποιήσει τις τιμές LGD βάσει ενός ευρύτερου συνόλου χαρακτηριστικών συναλλαγών (π.χ. τύπος προϊόντος, ευρύτερο φάσμα τύπων ασφάλειας) καθώς και χαρακτηριστικά δανειολήπτη. Όπως και με τις εκτιμήσεις PD, αυτές οι τιμές αναμένεται να αντιπροσωπεύουν μια συντηρητική άποψη των μακροπρόθεσμων μέσων όρων, αν και οι τράπεζες θα είναι ελεύθερες να χρησιμοποιούν πιο συντηρητικές εκτιμήσεις. Μια τράπεζα που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις δικές της εκτιμήσεις για το LGD θα πρέπει να αποδείξει στον επόπτη της ότι μπορεί να ικανοποιήσει πρόσθετες ελάχιστες απαιτήσεις σχετικά με την ακεραιότητα και την αξιοπιστία αυτών των εκτιμήσεων.

- Έκθεση σε προεπιλογή (EAD)

Όπως και με το LGD, το EAD είναι επίσης ειδικό για εγκαταστάσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις, το EAD θα ισούται με το ονομαστικό το ποσό της διευκόλυνσης, αλλά για ορισμένες διευκολύνσεις (π.χ. εκείνες με αναλήψεις υποχρεώσεων) θα περιλαμβάνει εκτίμηση του μελλοντικού δανεισμού πριν από την αθέτηση. Και πάλι όπως με το LGD, σύμφωνα με τη βασική μεθοδολογία, το EAD εκτιμάται μέσω της χρήσης τυποποιημένων εποπτικών κανόνων. Στην προηγμένη μεθοδολογία, η ίδια η τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο EAD που θα εφαρμοστεί σε κάθε έκθεση, βάσει ισχυρών δεδομένων και αναλύσεων που μπορούν να επικυρωθούν τόσο εσωτερικά όσο και από εποπτικές αρχές. Έτσι, μια τράπεζα που χρησιμοποιεί εσωτερικές εκτιμήσεις EAD για κεφαλαιακούς σκοπούς ενδέχεται να είναι σε θέση να διαφοροποιήσει τις τιμές EAD με βάση ένα ευρύτερο σύνολο χαρακτηριστικών συναλλαγών (π.χ. τύπο προϊόντος) καθώς και χαρακτηριστικά δανειολήπτη. Όπως με τις εκτιμήσεις PD και LGD, αυτές οι τιμές αναμένεται να αντιπροσωπεύουν μια συντηρητική άποψη των μακροπρόθεσμων μέσων όρων, αν και οι τράπεζες θα είναι ελεύθερες να χρησιμοποιούν πιο συντηρητικές εκτιμήσεις. Μια τράπεζα που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις δικές της εκτιμήσεις για το EAD θα πρέπει να αποδείξει στον επόπτη της ότι μπορεί να ικανοποιήσει πρόσθετες ελάχιστες απαιτήσεις σχετικά με την ακεραιότητα και την αξιοπιστία αυτών υπολογίζει.

- (M) Ωριμότητα

Όταν η λήξη αντιμετωπίζεται ως ρητό στοιχείο κινδύνου, αναμένεται από τις τράπεζες παρέχουν στους εποπτικούς φορείς την πραγματική συμβατική ληκτότητα των ανοιγμάτων τους.

3.7 Πιστωτικός κίνδυνος έναντι επιτοκίων

Εάν υπάρχει υψηλότερο επίπεδο αντιληπτού πιστωτικού κινδύνου, οι επενδυτές και οι δανειστές απαιτούν συνήθως υψηλότερο επιτόκιο για το κεφάλαιό τους. Οι πιστωτές μπορούν επίσης να επιλέξουν να παραιτηθούν από την επένδυση ή το δάνειο.

Για παράδειγμα, επειδή ένας υποψήφιος ενυπόθηκος δανεισμός με υψηλότερη πιστοληπτική ικανότητα και σταθερό εισόδημα είναι πιθανό να θεωρηθεί ως χαμηλός πιστωτικός κίνδυνος, θα λάβει χαμηλό επιτόκιο στην υποθήκη της. Αντίθετα, εάν ο αιτών έχει κακή πιστωτική ιστορία, μπορεί να χρειαστεί να συνεργαστεί με έναν δανειστή subprime - έναν ενυπόθηκο δανειστή που προσφέρει δάνεια με σχετικά υψηλά επιτόκια σε δανειολήπτες υψηλού κινδύνου - για να λάβει χρηματοδότηση.

Ομοίως, οι εκδότες ομολόγων με λιγότερο από τέλειες αξιολογήσεις προσφέρουν υψηλότερα επιτόκια από τους εκδότες ομολόγων με τέλεια πιστοληπτική αξιολόγηση. Οι εκδότες με χαμηλότερες αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας χρησιμοποιούν υψηλές αποδόσεις για να προσελκύσουν τους επενδυτές να αναλάβουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με τις προσφορές τους.

Όταν οι δανειστές προσφέρουν υποθήκες, πιστωτικές κάρτες ή άλλους τύπους δανείων, υπάρχει ο κίνδυνος ο δανειολήπτης να μην αποπληρώσει το δάνειο. Ομοίως, εάν μια εταιρεία προσφέρει πίστωση σε έναν πελάτη, υπάρχει ο κίνδυνος ο πελάτης να μην πληρώσει τα τιμολόγιά του. Ο πιστωτικός κίνδυνος περιγράφει επίσης τον κίνδυνο ότι ο εκδότης ομολόγων ενδέχεται να μην πραγματοποιήσει πληρωμή όταν του ζητηθεί ή ότι μια ασφαλιστική εταιρεία δεν θα είναι σε θέση να πληρώσει μια απαίτηση.

Οι πιστωτικοί κίνδυνοι υπολογίζονται με βάση τη συνολική ικανότητα του δανειολήπτη να εξοφλήσει ένα δάνειο σύμφωνα με τους αρχικούς του όρους. Για να εκτιμήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο για ένα καταναλωτικό δάνειο, οι δανειστές εξετάζουν τα πέντε 'C'. "The five C's are credit history, capacity to repay, capital, the loans condition, and associated collateral": πιστωτικό ιστορικό, ικανότητα αποπληρωμής, κεφάλαιο, τους όρους του δανείου και σχετική ασφάλεια.

Ορισμένες εταιρείες έχουν δημιουργήσει τμήματα αποκλειστικά υπεύθυνα για την εκτίμηση των πιστωτικών κινδύνων των τρεχόντων και δυνητικών πελατών τους. Η τεχνολογία έχει δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αναλύουν γρήγορα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου ενός πελάτη.

Εάν ένας επενδυτής σκέφτεται να αγοράσει ένα ομόλογο, θα εξετάζει συχνά την πιστοληπτική ικανότητα του ομολόγου.

Ο κίνδυνος ρευστότητας έχει διαφορετικές σημασίες σε διαφορετικά πλαίσια. Σε επενδυτικούς όρους, οι κάτοχοι ομολόγων αντιμετωπίζουν διαφορετικούς κινδύνους ρευστότητας με βάση την πιθανότητα να χρειαστεί να πουλήσουν ένα ομόλογο κάτω από την αναγραφόμενη αξία. Αυτός ο τύπος κινδύνου ρευστότητας μπορεί πραγματικά να επεκταθεί σε οποιαδήποτε ασφάλεια, περιγράφοντας τον κίνδυνο ότι ένα περιουσιακό στοιχείο δεν βρίσκει αγοραστές λόγω έλλειψης ρευστότητας στη δεδομένη του αγορά. Στα οικονομικά και

τη διαχείριση των επιχειρήσεων, η ρευστότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος να εκπληρώνει τις λειτουργικές και χρεωστικές του υποχρεώσεις χωρίς να υποστούν σοβαρές απώλειες ή αθέτηση υποχρεώσεων.

Αυτοί οι δύο τύποι κινδύνου ονομάζονται μερικές φορές κίνδυνος ρευστότητας χρηματοδότησης (ταμειακών ροών) και κίνδυνος ρευστότητας αγοράς (περιουσιακών στοιχείων).

3.8 Κίνδυνος ρευστότητας στις επενδύσεις

Εντός των κοινώς αποδεκτών κατηγοριών χρηματοοικονομικών κινδύνων, ο κίνδυνος ρευστότητας θεωρείται τύπος κινδύνου αγοράς. Περιγράφει το φαινόμενο των αντιτιθέμενων συμμετεχόντων στην αγορά (αγοραστές και πωλητές) που δεν μπορούν να βρουν ο ένας τον άλλον εγκαίρως. Δεδομένου ότι δεν μπορεί να γίνει εμπόριο, οι αγοραστές μπορεί να χρειαστεί να αυξήσουν τις προσφορές τους ή οι πωλητές μπορεί να χρειαστεί να μειώσουν τα αιτήματά τους για ανταλλαγή ενός περιουσιακού στοιχείου.

Τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία συχνά κατηγοριοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα κινδύνου ρευστότητας και οι επενδυτές απαιτούν γενικά περισσότερες αποδόσεις για αυξημένο κίνδυνο ρευστότητας. Όλα τα εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία αναλαμβάνουν κάποιο επίπεδο κινδύνου ρευστότητας. Αυτό ισχύει ακόμη και σε αγορές υψηλής ρευστότητας, όπως το συνάλλαγμα, όπου η ρευστότητα κυμαίνεται με βάση τις αγορές που είναι ανοιχτές αυτήν τη στιγμή.

Πριν από την παγκόσμια οικονομική κρίση (GFC), ο κίνδυνος ρευστότητας δεν ήταν στο ραντάρ όλων. Τα χρηματοοικονομικά μοντέλα παραλείπουν συνήθως τον κίνδυνο ρευστότητας. Όμως, το GFC προκάλεσε μια ανανέωση για να κατανοήσει τον κίνδυνο ρευστότητας. Ένας λόγος ήταν η συναίνεση ότι η κρίση περιλάμβανε ένα τρέξιμο στο μη καταθετικό, σκιώδες τραπεζικό σύστημα - παρόχους βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης, ιδίως στην αγορά repo - αποσύρθηκε συστηματικά από τη ρευστότητα. Το έκαναν έμμεσα αλλά αναμφισβήτητα αυξάνοντας παράλληλα τα κούρεμα. Μετά από την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση, όλα τα μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι κυβερνήσεις έχουν πλήρη επίγνωση του κινδύνου ότι η απόσυρση ρευστότητας μπορεί να είναι δυσάρεστη συνέργεια στη μετάδοση σοκ μέσω του συστήματος - ή ακόμη και να επιδεινώσει τη μετάδοση.

Η ρευστότητα δείχνει πόσο εύκολα ένα αγαθό ή μια ασφάλεια μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί στην αγορά και να μετατραπεί σε μετρητά.

Υπάρχουν δύο διαφορετικοί τύποι κινδύνου ρευστότητας : α) Χρηματοδότηση ρευστότητας και β) ο κίνδυνος ρευστότητας στην αγορά.

Ο κίνδυνος ρευστότητας χρηματοδότησης ή ταμειακών ροών είναι το κύριο μέλημα ενός εταιρικού ταμία που ρωτά εάν η επιχείρηση μπορεί να χρηματοδοτήσει τις υποχρεώσεις της. Ο κίνδυνος ρευστότητας αγοράς ή περιουσιακών στοιχείων είναι η ρευστότητα των περιουσιακών στοιχείων ή η αδυναμία εξόδου από μια θέση.

Το πιο δημοφιλές και πιο αγνό μέτρο ρευστότητας είναι το spread-ask-ask spread - ένα χαμηλό ή στενό bid-ask spread λέγεται ότι είναι στενό και τείνει να αντικατοπτρίζει μια πιο ρευστή αγορά.

Εξηγείται ο κίνδυνος ρευστότητας

Ο γενικός κανόνας είναι ότι όσο μικρότερο είναι το μέγεθος της ασφάλειας ή του εκδότη του, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος ρευστότητας. Η πτώση της αξίας των μετοχών και άλλων κινητών αξιών κίνησε πολλούς επενδυτές να πουλήσουν τις συμμετοχές τους σε οποιαδήποτε τιμή μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου, καθώς και κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας πιστωτικής κρίσης 2007-2008. Αυτή η ορμή προς τις εξόδους προκάλεσε διευρυνόμενα spreads-ask-ask και μεγάλες πτώσεις τιμών, οι οποίες συνέβαλαν περαιτέρω στην ρευστότητα της αγοράς.

Ο κίνδυνος ρευστότητας εμφανίζεται όταν ένας μεμονωμένος επενδυτής, επιχείρηση ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να εκπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Ο επενδυτής ή η οντότητα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να μετατρέψει ένα περιουσιακό στοιχείο σε μετρητά χωρίς να παραιτηθεί από κεφάλαιο και έσοδα λόγω έλλειψης αγοραστών ή αναποτελεσματικής αγοράς.

3.8.1 Μέτρηση κινδύνου ρευστότητας

Οι λόγοι ρευστότητας, όπως ο τρέχων δείκτης και ο γρήγορος λόγος, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δείκτης του κινδύνου ρευστότητας χρηματοδότησης μιας εταιρείας. Η τρέχουσα αναλογία, η πιο κοινή αναλογία που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση ενός τέτοιου κινδύνου, φαίνεται παρακάτω:

Τρέχουσα αναλογία – τύπος :

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Current Assets}}{\text{Current Liabilities}}$$

Όπου :

Τα τρέχοντα περιουσιακά στοιχεία είναι περιουσιακά στοιχεία που αναμένεται να μετατραπούν σε μετρητά εντός ενός έτους.

Οι τρέχουσες υποχρεώσεις είναι υποχρεώσεις που αναμένεται να καταβληθούν εντός ενός έτους.

3.9 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος συνοψίζει τις αβεβαιότητες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει μια εταιρεία όταν επιχειρεί να κάνει τις καθημερινές επιχειρηματικές της δραστηριότητες σε ένα συγκεκριμένο τομέα ή βιομηχανία. Ένας τύπος επιχειρηματικού κινδύνου, μπορεί να προκύψει από βλάβες σε εσωτερικές διαδικασίες, άτομα και συστήματα - σε αντίθεση με προβλήματα που προκύπτουν από εξωτερικές δυνάμεις, όπως πολιτικά ή οικονομικά γεγονότα, ή εγγενή σε ολόκληρη την αγορά ή τμήμα της αγοράς, γνωστό ως συστηματικός κίνδυνος.

Ο λειτουργικός κίνδυνος μπορεί επίσης να ταξινομηθεί ως μια ποικιλία μη συστημικού κινδύνου, ο οποίος είναι μοναδικός για μια συγκεκριμένη εταιρεία ή κλάδο.

Η νομοθεσία της ΕΕ απαιτεί από τα θεσμικά όργανα να διαχειρίζονται και να περιορίζουν επαρκώς τον λειτουργικό κίνδυνο, ο οποίος ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημιών που οφείλονται σε ανεπαρκείς ή αποτυχημένες εσωτερικές διαδικασίες, άτομα και συστήματα ή από εξωτερικά γεγονότα. Ο λειτουργικός κίνδυνος περιλαμβάνει νομικούς κινδύνους, αλλά αποκλείει τον κίνδυνο φήμης και είναι ενσωματωμένος σε όλα τα τραπεζικά προϊόντα και δραστηριότητες. Υπήρχε πάντα σε τραπεζικούς και μη τραπεζικούς οργανισμούς, αλλά απέκτησε μεγαλύτερη συνάφεια δεδομένης της αυξημένης πολυπλοκότητας και της παγκοσμιοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της πρόσφατης υλοποίησης πρωτοφανών εξαιρετικά μεγάλων ζημιών. Μέσω της δημοσίευσης των κατευθυντήριων γραμμών και του RTS για τον λειτουργικό κίνδυνο, η ΕΑΤ στοχεύει στην προώθηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης και εποπτείας λειτουργικού κινδύνου σε όλο το

Κεφάλαιο 4^ο

Βασιλεία

4.1 Ορισμός και ζητήματα

Η Επιτροπή της Βασιλείας ορίζει τον λειτουργικό κίνδυνο ως τον «κίνδυνο απώλειας που προκύπτει από ανεπαρκείς ή αποτυχημένες εσωτερικές διαδικασίες, άτομα και συστήματα ή από εξωτερικά γεγονότα».

Αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει ανθρώπινο σφάλμα, απάτη και κακία, αστοχίες συστημάτων πληροφοριών, προβλήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση προσωπικού, εμπορικές διαφορές, ατυχήματα, πυρκαγιές, πλημμύρες ... Με άλλα λόγια, το πεδίο εφαρμογής του φαίνεται τόσο ευρύ που δεν αντιλαμβάνεστε αμέσως την πρακτική εφαρμογή. Επιπλέον, η έννοια του λειτουργικού κινδύνου εμφανίζεται με την πρώτη ματιά όχι πολύ καινοτόμος, καθώς οι τράπεζες δεν περίμεναν την Επιτροπή της Βασιλείας να οργανώσει τις

δραστηριότητές τους με τη μορφή διαδικασιών και να αναπτύξουν τμήματα εσωτερικού ελέγχου για να επαληθεύσουν την ορθή εφαρμογή αυτών των διαδικασιών. Ωστόσο, οι θεαματικές αποτυχίες, όπως οι Baring, έχουν προσελκύσει την προσοχή των ρυθμιστικών αρχών σχετικά με την ανάγκη να παρέχουν στις τράπεζες μηχανισμούς πρόληψης και κάλυψης κατά των λειτουργικών κινδύνων (μέσω της κατανομής αποκλειστικού κεφαλαίου).

Η εφαρμογή που υποστηρίζεται από έναν αυξανόμενο αριθμό μελετών σχετικά με αυτό το θέμα πρέπει να θεωρηθεί ως πραγματικός λειτουργικός κίνδυνος κάθε γεγονός το οποίο:

- είτε διαταράσσει την κανονική ροή των επιχειρηματικών διαδικασιών
- είτε προκαλεί οικονομική απώλεια ή ζημία στην εικόνα της τράπεζας (αν και το τελευταίο αποτέλεσμα έχει αποκλειστεί ρητά από τον ορισμό της Επιτροπής της Βασιλείας, εξακολουθεί να παραμένει μείζον μέλημα).

4.2 Μέτρηση του λειτουργικού κινδύνου

Η ανάγκη μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου προέρχεται από τις συστάσεις της επιτροπής της Βασιλείας, οι οποίες απαιτούν από τις τράπεζες να διαθέσουν επαρκές κεφάλαιο για να καλύψουν τον λειτουργικό τους κίνδυνο.

Θεωρητικά, αυτό το ποσό κεφαλαίου θα πρέπει να αντιστοιχεί στη μέγιστη ζημία που προκύπτει λόγω λειτουργικού κινδύνου στην τράπεζα, με μεγάλη πιθανότητα (99%) σε ένα δεδομένο χρονικό πλαίσιο (για παράδειγμα, ένα έτος). Επομένως, είναι βασικά μια "Αξία σε κίνδυνο" (VAR). Το ερώτημα είναι πώς να υπολογίσετε αυτό το VAR.

Εστιάζουμε εδώ στις «ανεξάρτητες» μεθόδους μέτρησης: αυτές που δεν προέρχονται από απόφαση του ρυθμιστή, ή πιο συγκεκριμένα εκείνες που εμπίπτουν στην κατηγορία «προηγμένων μεθόδων» της επιτροπής της Βασιλείας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι μέθοδοι αξιολόγησης σχετίζονται με 3 μεγάλες οικογένειες, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα αμοιβαία αποκλειστικές, όπως θα δούμε παρακάτω: στατιστικές μέθοδοι, προσεγγίσεις βάσει σεναρίων και προσεγγίσεις κάρτας αποτελεσμάτων.

4.10 Λειτουργικός κίνδυνος στη Βασιλεία II

Μία από τις κύριες καινοτομίες της συμφωνίας της Βασιλείας II σε σύγκριση με τη Βασιλεία I δεν ήταν μόνο η απαίτηση διάθεσης κεφαλαίων για την κάλυψη του λειτουργικού κινδύνου αλλά και η υποστήριξη ενός συστήματος διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου.

Η Βασιλεία 2 προσφέρει στις τράπεζες τρεις μεθόδους υπολογισμού κεφαλαίου αυξανόμενης πολυπλοκότητας. Η επιλεγμένη μέθοδος πρέπει να είναι συνεπής σε έναν τραπεζικό όμιλο. Ο βασικός δείκτης συνίσταται στην εφαρμογή σταθερού δείκτη (15%) στα ετήσια ακαθάριστα έσοδα των προηγούμενων 3 ετών.

Η τυποποιημένη προσέγγιση επιτρέπει την εφαρμογή ενός συντελεστή που εξαρτάται από την επιχειρηματική γραμμή. Προκειμένου να είναι επιλέξιμη, αυτή η μέθοδος απαιτεί να υπάρχουν αριθμοί ζημιών από κάθε επιχειρηματικό τομέα λόγω λειτουργικών κινδύνων.

Τέλος, η προηγμένη προσέγγιση επιτρέπει στην τράπεζα να δημιουργήσει τη δική της μέθοδο για την εκτίμηση του λειτουργικού κινδύνου. Στη συνέχεια, η επιλεγμένη μέθοδος καθώς και οι όροι εφαρμογής (ύπαρξη κεντρικής δομής ελέγχου κινδύνου, συχνότητα και συνάφεια της αναφοράς ...) υποβάλλονται για προηγούμενη έγκριση στη ρυθμιστική αρχή. Για να είναι κατάλληλη, αυτή η μέθοδος απαιτεί να είναι διαθέσιμα τα ακόλουθα δεδομένα:

- Εσωτερικά δεδομένα απώλειας (ειδικά για την τράπεζα)
- Δεδομένα εξωτερικής απώλειας (εγκάρσιες βάσεις δεδομένων για ολόκληρο το επάγγελμα)
- Ανάλυση πιθανών σεναρίων γεγονότων
- Επιχειρηματικό περιβάλλον και παράγοντες εσωτερικού ελέγχου

Κεφάλαιο 4^ο

Βασιλεία

4.3 Διαχείριση Χρηματοοικονομικών κινδύνων

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2008-09 άφησε ανεξίτηλο σημάδι στην οικονομική και χρηματοπιστωτική δομές σε όλο τον κόσμο και άφησε μια ολόκληρη γενιά επενδυτών να αναρωτιέται πώς θα μπορούσαν τα πράγματα έχουν γίνει τόσο σοβαρά (βλέπε, για παράδειγμα, Borio (2008)). Έχουν τεθεί πολλές ερωτήσεις σχετικά με το εάν είχαν θεσπιστεί κατάλληλοι κανονισμοί, ειδικά στις ΗΠΑ, για να επιτρέπεται η κατάλληλη παρακολούθηση και ενθάρρυνση (ενδεχομένως υπερβολικής) ανάληψης κινδύνων.

Το Basel II Accord σχεδιάστηκε για να παρακολουθεί και να ενθαρρύνει τη λογική χρήση κινδύνων κατάλληλα μοντέλα κινδύνου για τον υπολογισμό Value-at-Risk (VaR) και την πρόβλεψη ημερήσιων κεφαλαιακών χρεώσεων.

Το VaR ορίζεται ως εκτίμηση της πιθανότητας και του μεγέθους της πιθανής απώλειας που αναμένεται για μια δεδομένη περίοδο, και τώρα είναι ένα τυπικό εργαλείο στη διαχείριση κινδύνων. Έχει γίνει ιδιαίτερα σημαντική μετά την τροποποίηση του 1995 στη συμφωνία της Βασιλείας, σύμφωνα με την οποία τράπεζες και άλλες

Τα εξουσιοδοτημένα ιδρύματα ανάληψης καταθέσεων (ADI) είχαν τη δυνατότητα και ενθαρρύνονταν να χρησιμοποιούν εσωτερικά μοντέλα για πρόβλεψη καθημερινής VaR (βλ. Jorion (2000)). Την τελευταία δεκαετία έγινε μάρτυρας μιας αυξανόμενης ακαδημαϊκής και επαγγελματικής βιβλιογραφίας που συγκρίνει εναλλακτικές προσεγγίσεις μοντελοποίησης για να καθορίσει τον τρόπο μέτρησης του VaR, ειδικά για μεγάλα χαρτοφυλάκια χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Όταν το Basel I Accord ολοκληρώθηκε το 1988, δεν καθορίστηκαν κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αγοράς. Ωστόσο, οι ρυθμιστικές αρχές σύντομα αναγνώρισαν τους κινδύνους για ένα τραπεζικό σύστημα εάν διατηρηθεί ανεπαρκές κεφάλαιο για την απορρόφηση των μεγάλων ξαφνικών απωλειών από τεράστια ανοίγματα στις κεφαλαιαγορές. Στα μέσα της δεκαετίας του 90, κατατέθηκαν προτάσεις για τροποποίηση της Συμφωνίας του 1988, που απαιτούσε πρόσθετο κεφάλαιο πέραν του ελάχιστου απαιτούμενου για τον πιστωτικό κίνδυνο. Τέλος, ένα πλαίσιο επάρκειας επιχειρηματικών κεφαλαίων εγκρίθηκε το 1995 για εφαρμογή το 1998. Η τροπολογία Basel I Accord του 1995 παρέχει ένα μενού προσεγγίσεων για τον προσδιορισμό των απαιτήσεων κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου, που κυμαίνονται από απλές, ενδιάμεσες και προηγμένες προσεγγίσεις.

Σύμφωνα με την προηγμένη προσέγγιση (εσωτερική προσέγγιση μοντέλου), επιτρέπεται στις τράπεζες να υπολογίζουν την κεφαλαιακή απαίτηση για κίνδυνο αγοράς χρησιμοποιώντας τα εσωτερικά τους μοντέλα. Η χρήση εσωτερικών μοντέλων εισήχθη μόνο το 1998 στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πλαίσιο της Βασιλείας II της 26ης Ιουνίου 2004, που εφαρμόστηκε σε πολλές χώρες το 2008 (αν και δεν έχει ακόμη επίσημα στις ΗΠΑ) ενίσχυσε τις απαιτήσεις για τη διαχείριση κινδύνου αγοράς συμπεριλαμβάνοντας, για παράδειγμα, κανόνες εποπτείας, γνωστοποίηση, διαχείριση κινδύνου αντισυμβαλλομένου στα χαρτοφυλάκια συναλλαγών.

Στην τροποποίηση του 1995, συστήθηκε ένα παρόμοιο σύστημα κεφαλαιακών απαιτήσεων, αλλά οι συγκεκριμένες κυρώσεις αφέθηκαν σε κάθε εθνική αρχή εποπτείας.

4.4 Εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας

Το BCBS ιδρύθηκε το 1974 ως διεθνές φόρουμ όπου τα μέλη μπορούσαν να συνεργαστούν σε θέματα τραπεζικής εποπτείας. Το BCBS στοχεύει στην ενίσχυση της «χρηματοοικονομικής σταθερότητας βελτιώνοντας την εποπτική τεχνογνωσία και την ποιότητα της τραπεζικής εποπτείας παγκοσμίως». Αυτό γίνεται μέσω κανονισμών που είναι γνωστοί ως συμφωνίες. Οι κανονισμοί BCBS δεν έχουν νομική ισχύ. Τα μέλη είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή τους στις χώρες καταγωγής τους. Αρχικά, η Βασιλεία ζήτησε την εφαρμογή του ελάχιστου συντελεστή κεφαλαίου προς σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία ύψους 8% έως το τέλος του 1992. Τον Σεπτέμβριο του 1993, η BCBS εξέδωσε δήλωση που επιβεβαιώνει ότι οι τράπεζες των χωρών της G10 με σημαντικές διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες τις ελάχιστες απαιτήσεις που ορίζονται στη Βασιλεία I.

Σύμφωνα με το BCBS, το πλαίσιο ελάχιστης αναλογίας κεφαλαίου εισήχθη σε χώρες μέλη και σχεδόν σε όλες τις άλλες χώρες με ενεργές διεθνείς τράπεζες.

Η πλήρης, έγκαιρη και συνεπής υιοθέτηση και εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας είναι ζωτικής σημασίας για:

- βελτίωση της ανθεκτικότητας του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος
- προώθηση της εμπιστοσύνης στις προληπτικές αναλογίες να ενθαρρύνει ένα προβλέψιμο και διαφανές ρυθμιστικό περιβάλλον για διεθνώς ενεργές τράπεζες.

Η Επιτροπή της Βασιλείας και το διοικητικό της όργανο, η Ομάδα των Διοικητών της Κεντρικής Τράπεζας και οι αρχηγοί εποπτείας, έθεσαν ως προτεραιότητα την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας εντός του παγκόσμιου συμφωνημένου χρονικού πλαισίου. Η Επιτροπή παρακολουθεί και αξιολογεί στενά τρεις διαστάσεις - επικαιρότητα, συνέπεια και αποτελέσματα - σε τακτική βάση.

4.5 Το Σύμφωνο της Βασιλείας 1

Η Βασιλεία I είναι ένα σύνολο διεθνών τραπεζικών κανονισμών που εκδίδονται από την Επιτροπή της Βασιλείας για την εποπτεία των τραπεζών (BCBS) που καθορίζει τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με στόχο την ελαχιστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Οι τράπεζες που λειτουργούν διεθνώς απαιτείται να διατηρήσουν ένα ελάχιστο ποσό (8%) κεφαλαίου βάσει ενός ποσοστού σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Η Βασιλεία I είναι η πρώτη από τις τρεις ομάδες κανονισμών γνωστές μεμονωμένα ως Βασιλεία I, II και III και μαζί ως Συμφωνίες της Βασιλείας.

Η Βασιλεία I, ακολουθούμενη από τη Βασιλεία II και III, έθεσε ένα πλαίσιο για τις τράπεζες να μετριάσουν τον κίνδυνο, όπως περιγράφεται από το νόμο.

Η Βασιλεία I θεωρείται πολύ απλοποιημένη, αλλά ήταν η πρώτη από τις τρεις «συμφωνίες της Βασιλείας». Οι τράπεζες ταξινομούνται σύμφωνα με τον κίνδυνο τους και υποχρεούνται να διατηρούν κεφάλαια έκτακτης ανάγκης βάσει αυτής της ταξινόμησης. Σύμφωνα με τη Βασιλεία I, οι τράπεζες υποχρεούνται να διατηρούν κεφάλαιο τουλάχιστον του 8% του καθορισμένου προφίλ κινδύνου.

Η Βασιλεία II είναι η δεύτερη από τις Συμφωνίες της Βασιλείας, οι οποίες αποτελούν συστάσεις για τους τραπεζικούς νόμους και κανονισμούς που εκδίδονται από την Επιτροπή Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία.

Το πρώτο Σύμφωνο της Βασιλείας έδινε ιδιαίτερη έμφαση στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και για τον λόγο αυτό, καθορίστηκε ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διατηρούν ένα ελάχιστο ποσό από τα ίδια κεφάλαια, ώστε να μην υπάρξουν προβλήματα σε περίπτωση επανεμφάνισης πιστωτικού κινδύνου. Το ελάχιστο ποσό διαμορφώθηκε σε 8% επί των ιδίων κεφαλαίων. Έτσι, προέκυψε ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (Capital Adequacy-CAR) ή όπως είναι πιο γνωστός ως Cooke Ratio. Ο υπολογισμός του δείκτη δίδεται από τον παρακάτω τύπο (Αγγελόπουλος, 2013):

Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας = $(\text{Κεφάλαιο Tier 1} + \text{Κεφάλαιο Tier 2}) / (\text{Σταθμισμένα στον Κίνδυνο Περιουσιακά Στοιχεία})$

Αναφορικά με το σταθμισμένο ενεργητικό, αυτό προκύπτει από καθορισμένους συντελεστές στάθμισης, βάση νομοθεσίας. Υπάρχουν τέσσερα είδη συντελεστών, 0%, 20%, 50% και 100%, οι οποίοι εφαρμόζονται στους τομείς του ενεργητικού. Από την πλευρά των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, αυτά διαφέρουν σημαντικά από τα λογιστικά ίδια κεφάλαια, καθώς στην παρούσα περίπτωση είναι ενσωματωμένα και άλλα είδη κεφαλαίων (Chen, 2018).

Έπειτα, έγινε μια πολύ σωστή αναθεώρηση της παραπάνω Συμφωνίας και πλέον, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας επηρεάζεται και από τον κίνδυνο αγοράς. Επομένως, ο παραπάνω τύπος παρουσιάζεται ως εξής (Αγγελόπουλος, 2013):

Δ. Κεφαλαιακής Επάρκειας = $\text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια} / (\text{Πιστωτικός Κίνδυνος} + \text{Κίνδυνος Αγοράς}) =$

$= \text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια Σταθμισμένο ως προς τον Πιστωτικό Κίνδυνο Ενεργητικό} + (12,5 * \text{Κίνδυνος Αγοράς}) \geq 8\%$

4.6 Η σημασία της αναλογίας κεφαλαιακής επάρκειας

Ο λόγος για τον οποίο οι ελάχιστοι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας (CAR) είναι κρίσιμοι είναι να διασφαλίσουν ότι οι τράπεζες έχουν αρκετό περιθώριο για να απορροφήσουν ένα λογικό ποσό ζημιών προτού καταστούν αφερέγγυες και κατά συνέπεια χάνουν τα κεφάλαια των καταθετών. Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος ενός έθνους, μειώνοντας τον κίνδυνο αφερεγγυότητας των τραπεζών. Γενικά, μια τράπεζα με υψηλό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας θεωρείται ασφαλής και πιθανό να εκπληρώσει τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις.

Κατά τη διαδικασία εκκαθάρισης, τα κεφάλαια που ανήκουν στους καταθέτες έχουν μεγαλύτερη προτεραιότητα από το κεφάλαιο της τράπεζας, επομένως οι καταθέτες μπορούν να χάσουν τις αποταμιεύσεις τους μόνο εάν μια τράπεζα καταγράψει ζημία που υπερβαίνει το ποσό του κεφαλαίου που κατέχει. Έτσι, όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας, τόσο υψηλότερος είναι ο βαθμός προστασίας των περιουσιακών στοιχείων του καταθέτη.

Οι συμφωνίες εκτός ισολογισμού, όπως συμβάσεις συναλλάγματος και εγγυήσεις, έχουν επίσης πιστωτικούς κινδύνους. Αυτά τα ανοίγματα μετατρέπονται στα αντίστοιχα πιστωτικά τους ποσά και στη συνέχεια σταθμίζονται με παρόμοιο τρόπο με εκείνο των πιστωτικών ανοιγμάτων στον ισολογισμό. Τα πιστωτικά ανοίγματα εκτός ισολογισμού και ισολογισμού συνενώνονται στη συνέχεια για να ληφθούν τα συνολικά σταθμισμένα πιστωτικά ανοίγματα

4.7 Το σύμφωνο της Βασιλείας II

Η συμφωνία Basel II δημοσιεύθηκε αρχικά τον Ιούνιο του 2004 και προοριζόταν να τροποποιήσει τα διεθνή τραπεζικά πρότυπα που ελέγχουν το ποσό των τραπεζικών κεφαλαίων που πρέπει να διατηρούν για να προστατεύουν τους χρηματοοικονομικούς και λειτουργικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες. Αυτοί οι κανονισμοί αποσκοπούσαν να διασφαλίσουν ότι όσο πιο σημαντικός είναι ο κίνδυνος που εκτίθεται μια τράπεζα, τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσό κεφαλαίου που πρέπει να έχει η τράπεζα για να διασφαλίσει τη φερεγγυότητα και τη συνολική οικονομική σταθερότητα. Η Βασιλεία II επιχείρησε να το επιτύχει θεσπίζοντας απαιτήσεις κινδύνου και διαχείρισης κεφαλαίου για να διασφαλίσει ότι μια τράπεζα διαθέτει επαρκές κεφάλαιο για τον κίνδυνο που εκθέτει η

τράπεζα μέσω των δανειοδοτικών, επενδυτικών και εμπορικών της δραστηριοτήτων. Ένας στόχος ήταν η διατήρηση επαρκούς συνοχής των κανονισμών, ώστε να περιοριστεί η ανταγωνιστική ανισότητα μεταξύ των διεθνώς ενεργών τραπεζών.

Καταρχάς, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας συνεχίζει να ορίζεται και σε αυτό το Σύμφωνο. Μάλιστα τώρα, εκτός του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου της αγοράς, προστίθεται και ο λειτουργικός κίνδυνος. Επομένως, ο τύπος του δείκτη είναι (Αγγελόπουλος, 2013) :

Δ. Κεφαλαιακής Επάρκειας =

$$\begin{aligned} &= \text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια Πιστωτικός Κίνδυνος} + \text{Κίνδυνος Αγοράς} + \text{Λειτουργικός Κίνδυνος} \\ &= \text{Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια Σταθμισμένο ως προς τον Πιστωτικό Κίνδυνο Ενεργητικό} + \\ & (12,5 * \text{Κίνδυνος Αγοράς}) + \text{Λειτουργικός Κίνδυνος} \geq 8\% \end{aligned}$$

Η Βασιλεία II τέθηκε σε εφαρμογή πριν από το 2008 και επρόκειτο να εφαρμοστεί στις αρχές του 2008 στις περισσότερες μεγάλες οικονομίες. Η χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2008 παρενέβη προτού η Βασιλεία II καταστεί πλήρως αποτελεσματική. Καθώς διαπραγματεύτηκαν τη Βασιλεία III, εξετάστηκαν πιο αυστηρά πρότυπα και εγκρίθηκαν γρήγορα σε ορισμένες βασικές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

- Η Βασιλεία II είναι μια δεύτερη διεθνής τραπεζική συμφωνία που βασίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες:
 1. ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις
 2. εποπτική εποπτεία
 3. πειθαρχία της αγοράς.

Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις παίζουν τον πιο σημαντικό ρόλο στη Βασιλεία II και υποχρεώνουν τις τράπεζες να διατηρούν ελάχιστους δείκτες κεφαλαίου ρυθμιστικού κεφαλαίου έναντι σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Επειδή οι τραπεζικοί κανονισμοί διέφεραν σημαντικά μεταξύ των χωρών πριν από την εισαγωγή των συμφωνιών της Βασιλείας, ένα ενοποιημένο πλαίσιο της Βασιλείας I και, στη συνέχεια, η Βασιλεία II βοήθησε τις χώρες να ανακουφίσουν το άγχος για την κανονιστική ανταγωνιστικότητα και τις δραστικά διαφορετικές εθνικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τράπεζες.

[4.8 Το Σύμφωνο της Βασιλείας III](#)

Η Βασιλεία III (ή το τρίτο πρότυπο της Βασιλείας ή τα πρότυπα της Βασιλείας) είναι ένα παγκόσμιο, εθελοντικό κανονιστικό πλαίσιο για την επάρκεια των τραπεζικών κεφαλαίων, τον έλεγχο πίεσης και τον κίνδυνο ρευστότητας της αγοράς. Αυτή η τρίτη δόση των συμφωνιών της Βασιλείας (βλ. Βασιλεία I, Βασιλεία II) αναπτύχθηκε ως απάντηση στις ελλείψεις του δημοσιονομικού κανονισμού που αποκαλύφθηκαν από την οικονομική κρίση του 2007–08. Αποσκοπεί στην ενίσχυση των τραπεζικών κεφαλαιακών απαιτήσεων αυξάνοντας την τραπεζική ρευστότητα και μειώνοντας την τραπεζική μόχλευση.

Η Βασιλεία III συμφωνήθηκε από τα μέλη της Επιτροπής Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία τον Νοέμβριο του 2010 και είχε προγραμματιστεί να εισαχθεί από το 2013 έως το 2015. Ωστόσο, η εφαρμογή επεκτάθηκε επανειλημμένα έως τις 31 Μαρτίου 2019 και στη συνέχεια και πάλι μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2022 .

Η Βασιλεία III είναι μια διεθνής κανονιστική συμφωνία του 2009 που εισήγαγε ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στον περιορισμό του κινδύνου στον διεθνή τραπεζικό τομέα, απαιτώντας από τις τράπεζες να διατηρούν τους κατάλληλους δείκτες μόχλευσης και να διατηρούν ορισμένα επίπεδα αποθεματικού κεφαλαίου. Η Βασιλεία III ξεκίνησε από την Επιτροπή Βασιλείας για την εποπτεία των τραπεζών - τότε μια κοινοπραξία κεντρικών τραπεζών από 28 χώρες, λίγο μετά την πιστωτική κρίση του 2008. Παρόλο που η προαιρετική προθεσμία εφαρμογής για τους νέους κανόνες ήταν αρχικά το 2015, η ημερομηνία έχει επανειλημμένα σπρώχτηκε πίσω και βρίσκεται σήμερα την 1η Ιανουαρίου 2022. Η Βασιλεία III είναι μια διεθνής κανονιστική συμφωνία που εισήγαγε ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της ρύθμισης, της εποπτείας και της διαχείρισης κινδύνων στον τραπεζικό τομέα . Η Βασιλεία III είναι ένα επαναληπτικό βήμα στη συνεχιζόμενη προσπάθεια ενίσχυσης του τραπεζικού ρυθμιστικού πλαισίου. Μια κοινοπραξία κεντρικών τραπεζών από 28 χώρες δημοσίευσε το Basel III το 2009, σε μεγάλο βαθμό ως απάντηση στην πιστωτική κρίση που προέκυψε από την οικονομική ύφεση του 2008.

4.8.1 Κατανόηση της Βασιλείας III

Η Βασιλεία III, η οποία εναλλακτικά αναφέρεται ως το τρίτο πρότυπο της Βασιλείας ή τα πρότυπα της Βασιλείας, αποτελεί μέρος της συνεχούς προσπάθειας για την ενίσχυση του διεθνούς τραπεζικού ρυθμιστικού πλαισίου. Βασίζεται συγκεκριμένα στα έγγραφα της Βασιλείας I και της Βασιλείας II σε μια εκστρατεία για τη βελτίωση της ικανότητας του τραπεζικού τομέα να αντιμετωπίζει το οικονομικό άγχος, τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων και την προώθηση της διαφάνειας. Σε ένα πιο λεπτομερές επίπεδο, Βασιλεία III επιδιώκει να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των επιμέρους τραπεζών, με στόχο τη μείωση των καταστροφών .

4.8.2 Μέτρα μόχλευσης και ρευστότητας

Η Βασιλεία III εισήγαγε επίσης απαιτήσεις μόχλευσης και ρευστότητας που αποσκοπούν στη διασφάλιση έναντι υπερβολικού δανεισμού, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι τράπεζες έχουν επαρκή ρευστότητα κατά τη διάρκεια περιόδων οικονομικής πίεσης. Συγκεκριμένα, ο δείκτης μόχλευσης, υπολογιζόμενος ως κεφάλαιο της κατηγορίας 1 διαιρούμενος με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων εντός και εκτός υπολοίπου μείον τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, περιορίστηκε στο 3%.

4.8.3 Λόγοι εφαρμογής των προτύπων της Βασιλείας

Η πλήρης, έγκαιρη και συνεπής υιοθέτηση και εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας είναι ζωτικής σημασίας για:

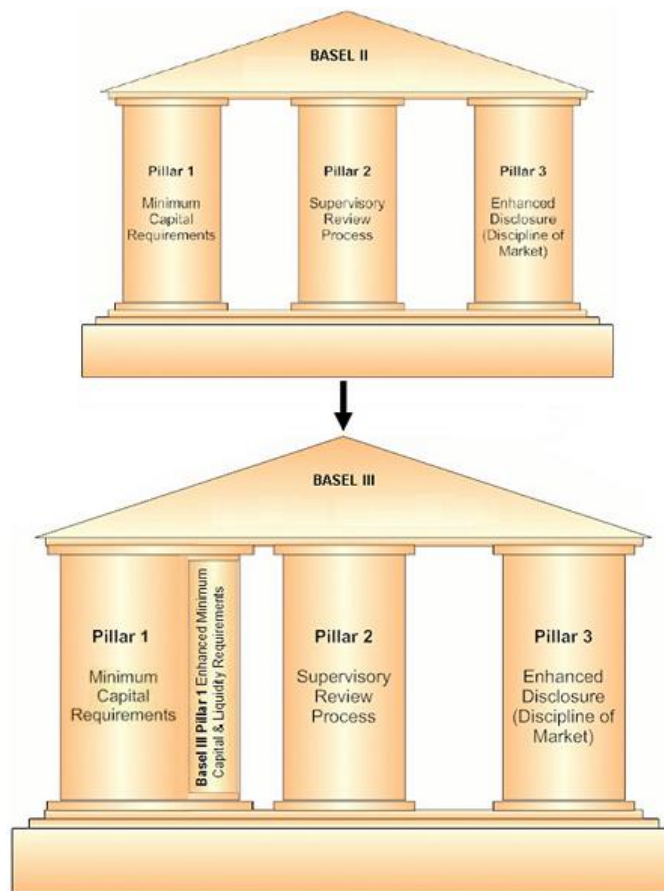
- τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος
- την προώθηση της εμπιστοσύνης στις προληπτικές αναλογίες
- να ενθαρρύνει ένα προβλέψιμο και διαφανές ρυθμιστικό περιβάλλον για διεθνώς ενεργές τράπεζες

Η Επιτροπή της Βασιλείας και το διοικητικό της όργανο, η Ομάδα των Διοικητών της Κεντρικής Τράπεζας και οι αρχηγοί εποπτείας, έχουν ως εκ τούτου υψηλή προτεραιότητα την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας εντός του παγκόσμιου συμφωνημένου χρονικού πλαισίου. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά και αξιολογεί τρεις διαστάσεις - επικαιρότητα, συνέπεια και αποτελέσματα - σε τακτική βάση.

RCAP: Πρόγραμμα αξιολόγησης της κανονιστικής συνοχής

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημιούργησε ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Αξιολόγησης Συνοχής (RCAP) το 2012 για να παρακολουθεί και να αξιολογεί την υιοθέτηση και εφαρμογή των προτύπων της, ενθαρρύνοντας παράλληλα ένα προβλέψιμο και διαφανές ρυθμιστικό περιβάλλον για τις διεθνώς ενεργές τράπεζες.

4.9 Δομή της Βασιλείας III

Κεφάλαιο 5^ο

5. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Εποπτεία-Εισαγωγή

5.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι η κεντρική τράπεζα των 19 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Βασικό καθήκον μας είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ και, ως εκ τούτου, η διαφύλαξη της αγοραστικής δύναμης του ενιαίου νομίσματος. Η ΕΚΤ είναι ένα από τα επίσημα θεσμικά όργανα της ΕΕ και αποτελεί τον πυρήνα του Ευρωσυστήματος, καθώς και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού για την τραπεζική εποπτεία.

Η **Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** και το **Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας** αποτελούν τη νομική βάση για την ενιαία νομισματική πολιτική. Με το Καταστατικό ιδρύθηκαν η ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) την 1η Ιουνίου 1998. Η ΕΚΤ ιδρύθηκε ως πυρήνας του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτελούν από κοινού τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί. Η ΕΚΤ διαθέτει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το δημόσιο διεθνές δίκαιο.

Ο ρόλος της ΕΚΤ είναι η διαχείριση του ευρώ, η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και η άσκηση της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της ΕΕ. Βασικό της μέλημα είναι να **διατηρεί σταθερές τις τιμές**, στηρίζοντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Γενικά, η λειτουργία της ΕΚΤ βασίζεται στη συνεργασία της με τις κεντρικές τράπεζες όλων των χωρών της ΕΕ. Μαζί αποτελούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Ηγείται της συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών στην ευρωζώνη. Η συνεργασία αυτή αποκαλείται Ευρωσύστημα.

Οι Αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων είναι οι εξής :

- **Διοικητικό Συμβούλιο:** αξιολογεί τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις, διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική της ευρωζώνης και καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού των εμπορικών τραπεζών από την ΕΚΤ.

- **Εκτελεστική Επιτροπή:** εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική, διαχειρίζεται τις τρέχουσες υποθέσεις, προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και ασκεί εξουσίες που της έχει αναθέσει το Διοικητικό Συμβούλιο.
- **Γενικό Συμβούλιο:** συμμετέχει στο συμβουλευτικό και συντονιστικό έργο και βοηθά στην προετοιμασία της προσχώρησης νέων χωρών στην ευρωζώνη.

5.1.1 Η αποστολή της ΕΚΤ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν από κοινού το Ευρωσύστημα, το σύστημα κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ. Ο κύριος στόχος του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών: η διαφύλαξη της αξίας του ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι υπεύθυνη για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ και στα συμμετέχοντα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, ο οποίος περιλαμβάνει και τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Κατ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στην ασφάλεια και την ευρωστία του τραπεζικού συστήματος και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε κάθε συμμετέχον κράτος μέλος.

5.2 Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός

Η έναρξη λειτουργίας του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism, SSM) στις 4 Νοεμβρίου 2014 αποτέλεσε την απαρχή μιας νέας εποχής για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα, καθώς η εποπτεία των συστημικά σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων ανατέθηκε σε μια υπερεθνική αρχή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, ο οποίος συστάθηκε με τον Κανονισμό 1024/2013 του Συμβουλίου για την ανάθεση στην ΕΚΤ ειδικών καθηκόντων σχετικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελεί ένα νέο θεσμικό μόρφωμα στο πλαίσιο λειτουργίας του οποίου:

- η ΕΚΤ ανέλαβε την άμεση προληπτική εποπτεία των 123 μεγαλύτερων πιστωτικών ιδρυμάτων (καθώς και των 1.104 θυγατρικών τους) που εδρεύουν σε κράτη-μέλη της ευρωζώνης, ενώ
- τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας που οφείλουν να εκπληρώνουν τα πιστωτικά ιδρύματα (CRR),

- η άμεση προληπτική εποπτεία των υπολοίπων (περίπου 3.500) πιστωτικών ιδρυμάτων συνεχίζει να ασκείται από τις εθνικές εποπτικές αρχές (δηλαδή στη χώρα μας από την Τράπεζα της Ελλάδος), υπό τις κατευθυντήριες γραμμές και τις οδηγίες της ΕΚΤ.

Στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ υπάγονται και τα τέσσερα (4) ελληνικά συστημικά σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα.

Στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό συμμετέχουν υποχρεωτικά τα 19 κράτη-μέλη της ευρωζώνης, ενώ τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να συμμετέχουν στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό μέσω της καθιέρωσης «στενής συνεργασίας» των εθνικών εποπτικών αρχών τους με την ΕΚΤ.

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές των συμμετεχόντων στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό κρατών-μελών («συμμετέχοντα κράτη-μέλη»), οι οποίες είναι κεντρικές τράπεζες ή ανεξάρτητες διοικητικές αρχές (σε ορισμένα κράτη-μέλη έχουν ανατεθεί εποπτικά καθήκοντα και σε ανεξάρτητη διοικητική αρχή και στην κεντρική τράπεζα).

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ) - βασικός πυλώνας της τραπεζικής ένωσης - είναι ένα σύστημα που δημιούργησε η ΕΕ για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην ευρωζώνη και στα εκτός ευρωζώνης κράτη μέλη της ΕΕ που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε αυτόν.

Σκοπός του είναι να εξασφαλίσει την ενισχυμένη εποπτεία του τραπεζικού κλάδου της Ευρώπης.

Η εποπτεία αυτή εξασφαλίζεται μέσω μιας ολοκληρωμένης δομής, η οποία συνδυάζει στους κόλπους της μια υπερεθνική αρχή - την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα - και διάφορες εθνικές εποπτικές αρχές, οι οποίες συνεργάζονται στενά βάσει ενιαίας δέσμης κανόνων και απαιτήσεων υψηλού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού υποστηρίζονται από έναν άλλο βασικό πυλώνα της τραπεζικής ένωσης: τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης, ο οποίος αποτελείται από μια ενιαία αρχή εξυγίανσης (Συμβούλιο) και ένα Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης με αποστολή να συμβάλει στην εξυγίανση προβληματικών τραπεζών.

Τα κύρια καθήκοντα του διενεργούν τα εξής :

- **επιβλέπει τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων προς τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας**
- **εντοπίζει έγκαιρα τις αδυναμίες**
- **εξασφαλίζει ότι λαμβάνονται μέτρα για τη διόρθωση αυτών των αδυναμιών, ώστε να ελέγχεται η κατάσταση και να μην μετατρέπεται σε απειλή για τη συνολική χρηματοπιστωτική σταθερότητα**

5.2.1 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συστημικού κινδύνου (ΕΣΣΚ).

Το ΕΣΣΚ είναι αρμόδιο για τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ, όπως και για την πρόληψη και τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων. Συνεπώς το ΕΣΣΚ έχει μια ευρεία εντολή που καλύπτει τράπεζες, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, διαχειριστές ενεργητικού, τον σκιώδη τραπεζικό τομέα, τις υποδομές των χρηματοπιστωτικών αγορών και λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και αγορές.

Κατά την εκπλήρωση της μακροπροληπτικής αποστολής του, το ΕΣΣΚ παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους και, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, εκδίδει προειδοποιήσεις και συστάσεις.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2010 τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ). Ένας νέος κανονισμός δημοσιεύθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2019.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ESRB) είναι ένας ανεξάρτητος φορέας της ΕΕ, σκοπός του οποίου είναι η μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοοικονομικού συστήματος της ΕΕ. Η σύσταση του φορέα αυτού που συγκεντρώνει τις αρμοδιότητες για την επίβλεψη των συστημικών κινδύνων σε όλους τους χρηματοοικονομικούς τομείς κρίθηκε αναγκαία λόγω της αυξανόμενης διεθνοποίησης των χρηματοοικονομικών αγορών και του κινδύνου μεταδοτικότητας των χρηματοοικονομικών κρίσεων.

Το ESRB έχει σκοπό να συμβάλλει στην πρόληψη ή στον μετριασμό των συστημικών κινδύνων που απειλούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα στην ΕΕ και προκύπτουν από εξελίξεις εντός του χρηματοοικονομικού συστήματος, καθώς και να λαμβάνει υπόψη μακροοικονομικές εξελίξεις, ώστε να αποτρέπει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις τόσο στο χρηματοοικονομικό σύστημα όσο και στην οικονομία γενικότερα.

5.3 Μικρο προληπτική και Μακροπροληπτική εποπτεία

Η χρηματοοικονομική σταθερότητα θεωρείται γενικά ένας από τους στόχους της μικροπροληπτικής εποπτείας πολιτική. Μέσω της εστίασης στους κινδύνους και την ανθεκτικότητα των μεμονωμένων ιδρυμάτων, δημιουργεί σημαντική συμβολή στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας του συστήματος στο σύνολό του. Η υγεία των μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για ένα υγιές χρηματοοικονομικό σύστημα.

Στο γενικό πλαίσιο θεωρία ισορροπίας (Allen and Gale, 2009), θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η μακροπροληπτική πολιτική λαμβάνει υπόψη τα γενικά αποτελέσματα ισορροπίας, ενώ αυτά συνήθως αγνοούνται από τους μικροπροληπτικούς επόπτες. Για να επιτευχθεί ανθεκτικότητα και ανθεκτικότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η εστίαση σε μεμονωμένα ιδρύματα πρέπει να συμπληρωθεί από μια προοπτική σε ολόκληρο το σύστημα. Συγκεκριμένα, η μικροπροληπτική εποπτεία θα πρέπει να συμπληρώνεται με μακροπροληπτικές πολιτικές που στοχεύουν στην αύξηση της ανθεκτικότητας του

συστήματος στο σύνολό του, ηρεμώντας την έκρηξη και την απαλότητα των αποτυχιών, μειώνοντας παράλληλα τους συστημικούς κινδύνους που οφείλονται σε παραπλανητικές συνθέσεις που σχετίζονται με τη συγκέντρωση και τη διασύνδεση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Οι συμφωνίες της Βασιλείας III έχουν αλλάξει σημαντικά την προληπτική εποπτεία, με σκοπό τη συμπλήρωση της μικροπροληπτικής εποπτείας με μια μακροπροληπτική διάσταση που έχει σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση του συστημικού κινδύνου.

Αυτό το ειδικό χαρακτηριστικό συζητά τις σχέσεις μεταξύ μικρο-και μακροπροληπτικής εποπτείας. Οι πολιτικές μικρο- και μακροπροληπτικής εποπτείας μοιράζονται ορισμένα μέσα, αλλά έχουν διαφορετική, αν και σχετική, εστίαση. Το επίκεντρο της πολιτικής προληπτικής εποπτείας είναι η σταθερότητα μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Αντίθετα, το επίκεντρο της μακροπροληπτικής πολιτικής είναι η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του.

Οι συμπληρωματικότητες μεταξύ των δύο τομέων πολιτικής ενδέχεται να προκύψουν κυρίως επειδή δεν βασίζονται ακριβώς στο ίδιο σύνολο εργαλείων (π.χ. αντίθετα-κυκλικά ρυθμιστικά κεφαλαίων βρίσκονται στον τομέα της μακροπροληπτικής εποπτείας μόνο). Για να δώσουμε ένα παράδειγμα συμπληρωματικότητας: ο αντικυκλικός χαρακτήρας ορισμένων μακροπροληπτικών μέτρων ενδέχεται να έχει την ακούσια επίδραση των οδηγιών των τραπεζών να αναλαμβάνουν συλλογικά τον κίνδυνο εκ των προτέρων. Τα μέτρα προληπτικής εποπτείας ενδέχεται να αποτρέψουν μια τέτοια συλλογική συμπεριφορά αποτρέποντας την υπερβολική ανάληψη κινδύνων σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών.

Οι εντάσεις ενδέχεται να προκύψουν κυρίως επειδή η μικροπροληπτική εποπτεία δεν ενσωματώνει απαραίτητα τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη μακροοικονομική κλίμακα. Οι τριβές μεταξύ των πολιτικών μικρο-προληπτικής εποπτείας είναι πιθανότερο να προκύψουν κατά τη διάρκεια της ύφεσης.

5.3.1 Μικρο-προληπτική Εποπτεία

Η μικροπροληπτική ρύθμιση εστιάζει στη σταθερότητα των μεμονωμένων τραπεζικών ιδρυμάτων και στην προστασία των πελατών τους παρά στην οικονομία στο σύνολό της. Θεωρεί ότι η υγεία μεμονωμένων ιδρυμάτων είναι κρίσιμη για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και επικεντρώνεται στην ανθεκτικότητα αυτών των ιδρυμάτων και στην ανταπόκρισή τους σε εξωτερικούς κινδύνους.

Η μικρο-προληπτική ρυθμιστική προσέγγιση έχει επικριθεί για παραμέληση των συστημικών επιπτώσεων της συμπεριφοράς που μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικές κρίσεις. Για παράδειγμα, ο αντίκτυπος στην αγορά όλων των αγορών ή πωλήσεων συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων ταυτόχρονα. Πολλοί οικονομικοί εμπειρογνώμονες πιστεύουν ότι απαιτείται μια ισορροπία μικροπροληπτικών και μακροπροληπτικών ρυθμίσεων για ένα υγιές χρηματοοικονομικό σύστημα.

5.3.2 Μακροπροληπτική εποπτεία

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική διεξαγωγή ορισμένων λειτουργιών της οικονομίας είναι η μεταφορά κινδύνου , η χρηματική διαμεσολάβηση ακόμα και οι πληρωμές. Εφόσον πληροί τις κατάλληλες προδιαγραφές και λειτουργεί αποτελεσματικά , τότε είναι λογικό να ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης κοινωνίας. Για την επίτευξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του κάθε συστήματος ξεχωριστά και για την αποφυγή των κινδύνων είναι υπεύθυνη η μικροπροληπτική πολιτική . Από μόνη της όμως , δεν στάθηκε ικανή να αποτρέψει μια κρίση. Εξαιτίας αυτού ,μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2007, αυξήθηκε το ενδιαφέρον προς την κατανόηση και εφαρμογή της μακροπροληπτικής εποπτείας, η οποία ενισχύει την ανθεκτικότητα και εξομαλύνει την προκυκλικότητα του συστήματος. Η μακροπροληπτική πολιτική, σκοπό έχει.

5.3.3 Η ιστορία της μακροπροληπτικής ρύθμισης

Αν και ο όρος «μακροπροληπτικά» χρονολογείται από τη δεκαετία του 1970, και η παγκόσμια υιοθέτηση των μακροπροληπτικών πολιτικών είναι πιο πρόσφατη, η υποκείμενη προσέγγιση έχει μακρά ιστορία. Ξεκίνησε πριν από δεκαετίες στις προηγμένες οικονομίες και αργότερα στις αναδυόμενες οικονομία της αγοράς που αντιμετωπίζουν υπερβολικές εισροές κεφαλαίων. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ίσως η πρώτη χώρα που εφάρμοσε μακροπροληπτικές πολιτικές για έλεγχο πιστωτική αύξηση συνολικά ή σε έναν σημαντικό οικονομικό τομέα όπως η στέγαση. Αυτή η ιστορία έχει ενδιαφέρον, ειδικά δεδομένης της παραμέλησης από τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες της προηγμένες οικονομίες τις επόμενες δεκαετίες πιστωτικών μεγεθών.

Δεν αρκεί η διατήρηση υγιών μεμονωμένων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής χρειάζονται μια ευρύτερη προσέγγιση για τη διαφύλαξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν μακροπροληπτική πολιτική για την επίτευξη αυτού του στόχου .

Η χρηματοοικονομική σταθερότητα εξαρτάται από την παρουσία ενός υγιούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και από τις ολοκληρωμένες εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου του. Όμως , η κρίση του 2007-08 έδειξε ότι η εποπτεία απλώς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή αλλιώς μικροπροληπτική προσέγγιση δεν κατάφερε να διασφαλίσει την χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν παραδοσιακά επικεντρωθεί σε μεμονωμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να διασφαλίσουν ότι είναι ασφαλή, υγιή και ικανά να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους - ειδικά ιδρύματα όπως οι εμπορικές τράπεζες που συλλέγουν κεφάλαια από το ευρύ κοινό. Αλλά η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έχει αποκαλύψει τους περιορισμούς αυτής της παραδοσιακής προσέγγισης, γνωστής ως μικροπροληπτική πολιτική. Αυτό το κενό έρχεται να καλύψει η μακροπροληπτική εποπτεία ως ένας τρόπος διασφάλισης της χρηματοοικονομικής. Εστιάζοντας κυρίως σε μεμονωμένες εταιρείες, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής επέτρεψαν ακούσια στους οικονομικούς κινδύνους

σε όλο το σύστημα να αναπτυχθούν ανεξέλεγκτα. Μετά την κρίση, πολλές χώρες επεκτείνουν τις εργαλειοθήκες τους για να διερευνήσουν μια πιο συστηματική προσέγγιση στη χρηματοοικονομική ρύθμιση και εποπτεία. Αυτή η ολιστική προσέγγιση ονομάζεται μακροπροληπτική πολιτική.

Η χρηματοπιστωτική κρίση σηματοδότησε την ανάγκη επανεξέτασης της πρώην πολύ μικρής προσέγγισης για τη ρύθμιση και την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ενώ στο παρελθόν υπήρξε μεγάλη συζήτηση σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της μικροπροληπτικής εποπτείας σε μεμονωμένες τράπεζες, υπήρξε μικρή συζήτηση για τη μακροπροληπτική εποπτεία για την εξασφάλιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται αλληλεπίδραση μικροπροληπτικής και μακροπροληπτικής αρχής για τον εντοπισμό των συστημικών κινδύνων ως βασικού παράγοντα της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και την επαλήθευση της χρηματοοικονομικής ρύθμισης από μια προοπτική συστημικού κινδύνου.

Η μακροπροληπτική προσέγγιση επικεντρώνεται στους κινδύνους που προκύπτουν στις ξένες χρηματοπιστωτικές αγορές και στον αντίκτυπο της χρηματοπιστωτικής δυσχέρειας σε σημαντικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι βασικές πτυχές των τρεχουσών κανονιστικών μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνουν τη μέτρηση και τη ρύθμιση του συστημικού κινδύνου, καθώς και το σχεδιασμό μακροπροληπτικών πολιτικών ως εργαλείο για τη διαχείριση πιθανών μελλοντικών συστημικών κινδύνων. Επί του παρόντος αμφισβητείται πώς να σχεδιάσουμε ένα αποτελεσματικό μακροπροληπτικό κανονιστικό πλαίσιο που επιτυγχάνει τον στόχο χρηματοοικονομικής σταθερότητας που αντιστοιχεί στη μικροπροληπτική και νομισματική πολιτική.

Ένα βασικό μάθημα από τη Μεγάλη Οικονομική Κρίση είναι η ανάγκη να εφαρμοστούν μακροπροληπτικά πλαίσια, μια άποψη που είχε η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών υποστηρίζει για πολλά χρόνια (Clement (2010)). Οι μακροπροληπτικές πολιτικές είναι το κλειδί-συνιστώσα του πλαισίου μετά την κρίση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα (Borio (2014a)).

Το μακροπροληπτικό πλαίσιο πολιτικής περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα πολιτικής μέσων που υποστηρίζονται από κατάλληλες θεσμικές ρυθμίσεις που διέπουν τους υλοποίηση (ΔΝΤ (2011)). Οι μακροπροληπτικές πολιτικές εστιάζουν στο σύστημα ως ολόκληρο και όχι μεμονωμένα συστατικά του (Crockett (2000), Borio (2003)). Κρίσιμα, η αποτελεσματικότητα των μακροπροληπτικών πολιτικών εξαρτάται από τη συνεχή αξιολόγηση του οικονομικές συνθήκες, ιδίως για τη συσσώρευση κινδύνων σε ολόκληρο το σύστημα.

Ενώ δεν υπάρχει σαφής συναίνεση σχετικά με το τι ακριβώς σημαίνει μακροπροληπτική πολιτική ή πώς διαφέρει από άλλες πολιτικές προληπτικής εποπτείας, αναγνωρίζεται συνήθως ότι κύριος σκοπός του είναι ο περιορισμός του συστημικού ή ολόκληρου του συστήματος χρηματοοικονομικού κινδύνου (CGFS (2010, 2012) McDonald (2015)).

Πιο συγκεκριμένα, οι μακροπροληπτικές πολιτικές έχουν δυο βασικούς στόχους :

- την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και τον περιορισμό ενεργά
- της συσσώρευσης συστημικών χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Οι μακροπροληπτικές πολιτικές εστιάζονται στο αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των αγορών, των υποδομών και του ευρύτερου

οικονομία.

Για παράδειγμα, ένας στόχος αυτών των πολιτικών θα ήταν η ενθάρρυνση της συσσώρευση αντικυκλικών κεφαλαιακών αποθεμάτων σε εποχές έκρηξης με σκοπό την ενίσχυση η άμυνα της τράπεζας ενάντια στη συσσώρευση τρωτών σημείων του συστήματος. Αυτά τα buffer θα να χρησιμοποιηθούν για τον περιορισμό των ζημιών που υπέστησαν τράπεζες ή άλλοι συμμετέχοντες στο χρηματοοικονομικό σύστημα .

Ένας άλλος στόχος της μακροπροληπτικής χάραξης πολιτικής θα ήταν να διασφαλιστούν αυτά τα μεγάλα, συστημικά σημαντικά ιδρύματα υπόκεινται σε αυστηρότερη προληπτική εποπτεία και απαιτήσεις και επίβλεψη από τους μικρότερους παίκτες ως πιθανή αποτυχία αυτού του είδους ιδρύματα θα έχουν σοβαρές συνέπειες για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και το οικονομία στο σύνολό της.

Ενώ οι μακροπροληπτικές πολιτικές διαφέρουν από την καθημερινή διαχείριση κινδύνων, πολλά μακροπροληπτικά εργαλεία είναι στην πραγματικότητα μικροπροληπτικά εργαλεία που αναπτύσσονται με μια συστηματική προοπτική στο μυαλό (BIS (2010)). Ανάλογα με τον τύπο τρωτών σημείων που χρειάζονται αντιμετώπιση, τα εργαλεία πολιτικής μπορούν να στοχεύουν στις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών (αντικυκλικά αποθέματα ασφαλείας, δυναμικές προβλέψεις, τομεακές κεφαλαιακές απαιτήσεις), τους ρευστότητα (αντικυκλικές απαιτήσεις) ή το περιουσιακό στοιχείο του ισολογισμού τους (δάνειο- αναλογίες προς αξία και χρέος προς εισόδημα). Μερικά μέσα που βασίζονται σε ρευστότητα, όπως κουρέματα και περιθώρια, μπορούν επίσης να εφαρμοστούν σε συγκεκριμένες αγορές. Όσον αφορά την προληπτική προέλευση, οι μακροπροληπτικές πολιτικές πρέπει να διακριθούν από τις πολιτικές διαχείρισης κρίσεων και επίλυσης (ΔΝΤ (2013)). Είναι επίσης διακριτά από τις πολιτικές διαχείρισης ροής κεφαλαίου, παρόλο που πολλές αναδυόμενες αγορές οικονομίες έχουν καταφύγει σε αυτά κατά την τελευταία δεκαετία για μακροπροληπτικούς σκοπούς.

Υπό το φως της Μεγάλης οικονομικής κρίσης, εμφανίζονται τέσσερα βασικά μαθήματα. Πρώτον, υπάρχει σαφής ανάγκη να τεθεί σε εφαρμογή η τοποθετήση μακροπροληπτικών πλαισίων. Δεύτερον, η μέτρηση της οικονομικής αστάθειας απαιτεί καλύτερη κατανόηση της δυναμικής του οικονομικού κύκλου. Περισσότερη δουλειά απαιτείται για τη μοντελοποίηση των εμπειρικών ιδιοτήτων του οικονομικού κύκλου. Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ συστημικού κινδύνου, δυναμικής αγοράς και πολιτικών επιλογών, καθώς και το spillovers είναι ένας τομέας πολιτικής όπου μπορεί να είναι θεωρητική και εμπειρική ανάλυση αναπτύχθηκε περαιτέρω. Αυτά τα χαρακτηριστικά πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση του κόστους και τα οφέλη των μακροπροληπτικών μέτρων. Τρίτον, τα μακροπροληπτικά εργαλεία είναι πολύ επικεντρωμένα στις τράπεζες. Η αλλαγή των προτύπων χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή στις ενέργειες των μη τραπεζικών παικτών. Τέλος, ποσοτικά μοντέλα που συνδυάζονται , Απαιτούνται δεδομένα μικρο-και μακρο-επιπέδου για την ανάλυση και βαθμονόμηση μακροπροληπτικών στοιχείων εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί και για να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητά τους.

Μια βασική διαφορά από άλλες πολιτικές (νομισματική ή προληπτική) είναι αυτή η μακροπροληπτική. Η πολιτική στοχεύει σε συγκεκριμένους τομείς ή πρακτικές 5, ενώ άλλες πολιτικές είναι συνήθως εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλο το σύστημα (Shin (2015)).

5.4 Μικρο-έναντι μακροπροληπτικής εποπτείας: πιθανές διαφορές, εντάσεις και συμπληρωματικότητα

Αυτό το ειδικό χαρακτηριστικό ασχολείται με τις πιθανές διαφορές, εντάσεις και συμπληρωματικότητες μεταξύ πολιτικών μικρο-και μακροπροληπτικής εποπτείας.

Υποστηρίζει ότι, παρά τις τριβές που ενδέχεται να προκύψουν μεταξύ τους, οι μικρο-και μακροπροληπτικές πολιτικές συνολικά αλληλοσυμπληρώνονται και ότι οι δύο τομείς πολιτικής διαδραματίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Για να επωφεληθείτε περισσότερο από τις συμπληρωματικότητες τους, είναι απαραίτητο να υπάρχει εποικοδομητική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ μικρο-και μακρο-εποπτείας.

Οι συμφωνίες της Βασιλείας III έχουν αλλάξει σημαντικά την προληπτική εποπτεία, με σκοπό συμπληρώνοντας τη μικροπροληπτική εποπτεία με μια μακροπροληπτική διάσταση σχεδιασμένη για αντιμετώπιση συστημικού κινδύνου. Αυτό το ειδικό χαρακτηριστικό συζητά τις σχέσεις μεταξύ μικρο-και μακροπροληπτικής εποπτείας. Οι πολιτικές μικρο- και μακροπροληπτικής εποπτείας μοιράζονται ορισμένα μέσα, αλλά έχουν διαφορετική, αν και σχετική, εστίαση. Το επίκεντρο της πολιτικής προληπτικής εποπτείας είναι η σταθερότητα των ατομικών χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων. Αντίθετα, το επίκεντρο της μακροπροληπτικής πολιτικής είναι η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος συνολικά. Οι συμπληρωματικότητες μεταξύ των δύο τομέων πολιτικής ενδέχεται να προκύψουν κυρίως επειδή δεν βασίζονται σε ακριβώς το ίδιο σύνολο εργαλείων (π.χ. αντικυκλικοί ρυθμιστές κεφαλαίων βρίσκονται στη σφαίρα των μακρο-προληπτική εποπτεία μόνο). Για να δώσουμε ένα παράδειγμα συμπληρωματικότητας: τον αντικυκλικό χαρακτήρα ορισμένων μακρο προληπτικών μέτρων ενδέχεται να έχουν την ακούσια επίδραση των οδηγιών των τραπεζών να αναλαμβάνουν συλλογικά τον κίνδυνο εκ των προτέρων. Τα μέτρα προληπτικής εποπτείας ενδέχεται να αποτρέψουν μια τέτοια συλλογική συμπεριφορά αποτρέποντας την υπερβολική ανάληψη κινδύνων σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών.

Οι εντάσεις μπορεί να προκύψουν κυρίως επειδή η μικροπροληπτική εποπτεία δεν ενσωματώνει απαραίτητα τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη μακροοικονομική κλίμακα. Οι τριβές μεταξύ των πολιτικών μικρο-προληπτικής εποπτείας είναι πιθανότερο να προκύψουν κατά τη διάρκεια της ύφεσης

Κεφάλαιο 6^ο

NPLS-Non performing loans

6.1 Τι είναι NPL

Ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο (NPL) είναι εκείνο στο οποίο δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές τόκων ή κεφαλαίων για καθορισμένο αριθμό ημερών, για οποιονδήποτε λόγο.

Ένα δάνειο (NPL) θεωρείται μη εξυπηρετούμενο όταν ο οφειλέτης είναι αθετημένος λόγω του γεγονότος ότι δεν έχουν πραγματοποιήσει τις προγραμματισμένες πληρωμές για μια καθορισμένη περίοδο. Παρόλο που τα ακριβή στοιχεία της κατάστασης που δεν έχουν απόδοση μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τους όρους του συγκεκριμένου δανείου, η "μη πληρωμή" ορίζεται συνήθως ως μηδενικές πληρωμές είτε κεφαλαίου είτε τόκων. Η καθορισμένη περίοδος ποικίλλει επίσης, ανάλογα με τον κλάδο και τον τύπο του δανείου. Γενικά, ωστόσο, η περίοδος είναι 90 ημέρες ή 180 ημέρες.

Ένα μη εξυπηρετούμενο δάνειο (NPL) είναι ένα δάνειο στο οποίο ο δανειολήπτης είναι αθετημένος και δεν έχει πραγματοποιήσει προγραμματισμένες πληρωμές κεφαλαίου ή τόκου για κάποιο χρονικό διάστημα.

Στις τραπεζικές συναλλαγές, τα εμπορικά δάνεια θεωρούνται μη επιδόματα εάν ο οφειλέτης έχει λήξει 90 ημέρες.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θεωρεί ότι τα δάνεια που έχουν καθυστερήσει λιγότερο από 90 ημέρες ως μη εξυπηρετούμενα, εάν υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές.

Το ΔΝΤ έχει ορίσει μη εξυπηρετούμενα δάνεια ως εκείνα των οποίων:

- i. Οι οφειλέτες δεν έχουν καταβάλει τόκους ή / και βασικές πληρωμές σε τουλάχιστον 90 ημέρες ή περισσότερο.
- ii. Οι πληρωμές τόκων ίσης ή μεγαλύτερης των 90 ημερών έχουν κεφαλαιοποιηθεί, αναχρηματοδοτηθεί ή καθυστερήσει κατόπιν συμφωνίας.
- iii. Οι πληρωμές έχουν καθυστερήσει λιγότερο από 90 ημέρες, αλλά έρχονται με μεγάλη αβεβαιότητα ή καμία βεβαιότητα ότι ο οφειλέτης θα πραγματοποιήσει πληρωμές στο μέλλον.

6.2 Τράπεζες και NPLS

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι μία από τις τρεις σημαντικότερες προτεραιότητες του εποπτικού έργου της ΕΚΤ. Γι' αυτόν τον λόγο δίδουμε ιδιαίτερη προσοχή στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (δηλ. τα δάνεια που δεν αποπληρώνονται ή «κόκκινα δάνεια»), τα οποία δεσπόζουν στους ισολογισμούς των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Αυτό που συμβαίνει με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) αποτελεί σημαντικό ζήτημα για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς τα δάνεια αυτά επηρεάζουν αρνητικά την κερδοφορία των τραπεζών και απορροφούν πολύτιμους πόρους, περιορίζοντας την ικανότητα των τραπεζών να χορηγούν νέα δάνεια.

Τα κόκκινα δάνεια αποτελούν επίσης σημαντικό ζήτημα για την κοινωνία ως σύνολο, καθώς τα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα μπορούν να επεκταθούν ταχύτατα σε άλλους τομείς της οικονομίας, πλήττοντας τις προοπτικές για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την ανάπτυξη. Γι' αυτό η ΕΚΤ στηρίζει τις τράπεζες στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος σύμφωνα με την ευθύνη που της έχει ανατεθεί να συμβάλλει στην κατοχύρωση της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος.

Ένα από τα βασικά καθήκοντα των τραπεζών είναι η χορήγηση δανείων τα οποία επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να πραγματοποιούν επενδύσεις και να δημιουργούν θέσεις απασχόλησης. Τα δάνεια επιτρέπουν επίσης στους ιδιώτες να αγοράσουν, για παράδειγμα, ένα αυτοκίνητο, =ένα σπίτι ή μια καινούργια τηλεόραση. Η τράπεζα αποκομίζει κατ' αυτόν τον τρόπο κέρδος από τους τόκους που λαμβάνει επί των δανείων αυτών.

Η χορήγηση δανείων ενέχει ωστόσο κινδύνους, καθώς η τράπεζα δεν μπορεί ποτέ να είναι σίγουρη ότι η επιχείρηση ή ο ιδιώτης θα αποπληρώσει το δάνειο εντός της συμφωνηθείσας προθεσμίας. Εάν ο δανειολήπτης σταματήσει να αποπληρώνει το δάνειο ή τον τόκο, έπειτα από ένα ορισμένο χρονικό διάστημα η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να κατατάξει το δάνειο ως «επισφαλές χρέος» ή ως «μη εξυπηρετούμενο» («κόκκινο δάνειο»).

6.2.1 Πότε ένα δάνειο γίνεται μη εξυπηρετούμενο:

Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές θεωρούν συνήθως ένα δάνειο μη εξυπηρετούμενο όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο δανειολήπτης είναι απίθανο να αποπληρώσει το δάνειο λόγω οικονομικών δυσκολιών ή όταν έχει καθυστερήσει να καταβάλει τις συμφωνηθείσες δόσεις του πάνω από 90 ημέρες.

Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, όταν κάποιος μείνει άνεργος και δεν μπορεί πλέον να αποπληρώσει το στεγαστικό του δάνειο κατά τα συμφωνηθέντα ή όταν μια επιχείρηση αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες. Στη χειρότερη περίπτωση, ο δανειολήπτης βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία να αποπληρώσει το δάνειο και η τράπεζα πρέπει να διορθώσει την αξία

του δανείου που έχει εγγράψει στον ισολογισμό της, μερικές φορές ακόμη και μηδενίζοντάς την. Αυτό αναφέρεται συχνά ως «διαγραφή» δανείου.

6.2.2 Το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η επίδραση τους στην κοινωνία.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι συνηθισμένο φαινόμενο για τις τράπεζες, επειδή συχνά οι άνθρωποι μένουν άνεργοι και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Για να εξασφαλίσει την επιτυχημένη λειτουργία της σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, μια τράπεζα πρέπει να διατηρεί το επίπεδο των επισφαλών δανείων στο ελάχιστο ούτως ώστε η χορήγηση δανείων να εξακολουθεί να της αποφέρει κέρδος.

Μόλις η αξία των μη εξυπηρετούμενων δάνειων υπερβεί ένα ορισμένο επίπεδο, η κερδοφορία της τράπεζας επηρεάζεται αρνητικά γιατί οι πιστοδοτικές της δραστηριότητες της αποφέρουν λιγότερα έσοδα. Οι τράπεζες πρέπει να τοποθετούν κεφάλαια στην άκρη, δηλαδή να σχηματίζουν πρόβλεψη, ως δίχτυ ασφαλείας σε περίπτωση που κάποια στιγμή χρειαστεί να απομειώσουν ή να διαγράψουν ένα δάνειο.

Τόσο η μείωση των εσόδων όσο και τα κεφάλαια που πρέπει να τοποθετήσει στην άκρη για την αντιμετώπιση αυτής της χειρότερης περίπτωσης έχουν ως αποτέλεσμα η τράπεζα να διαθέτει λιγότερα κεφάλαια για τη χορήγηση νέων δανείων, γεγονός που περιορίζει περαιτέρω τα κέρδη της.

Μια τράπεζα με υπερβολικά υψηλό επισφαλές χρέος δεν μπορεί να χορηγεί δεόντως στις επιχειρήσεις τις πιστώσεις που χρειάζονται για να πραγματοποιούν επενδύσεις και να δημιουργούν θέσεις απασχόλησης. Εάν αυτό συμβεί σε πολλές τράπεζες σε ευρεία κλίμακα, επηρεάζεται η οικονομία ως σύνολο και επομένως τα επιμέρους μέλη της κοινωνίας. Οι μειωμένες επενδύσεις των επιχειρήσεων και η δημιουργία λιγότερων νέων θέσεων απασχόλησης οδηγούν σε χαμηλότερη ανάπτυξη .

Μια τράπεζα διαθέτει διαφορές επιλογές για τη μείωση του επιπέδου των επισφαλών δανείων στα βιβλία της. Μια από αυτές είναι η επαναδιαπραγμάτευση των όρων της δανειακής σύμβασης με τους δανειολήπτες. Αυτό μπορεί να σημαίνει, για παράδειγμα, ότι εξασφαλίζεται στους δανειολήπτες μεγαλύτερο χρονικό διάστημα αποπληρωμής.

Έτσι, κάποιος που έμεινε άνεργος ή μια επιχείρηση που αντιμετωπίζει πρόσκαιρες οικονομικές δυσκολίες θα μπορέσει να επιβιώσει οικονομικά και, εν τέλει, να αποπληρώσει το δάνειο.

Μια τράπεζα μπορεί επίσης να αποφασίσει την πώληση των επισφαλών δανείων της σε επενδυτές, οι οποίοι συνήθως ζητούν προεξόφληση επί της αξίας. Η τράπεζα ενδέχεται να καταγράψει ζημία από μια τέτοια συναλλαγή, αλλά η πλήρης διαγραφή ενός δανείου προκαλεί συνήθως πολύ μεγαλύτερη ζημία.

Εάν αποτύχουν όλες οι προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης, π.χ. λόγω αφερεγγυότητας του δανειολήπτη, οι τράπεζες μπορούν να καταφύγουν σε ένδικα μέσα, προσπαθώντας να ανακτήσουν τουλάχιστον μέρος των χρημάτων τους.

6.3 Εμπειρική ανάλυση του κινδύνου του ελληνικού τραπεζικού συστήματος έχοντας ως ενδεικτική μεταβλητή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

6.3.1 Δεδομένα και Μεθοδολογία

Μια τραπεζική κρίση μπορεί να επηρεάσει την εθνική οικονομία με πολλούς τρόπους, μειώνοντας τον ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ ή υπονόμευση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στη χώρα. Επιπλέον, μια τραπεζική κρίση αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για οικονομίες όπως η Ελλάδα. Ένας παράγοντας που μπορεί να αυξήσει την πιθανότητα μιας τέτοιας κρίσης είναι ο λόγος των μη εκτέλεση δανείων σε συνολικά δάνεια (εφεξής NPL). Η μελέτη αυτή, ωστόσο, θα μπορούσε να προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες τόσο στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής όσο και στις ρυθμιστικές αρχές σε ότι αφορά τις προσπάθειές τους να αντιμετωπίσουν τον πιστωτικό κίνδυνο στον τραπεζικό τομέα.

Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιούμε ένα δείγμα ετήσιων παρατηρήσεων από το 1998 έως το 2016, το οποίο καλύπτει την περίοδο πριν όσο και μετά την κρίση. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με βάση το μοντέλο Spss.

Πίνακας 1

country	year	Bank nonperforming loans to gross loans (%)	Private credit by deposit money banks to GDP (%)	Bank capital to total assets (%)	Bank credit to bank deposits (%)	Bank deposits to GDP (%)
Greece	1998	13,60	30,04	10,00	65,50	45,86
Greece	1999	15,50	34,29	10,10	74,86	45,80
Greece	2000	12,30	40,72	8,90	86,20	47,24
Greece	2001	5,60	48,88	8,50	56,58	86,40
Greece	2002	7,40	49,67	6,90	61,17	81,21
Greece	2003	7,00	52,76	6,90	69,73	75,66
Greece	2004	7,00	57,24	5,30	76,82	74,51
Greece	2005	6,30	66,05	6,20	84,30	78,36
Greece	2006	5,40	70,80	7,00	90,67	78,09
Greece	2007	4,60	77,29	6,80	94,21	82,04
Greece	2008	4,70	85,65	6,40	94,43	90,70
Greece	2009	7,00	88,96	7,00	90,23	98,60
Greece	2010	9,12	102,00	6,66	101,80	100,20
Greece	2011	14,43	119,21	5,73	127,57	93,45
Greece	2012	23,27	121,38	5,76	136,50	88,92
Greece	2013	31,90	119,81	7,55	131,05	91,42
Greece	2014	33,78	117,78	8,06	126,18	93,35
Greece	2015	36,65	114,85	9,99	138,73	82,79
Greece	2016	36,30	110,22	10,70	153,24	71,93

Ως εξαρτημένη μεταβλητή χρησιμοποιούμε την αναλογία μη εξυπηρετούμενων δανείων προς σύνολο χορηγήσεων. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήσα προέρχονται από το IMF(International Monetary Fund) για όλες τις μεταβλητές.

Η μεθοδολογία που ακολούθησα βασίζεται στον έλεγχο και την ανάλυση του κινδύνου του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα βασίζεται στην απλή γραμμική παλινδρόμηση (simple linear regression). Στην απλή παλινδρόμηση υπάρχει μία μόνο εξαρτημένη μεταβλητή . Ως εξαρτημένη μεταβλητή θεωρήθηκαν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ορίζονται ως εξής :

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια τράπεζας προς σύνολο χορηγήσεων για την Ελλάδα : Λόγος της αθέτησης δάνεια (πληρωμές τόκων και κεφαλαίου σε καθυστέρηση από 90 ημέρες ή περισσότερο) προς το σύνολο των χορηγήσεων (συνολική αξία του χαρτοφυλακίου δανείων). Το ποσό του δανείου καταγράφεται ως μη εξυπηρετούμενα περιλαμβάνει την ακαθάριστη αξία του δανείου, όπως καταγράφεται στον ισολογισμό, όχι μόνο το ποσό που έχει καθυστερήσει.

Ως προς την ανεξάρτητη μεταβλητή , εισήχθησαν τέσσερις επεξηγηματικές μεταβλητές οι οποίες αναλύονται παρακάτω :

• **Ιδιωτική πίστωση από τράπεζες χρημάτων κατάθεσης στο ΑΕΠ για την Ελλάδα:** Οι χρηματοοικονομικοί πόροι που παρέχονται στον ιδιωτικό τομέα από εγχώριες τράπεζες χρημάτων ως μερίδιο του ΑΕΠ. Οι εγχώριες τράπεζες χρημάτων περιλαμβάνουν εμπορικές

τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δέχονται μεταβιβάσιμες καταθέσεις, όπως καταθέσεις ζήτησης.

• **Τραπεζικό κεφάλαιο προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων (%)**: Αναλογία τραπεζικού κεφαλαίου και αποθεματικά προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Το κεφάλαιο και τα αποθεματικά περιλαμβάνουν τα κεφάλαια που συνεισφέρουν οι ιδιοκτήτες, τα κέρδη εις νέον, τα γενικά και ειδικά αποθεματικά, τις προβλέψεις και τις προσαρμογές αποτίμησης. Το κεφάλαιο περιλαμβάνει κεφάλαιο βαθμίδας 1 (καταβεβλημένες μετοχές και κοινόχρηστο απόθεμα), το οποίο αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό σε όλα τα τραπεζικά συστήματα όλων των χωρών και συνολικό ρυθμιστικό κεφάλαιο, το οποίο περιλαμβάνει διάφορους συγκεκριμένους τύπους χρεωστικών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης που δεν χρειάζεται να εξοφληθούν εάν τα κεφάλαια είναι απαιτείται για τη διατήρηση των ελάχιστων επιπέδων κεφαλαίου. Τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν όλα τα μη χρηματοοικονομικά και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

• **Τραπεζική πίστωση προς τραπεζικές καταθέσεις (%)**: Οι χρηματοδοτικοί πόροι (δάνεια) που παρέχονται στον ιδιωτικό τομέα από εγχώριες τράπεζες χρημάτων ως μερίδιο των συνολικών καταθέσεων. Οι εγχώριες τράπεζες χρημάτων περιλαμβάνουν εμπορικές τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δέχονται μεταβιβάσιμες καταθέσεις, όπως καταθέσεις ζήτησης. Οι συνολικές καταθέσεις περιλαμβάνουν τις καταθέσεις ζήτησης, χρόνου και ταμειυτηρίου σε τράπεζες χρημάτων καταθέσεων.

• **Τραπεζικές καταθέσεις προς το ΑΕγχΠ (%)**: Η συνολική αξία της κατάθεσης της ζήτησης, του χρόνου και των καταθέσεων ταμειυτηρίου στις εγχώριες τράπεζες καταθέσεων χρημάτων ως μερίδιο του ΑΕΠ. Οι τράπεζες χρημάτων καταθέσεων περιλαμβάνουν εμπορικές τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δέχονται μεταβιβάσιμες καταθέσεις, όπως καταθέσεις ζήτησης.

6.4.2 Αποτελέσματα Παλινδρόμησης

```

GET
  FILE='C:\Users\georg\Desktop\spss_stav.sav'.
REGRESSION
  /MISSING LISTWISE
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
  /NOORIGIN
  /DEPENDENT bank_loans
  /METHOD=ENTER private_credit Bank_capital Bank_credit Bank_deposits
  /RESIDUALS HIST(ZRESID) NORM(ZRESID).

```

➔ Regression

[DataSet1] C:\Users\georg\Desktop\spss_stav.sav

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Bank_deposits, Bank_credit, Bank_capital, private_credit ^a	.	Enter

a. All requested variables entered.

Ο πρώτος πίνακας, «Variables Entered/Removed», δείχνει τις ανεξάρτητες μεταβλητές και τη μέθοδο που επιλέχθηκε.

Model Summary

Ο δεύτερος πίνακας, « Model Summary» δίνει το δείκτη πολλαπλής συνάφειας («R»), τον συντελεστή προσδιορισμού R^2 για το δείγμα, την εκτίμηση του συντελεστή R^2 για τον πληθυσμό («Adjusted R Square») και το τυπικό σφάλμα της εκτίμησης αυτής («Std. Error of the Estimate»).

Μετά την ανάλυση της παλινδρόμησης δίδονται τα παρακάτω αποτελέσματα :

Με βάση τον πίνακα Model Summary, ο δείκτης Adjusted R^2 , είναι 0,819. Το 81,9% είναι ένας δείκτης καλός για να τον λάβουμε υπόψη μας.

Σχήμα: Model Summary

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,927 ^a	,859	,819	4,90271

a. Predictors: (Constant), Bank_deposits, Bank_credit, Bank_capital, private_credit

ANOVA

Ο τρίτος πίνακας («ANOVA») δείχνει το αποτέλεσμα της ανάλυσης διακύμανσης, το οποίο δηλώνει εάν η κλίση της γραμμής παλινδρόμησης είναι σημαντικά διαφορετική του μηδενός. Η ανάλυση διακύμανσης (Analysis of Variance, ANOVA) χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας των διαφορών των μέσων όρων περισσότερων από δύο ομάδων. Επιπλέον, με την ANOVA μπορούμε να ελέγξουμε την αλληλεπίδραση δύο ή περισσότερων ανεξάρτητων μεταβλητών πάνω στην εξαρτημένη μεταβλητή.

Παρακάτω εξετάζεται ο πίνακας της Anova , όπου μας ενδιαφέρει η σημαντικότητα του f. Στην περίπτωση μας είναι πολύ μικρότερη του 0,05 με βάση το διάστημα εμπιστοσύνης που είναι 95% .

Σχήμα Anova

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2056,689	4	514,172	21,391	,000 ^a
	Residual	336,512	14	24,037		
	Total	2393,201	18			

a. Predictors: (Constant), Bank_deposits, Bank_credit, Bank_capital, private_credit

b. Dependent Variable: bank_loans

Coefficients

Τέλος, ο πίνακας «Coefficients» παρουσιάζει τους μη προσαρμοσμένους («B») και τους προσαρμοσμένους («Beta») συντελεστές παλινδρόμησης για καθεμία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές ξεχωριστά. Από την επισκόπηση της στήλης «Sig.» μπορούμε να εντοπίσουμε ποιοι συντελεστές είναι στατιστικώς σημαντικοί, δηλαδή ποιες ανεξάρτητες μεταβλητές συμβάλλουν σημαντικά στην πρόβλεψη της εξαρτημένης .

Επομένως, στον πίνακα coefficients, μπορούμε να διαπιστώσουμε ποιοι δείκτες επηρεάζουν τελικά την εξαρτημένη μας μεταβλητή, δηλαδή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Όπως μπορούμε να δούμε τις τιμές Sig., ο πρώτος δείκτης constant 0,968, είναι η σταθερή μας μεταβλητή.

Σχήμα Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-1,118	27,201		-,041	,968
	private_credit	,608	,391	1,692	1,554	,142
	Bank_capital	3,429	,969	,490	3,537	,003
	Bank_credit	-,203	,325	-,515	-,625	,542
	Bank_deposits	-,485	,336	-,702	-1,443	,171

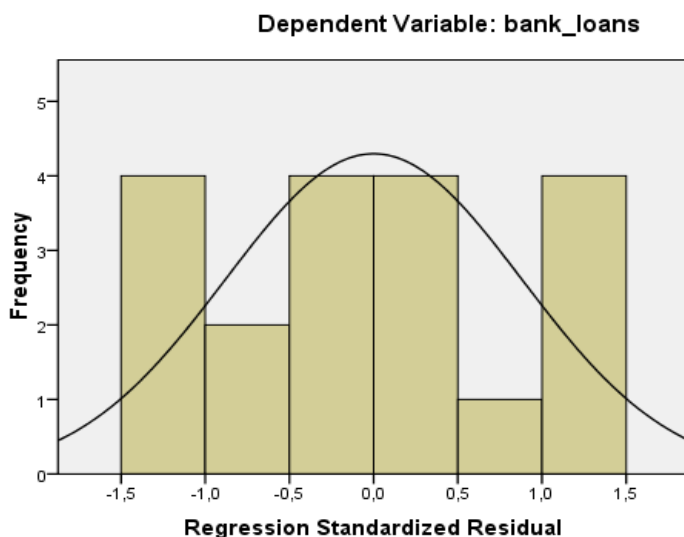
a. Dependent Variable: bank_loans

Όπως βλέπουμε και τις άλλες τρεις τιμές , η μόνη που μας ενδιαφέρει είναι η bank capital, όπου η τιμή της είναι $0,003 < 0,05$. Εάν προσέξουμε και την τιμή της που είναι $3,429 > 0$, θετική, συμπεραίνουμε ότι έχει θετική επίδραση στη μεταβλητή «μη εξυπηρετούμενα δάνεια» .

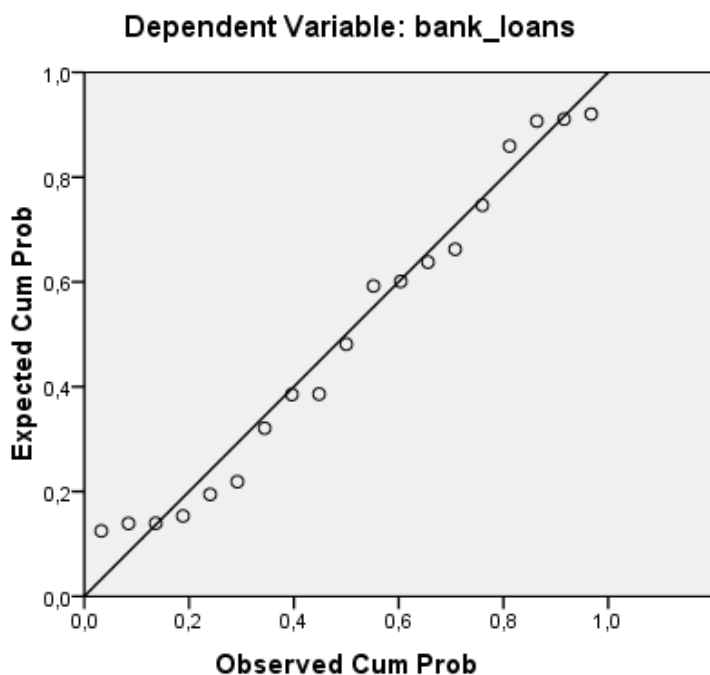
Η συνάρτηση δίδεται από τον κάτωθι τύπο :

$$y = -1,118 + 3,429x_2 - 0,203x_3 - 0,485x_4$$

Σχήμα Regression

Σχήμα Cum Bro

6.4.3 Συμπεράσματα

Η οικονομική κρίση του 2008-09 ανέδειξε την αδυναμία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τόσο της Ευρώπης όσο και της Ελλάδας να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις και τις οικονομικές αναταράξεις που εμφανίστηκαν δεδομένης της οικονομικής ύφεσης εκείνη την περίοδο. Ο αυξημένος όγκος των αβέβαιων απαιτήσεων, ο οποίος διογκώθηκε περισσότερο μέσα σε αυτό το διάστημα, είχε ως αποτέλεσμα να πλήξει το τραπεζικό σύστημα καθώς και την κοινωνία ολόκληρη, λόγω μη επαρκούς χρηματοδότησης της οικονομίας.

Οι τράπεζες αντιμετωπίζουν τεράστιες προκλήσεις σε σχέση με το μέγεθος αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων με την παράλληλη αδράνεια και την ασύστολη χορήγηση δανείων, οι οποίες κόστισαν πολύπλευρα στην οικονομία. Λόγω της ανεπαρκούς εποπτείας και της έλλειψης επιβολής των κατάλληλων περιοριστικών μέτρων οικονομική ρευστότητα δεν επετεύχθη, αντιθέτως οι χορηγήσεις αυτές εκ μέρους των τραπεζών αποδείχθηκαν άκρως ζημιογόνες.

Σαφώς τα εμπόδια για την ανάκαμψη των τραπεζών είναι ποικίλα και οι τρόποι εξυγίανσης διαφέρουν. Στην παρούσα εργασία μελετήθηκαν τόσο οι εφαρμογές της Εταιρικής Διακυβέρνησης σε συνδυασμό με τον Εσωτερικό Έλεγχο όσο και οι τραπεζικοί κίνδυνοι που απειλούν την ευημερία της πραγματικής οικονομίας και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων .

Ταυτόχρονα παρουσιάστηκαν τα Πρότυπα Βασιλείας καθώς και οι Μακροπροληπτική ρυθμιστική παρέμβαση τα οποία δημιουργήθηκαν μέσα σε ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα εφαρμόζεται με στόχο την πρόληψη και τη διαφάνεια των τραπεζικών ιδρυμάτων .

Η ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης (multiple regression) χρησιμοποιείται για να προβλέψουμε στατιστικώς τις τιμές μιας εξαρτημένης μεταβλητής κριτηρίου από μία ή περισσότερες ανεξάρτητες μεταβλητές πρόβλεψης. Πιο συγκεκριμένα εξετάζει το βαθμό συσχέτισης ανάμεσα στην εξαρτημένη μεταβλητή και πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές συγχρόνως. Σε αντίθεση με τον υπολογισμό της συνάφειας όμως, η χρήση της ανάλυσης παλινδρόμησης υπονοεί την ύπαρξη αιτιώδους σχέσης ανάμεσα στην εξαρτημένη μεταβλητή και τις ανεξάρτητες. Όσο μεγαλύτερη η συνάφεια κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής με την εξαρτημένη και όσο μικρότερη η συνάφεια των ανεξάρτητων μεταβλητών μεταξύ τους, τόσο αυξάνεται η ακρίβεια πρόβλεψης της εξαρτημένης μεταβλητής. Με βάση την εξαρτημένη μεταβλητή << μη εξυπηρετούμενα δάνεια >> και μετά τη μέθοδο της παλινδρόμησης παρατηρήσαμε ότι ο δείκτης bank credit επηρεάζει και μάλιστα θετικά. Οι υπόλοιποι δείκτες δε φάνηκαν να έχουν κάποια επίδραση στο μοντέλο μας.

Όταν ο δείκτης είναι >1 , αυτό μας δείχνει ότι οι τράπεζες δίνουν παραπάνω δάνεια από όσα αντέχουν. Αυτό συνήθως, γινόταν παλαιότερα διότι οι διοικήσεις των τραπεζών παρακολουθούσαν τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ανακοινώσεις των τραπεζών , όπου δεν παρουσίαζαν κάποιο πρόβλημα , με αποτέλεσμα να προχωρούσαν απρόσκοπτα στη χορήγηση δανείων χωρίς να έχει προηγηθεί κάποιος βασικός έλεγχος υποψηφίων.

Αρα , είναι απόλυτα φυσιολογικό, ο δείκτης αυτός είναι στατιστικά σημαντικός, λόγω του κινδύνου που απορρέει από τον τραπεζικό τομέα, όταν χορηγούνται παραπάνω δάνεια από το επιτρεπτό όριο.

Κλείνοντας, όσον αφορά μελλοντικές έρευνες και εμπειρικές μελέτες θα ήταν χρήσιμο να πραγματοποιηθεί μια πιο αναλυτική μελέτη σε βάθος πενταετίας και με τις συνέπειες του Covid-19 παγκοσμίως , ώστε να εξετασθεί κατά πόσο εξυπηρετήθηκαν αυτά τα επισφαλή δάνεια, δεδομένου ότι πλέον βρίσκονται σε εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων οι οποίες προσφέρουν ευνοϊκότερες και πιο βραχυπρόθεσμες ρύθμισης αποπληρωμής. αν αυξήθηκαν και ποιους τρόπους εξυγίανσης και μεταρρυθμίσεων πρόκειται να ασκήσουν οι κυβερνήσεις και τράπεζες προκειμένου να ρυθμιστούν τα <<κόκκινα δάνεια>> και να αποφευχθεί η εκρηκτική άνοδος τους. Φυσικά θα ήταν αξιοσημείωτο , να δούμε την πορεία των ελληνικών τραπεζών μέσα σε αυτό το κρίσιμο χρονικό διάστημα που διανύει η χώρα μας λόγω έξαρσης Covid-19.

[Ηλεκτρονική βιβλιογραφία](#)

1. <https://books.google.gr/books?id=mLdLHhqxUb4C&printsec=frontcover&dq=Berle+%26+Means,+%281932%29,+The+Modern+Corporation+and+Private+Property,+Transactions+Publishers&hl=el&sa=X&ved=0ahUKEwjMufvh3qHoAhVwAxAIHaquCC4QuwUILzAA#v=onepage&q&f=false>
2. <https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/39648/wp263.pdf?sequence=3>
3. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/87376/1/13-010.pdf>
4. <http://stakeholdertheory.org/about/>
5. <https://www.cysec.gov.cy/el-GR/cysec/INTERNATIONAL-AFFAIRS/ESRB/>
6. <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/ecb-mission/html/index.el.html>
7. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/art/ecb.fsrart201405_03.en.pdf
8. <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/operational-risk>
9. <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/33977036.pdf>
10. <https://www.rosili.gr/Samples/9786185131326/sample.pdf>
11. https://en.wikipedia.org/wiki/Internal_audit
12. <https://na.theiia.org/periodicals/Pages/Internal-Auditor-Magazine.aspx>
13. <https://global.theiia.org/about/about-internal-auditing/Public%20Documents/All-in-a-Days-Work-Brochure.pdf>
14. <https://www.hiia.gr/el/sitemap/institouto.html>
15. <https://www.iaa.org.uk/about-us/what-is-internal-audit/>
16. <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Code-of-Ethics.aspx>
17. <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/agency-theory>
18. <https://www.investopedia.com/terms/f/financialrisk.asp>
19. https://en.wikipedia.org/wiki/Basel_II
20. <https://www.bis.org/publ/bcbsca04.pdf>
21. <https://www.managementstudyguide.com/corporate-governance.htm>
22. <https://www.icaew.com/technical/corporate-governance/principles/principles-articles/does-corporate-governance-matter>
23. <https://www.investopedia.com/terms/l/liquidityrisk.asp>
24. <https://www.fimarkets.com/pagesen/operational-risk.php>
25. <https://www.investopedia.com/terms/c/capitaladequacyratio.asp>
26. <https://www.investopedia.com/terms/b/basell-iii.asp>

27. ibm.com/support/knowledgecenter/en/SSN364_8.8.0/com.ibm.ima.tut/tut/bas_imp/bas_3_sum.html
28. <https://www.marketing91.com/what-is-the-stakeholder-theory/>
29. <https://www.bis.org/publ/bcbsca05.pdf>
30. <https://www.hba.gr/EuropeanAssociation?sectiontype=SSM>
31. ibm.com/support/knowledgecenter/en/SSN364_8.8.0/com.ibm.ima.tut/tut/bas_imp/bas_3_sum.html
32. <https://www.bis.org/bcbs/implementation.htm>
33. <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.en.html>
34. <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/>
35. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.el.html>
36. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_el#%CF%80%CF%8E%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CF%84;
37. <https://www.hba.gr/EuropeanAssociation?sectiontype=SSM>
38. <https://www.esrb.europa.eu/about/background/html/index.el.html>
39. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2013/sdn1305.pdf>
40. <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap86c.pdf>
41. <https://capital.com/microprudential-regulation-definition>
42. <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLs/Macroprudential-Policy#sort=%40imfdate%20descending>
43. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/art/ecb.fsrart201405_03.en.pdf
44. <https://bankinglibrary.com/research/macprudential-policy-and-regulation/>
45. ibm.com/support/knowledgecenter/en/SSN364_8.8.0/com.ibm.ima.tut/tut/bas_imp/bas_3_sum.html
46. <https://sites.google.com/site/totrapezikosystema/trapezes/istorike-anadrome>
47. <https://www.investopedia.com/terms/n/nonperformingloan.asp>
48. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/priorities/npl/html/index.el.html>
49. <https://fred.stlouisfed.org/series/DDSI04GRA156NWDB>
50. https://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/5121/7/07_chapter%201.pdf
51. <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLs/Macroprudential-Policy#sort=%40imfdate%20descending>
52. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/funding-liquidity-risk/>

53. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1_%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%87%CE%BF%CF%85
54. <https://www.investopedia.com/terms/c/creditrisk.asp>
55. <https://www.fimarkets.com/pagesen/operational-risk.php>
56. <https://www.investopedia.com/terms/c/capitaladequacyratio.asp>
57. EBRD (2012).pdf

Βιβλιογραφία

Μούζουλας Σ., 2003, σελ. 4-5, «Ν. 3016/2002 για την εταιρική διακυβέρνηση»

Advanced Management, Book 2 - Corporate Governance. Distance Learning Course. The Institute of Internal Auditors - United Kingdom, 1996

Σ. Μούζουλας, Εταιρική διακυβέρνηση - Corporate governance, 2003

Νούλας, Α., (2005). Χρήμα και τράπεζες. Αθήνα: Εκδόσεις Ανικούλα.

Edward Freeman, Alexander Moutchnik (2013): Stakeholder management and CSR: questions and answers. In: UmweltWirtschaftsForum, Springer Verlag, Bd. 21, Nr. 1. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00550-013-0266-3>

W.C.Jensen, and W.Meckling: Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure, Journal of Financial Economics, 3, 1976.

J. Tirole: The theory of corporate finance, Princeton University Press, 2006

Ξανθάκης Μ., Σπανός Λ., Τσιπούρα Λ. : Εταιρική διακυβέρνηση, έννοιες και μέθοδοι αξιολόγησης, Παπαζήσης, 2003